

Begroting gemeente Renswoude 2025

‘Samen voor een zelfstandig en toekomstbestendig Renswoude’

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
	Aanbiedingsbrief.....	5
2	Hoofdpijnen financiële positie.....	7
	Beleidsbegroting	9
3	Programma wonen en woningen	9
	3.1 Afstemming op de woningmarkt	10
	3.2 Passende woningtoewijzing.....	10
	3.3 Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	12
4	Programma ruimtelijke ontwikkeling en beheer	13
	4.1 Ruimtelijke ontwikkeling	14
	4.2 Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	14
	4.3 Ontwikkeling dorp	15
	4.4 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	16
	4.5 Biodiversiteit.....	17
	4.6 Onderhoud openbare ruimte en afval	17
	4.7 Duurzame ontwikkeling	18
	4.8 Begraafplaats.....	19
5	Programma samenleving.....	20
	5.1 Sociale infrastructuur	21
	5.2 Kunst en cultuur	22
	5.3 Wet Maatschappelijke Ondersteuning	23
	5.4 Jeugd	24
	5.5 Participatie	25
6	Programma Economische ontwikkeling en toerisme.....	27
	6.1 Ontwikkeling lokale bedrijfsleven.....	27
	6.2 Recreatie en toerisme.....	28
7	Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie.....	29
	7.1 Algemene plaatselijke verordening, Openbare orde en veiligheid, Vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)	30
	7.2 Burgerzaken.....	31
	7.3 Oekraïense vluchtelingen	32
	7.4 Huisvesting	32
8	Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en onvoorzien	33
9	Paragrafen.....	35
	9.1 Paragraaf Lokale heffingen	35
	9.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	39
	9.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	43
	9.4 Paragraaf financiering.....	49
	9.5 Paragraaf bedrijfsvoering	52
	9.6 Paragraaf verbonden partijen.....	55
	9.7 Paragraaf grondbeleid	62
	9.8 Paragraaf Wet open overheid.....	64
	Financiële begroting.....	65
10	Overzicht van baten en lasten	65
	10.1 Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief.....	65
	10.2 Grondslagen van de begroting	66
	10.3 Structureel en reëel evenwicht (provinciaal toezicht)	66
	10.4 Overzicht per taakveld	68
11	Uiteenzetting van de financiële positie	69
	11.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans	69
	11.2 Investerings	69
	11.3 Reserves.....	71
	11.4 Voorzieningen	73
	11.5 EMU saldo.....	74
	11.6 Incidentele baten en lasten.....	75
12	Bijlagen.....	76
	12.1 Samenstelling bestuur	76
	12.2 Mutaties per kadernota 2025 – 2028.....	77
	12.3 Raadsbesluit.....	77

1 Inleiding

Aanbiedingsbrief

Renswoude, 8 oktober 2024

Aan de leden van de raad,

Voor u ligt het concept van de derde begroting van het college in haar huidige samenstelling. In een dynamische tijd als deze, mag van ons als gemeentebestuur worden verwacht dat we verstandige keuzes maken zodat onze inwoners, verenigingen en bedrijven ondersteund worden in de onzekere tijd waarin we leven. Als kleine gemeente en saamhorige gemeenschap benutten we de voordelen van onze schaal en sociale samenhang waar het kan. Met name bij de preventieve taken hebben we voordeel van de kleine schaal. In ons dorp kennen we korte lijnen en hebben we oog voor elkaar. Dat maakt dat we waar nodig en mogelijk maatwerk kunnen bieden in zorg en ondersteuning. We zijn volop bezig met het realiseren van Beekweide II, het vernieuwen van de gemeentewerf en de ontwikkeling van de Borgwal. De dorpshuisfunctie in de Hokhorst is in ontwikkeling en we bereiden besluitvorming over de uitbreiding van ons dorp aan de zuid-/ zuidwestzijde voor.

Er is een heel aantal onzekerheden waarmee we als Renswoudse samenleving worden geconfronteerd. Zo is er een grote vraag naar geschikte woningen, passend bij de levensfase van onze jongeren en ouderen. Wij willen graag meer bouwen maar zijn voor de uitbreiding afhankelijk van de provincie Utrecht, die terughoudend is. Naast onze eigen woningbehoefte zijn we ook verplicht nieuwe Nederlanders te huisvesten en een opvang van vluchtelingen te organiseren. Het is nodig om toekomstgerichte keuzes te maken om in deze woonbehoefte te kunnen voorzien zowel binnen onze huidige gebouwde omgeving als daarbuiten. Hiervoor zetten we strategische denkkracht in.

De samenleving wil minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en verstandiger omgaan met grondstoffen, door deze waar het kan opnieuw te gebruiken. In de slag richting het verduurzamen van onze woningen en onze productieprocessen blijft het onderliggende elektriciteit-netwerk achter, waardoor er onzekerheid van elektriciteitslevering ontstaat. Nieuwe bedrijventerreinen kunnen daarom niet zondermeer worden aangelegd. Om die reden legt Stedin extra stroomhuisjes aan in Renswoude om onze huishoudens van stroom te kunnen blijven voorzien en worden plannen uitgewerkt voor energielevering van onze bedrijven ten behoeve van hun productie en dienstverlening.

De geopolitieke ontwikkelingen zijn meer in beweging dan ooit. De veiligheid in de wereld staat onder druk. Die spanningen zijn ontstaan door politieke of economische conflicten en hebben ook effect op ons in Nederland. We merken dat heel concreet in ons dorp door de aanwezigheid van vluchtelingen uit Oekraïne en het toegenomen aantal statushouders. Behalve de bovenstaande ontwikkelingen waar wij geen invloed op hebben als lokale overheid maar wel op dienen in te spelen, zijn er nog meer zaken waar we komende tijd mee rekening moeten houden in onze gemeente. De hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds is onzeker. Uit dit fonds ontvangt de gemeente geld van de landelijke overheid om wettelijke taken te doen. Het aantal taken dat op het bord ligt van de gemeente zal eerder toe- dan afnemen. Met de landelijke Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en daarbinnen de K80 (kleine gemeenten) staan wij op het standpunt dat er geen taken bij mogen komen zonder dat daar ook geld voor komt.

De huidige arbeidsmarkt is nog steeds overspannen. Het is voor alle gemeenten, maar zeker voor de kleinere, erg moeilijk om goed geschoolde krachten aan te trekken en deze vast te houden. Externe inhuur is noodzakelijk om onze basisdienstverlening te kunnen garanderen. Wij doen datgene dat mogelijk is om mensen aan ons te binden en te boeien, zodat onze organisatie een prettige werkomgeving biedt en we de kwaliteit kunnen bieden om dienstbaar te kunnen zijn aan onze inwoners.

Bij het sociaal domein zien we het aantal kinderen dat zorg nodig heeft toenemen. Bovendien zien we dat de casuïstiek ook steeds ingewikkelder wordt. De kosten nemen toe en dit komt voor rekening van de gemeente. Het gaat hierbij om een "open-einde-regeling". Dat wil zeggen dat deze kostenpost geen beperking kent als het gaat om het aantal kinderen, dat hier gebruik van kan maken. Wij maken ons zorgen over de grote effecten die dit kan hebben voor onze gemeentebegroting. We zetten zo veel mogelijk in op preventie en vroeg-signalering, waarbij ons Dorpsteam samen optrekt met partners om onze jeugd zo goed mogelijk te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Deze begroting is de financiële vertaling van onze dienstverlening, die zowel de reguliere taken als de taken die extra nodig zijn vanwege de maatschappelijke ontwikkelingen omvat. Samen met onze medewerkers binnen- en buiten ons gemeentehuis en samen met u, onze gemeenteraadsleden, zetten we ons blijvend in voor een veilig, zelfstandig en toekomstbestendig Renswoude.

Financiële hoofdlijnen

Voor een financieel gezonde organisatie is het van belang dat de gemeentelijke financiën een positief en toekomstbestendig beeld laten zien en dat de ambtelijke organisatie voor haar taken toegerust is. In de afgelopen periode is al flink geïnvesteerd in de organisatie. Het is verstandig ook de komende raadsperiode hierin te blijven investeren. Het regeerakkoord van het kabinet vraagt tijd om plannen uit te werken. Gemeenten moeten nu al, vanuit schaarste, beslissingen nemen. Het kabinet bouwt voort op de ingezette lijn van decentralisatie en maatschappelijke participatie en daarbij trekt het de broekriem aan.

Ontwikkeling begroting 2025

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027	962	681	813	813
Mutaties kadernota 2025 en voorjaarsrapportage 2024	-449	-508	-410	-715
Saldo begroting na vaststelling kadernota en voorjaarsrapportage	513	172	402	98
Mutaties begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	74	468	578	919
Saldo begroting na mutaties begroting 2025 en meerjaren raming 2026 - 2028	587	640	980	1.017

Toelichting Saldi:

Het saldo van de begroting na vaststelling van de kadernota 2025 en voorjaarsrapportage 2024 is € 513.000 (2025), € 172.000 (2026), € 402.000 (2027) en € 98.000 (2028). Inclusief de voorgestelde mutaties voor de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028, komt het nieuwe saldo uit op € 587.000 (2025), € 640.000 (2026), € 980.000 (2027) en € 1.017.000 (2028). In hoofdstuk 2 'hoofdlijnen financiële positie, worden de mutaties toegelicht.

Deze begroting laat structureel nog een overschot zien. Ondanks de positieve saldi zijn er ook negatieve ontwikkelingen om rekening mee te houden. De zorgvraag binnen sociaal domein (WMO en Jeugd) wordt steeds groter en complexer en dit brengt financiële gevolgen met zich mee. De septembercirculaire laat zien dat de baten achterblijven op de stijgende lasten bij WMO en Jeugd. Gemeenten ontvangen vanuit de circulaire vanaf 2025 nog wel een hogere inflatiecorrectie en een aantal deel uitkeringen. Echter, omdat deze compensatie in latere jaren afloopt en het geld opgaat aan hogere lonen en prijzen, zal dit niet toereikend zijn. De deel uitkeringen staan ook lasten tegenover voor taken die uitgevoerd moeten worden. De financiële ontwikkeling binnen sociaal domein doet een groot beroep op de reserve sociaal domein. We zetten daarom ook bewust in op groei van deze reserve. We hebben hiervoor de budgetten binnen de bedrijfsvoering naar beneden bijgesteld, waardoor we in staat zijn, om structureel de reserve sociaal domein met € 100.000 per jaar te laten groeien. Per 1 januari 2029 bereikt deze reserve de maximale stand van € 800.000.

Het college nodigt u van harte uit tot behandeling van deze begroting en bijbehorende meerjarenperspectief.

Het college van burgemeester en wethouders van Renswoude,

Burgemeester,
Mw. P. Doornenbal-van der Vlist

de Secretaris,
Dhr. E.J. Jansonius

2 Hoofdpijnen financiële positie

Meerjarenraming 2026-2028

Uitgangspunt voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 is het financieel perspectief vanuit de programmabegroting 2024 en de mutaties uit de kadernota 2025 en de voorjaarsrapportage 2024. De autonome ontwikkelingen en diverse besluiten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. De financiële ontwikkelingen worden hieronder op hoofdlijnen toegelicht.

Ontwikkeling begroting 2025

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027	962	681	813	813
Mutaties kadernota 2025 en voorjaarsrapportage 2024	-449	-508	-410	-715
Saldo begroting na vaststelling kadernota en voorjaarsrapportage	513	172	402	98
Mutaties begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	74	468	578	919
Saldo begroting na mutaties begroting 2025 en meerjaren raming 2026 - 2028	587	640	980	1.017

Toelichting Saldi:

Het saldo van de begroting na vaststelling van de kadernota 2025 en voorjaarsrapportage 2024 is € 513.000 (2025), € 172.000 (2026), € 402.000 (2027) en € 98.000 (2028). Inclusief de voorgestelde mutaties voor de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028, komt het nieuwe saldo uit op € 587.000 (2025), € 640.000 (2026), € 980.000 (2027) en € 1.017.000 (2028).

Hieronder worden de belangrijkste mutaties verder toegelicht. Voor het financieel toezicht vanuit de provincie Utrecht, wordt er rekening gehouden met de saldi excl. incidentele mutaties. Deze worden toegelicht in onderdeel 10.3 'structureel en reëel evenwicht' en onderdeel 11.6 'incidentele baten en lasten'.

Saldo begroting na vaststelling kadernota en voorjaarsrapportage

Deze regel geeft de begrotingssaldi weer zoals vastgesteld door de raad bij de behandeling van de begroting 2024, de voorjaarsrapportage 2024 en de kadernota 2025. De bestemming van het resultaat van de jaarstukken 2023 is ook verwerkt.

Totale mutaties begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028

Totale mutaties begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
I. Autonome ontwikkelingen	-169	-227	-284	-3
II. Actualisatie staand beleid	243	695	862	922
Totaal ontwikkelingen begroting	74	468	578	919

I. Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
a. Gevolgen mei- en septembercirculaire 2024	206	197	189	482
b. Ontwikkeling lokale heffingen	25	26	27	65
c. Loon- en prijsbijstelling	-400	-450	-500	-550
Totaal autonome ontwikkelingen	-169	-227	-284	-3

a. Gevolgen mei- en septembercirculaire 2024

Bij het aanbieden van de voorjaarsrapportage 2024 en de kadernota 2025, was de meicirculaire nog niet gepubliceerd, en kon er geen doorrekening gemaakt worden van de effecten in de cijfers. Bij de doorrekening van de mutaties in de begroting 2025, is de meicirculaire wel verwerkt. Normaliter is het niet haalbaar om de septembercirculaire mee te nemen in de begroting. Hierin zijn we afhankelijk van het rijk. Doordat Renswoude een effectief proces heeft ingericht samen met onze adviseur op het gebied van de rijkscirculaires, kon de doorrekening na publicatie van de septembercirculaire snel gemaakt worden. Dit geeft een zuiverder beeld van de financiële positie van Renswoude voor 2025 en verder.

De algemene uitkering in de begroting wordt in het lopende jaar altijd begroot op basis van de betaalspecificatie die we ontvangen van het ministerie. Dit zijn de maandelijkse betalingen die we vervolgens ontvangen. Meerjarig wordt de begroting bijgesteld op basis van de circulaires. De begroting loopt dus altijd iets achter door deze methodiek. Doordat we nu twee circulaires verwerken, zien we een behoorlijke bijstelling in deze begroting.

Het algemene beeld van beide circulaire laat vooral zien dat er geen of nauwelijks compensatie plaatsvindt voor gemeentelijke taken. Of een compensatie die niet in verhouding staat met de werkelijke lastenstijging. Wel zien we deel uitkeringen voor specifieke taken. Hier moeten echter ook lasten voor begroot worden, dus per saldo is dit een neutrale mutatie. Hieronder de meest opvallende mutaties.

Uikeringsfactor algemeen

Bij dit onderdeel van de circulaire zien we een positieve bijstelling voor loon en prijsstijgingen van ongeveer € 50.000 per jaar. Echter wordt hier ook een bezuiniging tegenover gezet van € 4.000 in 2025, oplopend tot € 40.000 in 2028. Per saldo is deze mutatie nog licht positief.

Taakmutaties

Bij dit onderdeel van de circulaire zien we positieve bijstellingen voor Jeugd en WMO. Bij Jeugd wordt de bezuiniging op lasten teruggedraaid. Dit levert een voordeel op van € 108.000 (2026), € 113.000 (2027) en € 116.000 (2028). Echter hadden wij deze lastenverzwaring al doorgevoerd in de begroting in 2024, dus dit is dan een neutrale mutatie. Bij WMO worden we gecompenseerd voor indexatie op basis van demografie. Dit is een positieve bijstelling van € 11.000 (2026), € 24.000 (2027) en € 37.000 (2028).

Decentralisatie uitkeringen

In 2024 en 2025 ontvangen wij voor beide jaren € 371.000. Deze middelen dienen ter versterking van het toekomstbestendig maken van het energiebeleid voor de RES-regio's. Deze middelen zullen wij doorstorten aan de regio foodvally. In 2025 en 2026 ontvangen wij € 100.000 voor de wettelijke zorgplicht openbare bibliotheken. Aan de lastenkant wordt deze ook begroot, dus dit geeft een neutrale mutatie.

WOZ

Bij dit onderdeel ontvangen wij een bijstelling van structureel € 137.000 van 2025 t/m 2028. Dit is als gevolg van de actualisatie van de WOZ-waarden.

b. Ontwikkeling lokale heffingen

Het uitgangspunt van het beleid is dat voor afval en riolering kostendekkende tarieven in rekening worden gebracht. De gemeentelijke belastingen, heffingen en leges worden geïndexeerd met 1,4% zoals in de kadernota is vastgesteld. Deze indexering van de baten is in deze begroting verwerkt.

c. Loon- en prijsstijgingen

Voor de bijstelling van de lonen hebben wij rekening gehouden met een tweetal cao-wijzigingen. De eerste is de wijziging voor oktober 2024 en de tweede is de verwachte stijging voor de nieuwe cao in 2025. Tevens houden we rekening met een jaarlijkse indexatie van de lonen. De algemene uitkering is voor Renswoude gebaseerd op de methode 'lopende prijzen'. In deze methodiek van begroten, dien je rekening te houden met een stelpost bij lonen en prijzen voor inflatie. Totaal geven deze ontwikkelingen een bijstelling in de lasten van € 400.000 voor 2025 oplopend naar € 550.000 voor 2028.

II. Actualisatie staand beleid

Actualisatie staand beleid

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
a. Actualisatie kapitaallasten bestaande activa	-24	-85	-199	-199
b. Actualisatie kapitaallasten nieuwe investeringen	11	-182	-365	-462
c. Actualisatie mutaties reserves en voorzieningen	-575	379	604	663
d. Actualisatie begroting woningbedrijf	1.850	1.450	1.616	1.706
e. Actualisatie Jeugdzorg	-480	-480	-480	-480
f. Overige bijstellingen	-540	-386	-313	-305
Totaal actualisatie staand beleid	243	695	862	922

a. en b. Actualisatie kapitaallasten

Kapitaallasten bestaande activa

Op basis van de jaarrekening zijn de bestaande activa en daarmee de bijbehorende kapitaallasten geactualiseerd. Totaal leidt dit tot een verhoging van de lasten in de jaren 2025-2028, van respectievelijk € 24.000, € 85.000, € 199.000 en € 199.000.

Kapitaallasten nieuwe investeringen

Voor nieuwe investeringen hanteren wij een stelpost kapitaallasten. Deze is geactualiseerd ten opzichte van de begroting 2024. Totaal leidt dit tot een verhoging van de lasten in de jaren 2025-2028, van respectievelijk € 182.000 (2026), € 365.000 (2027) en € 462.000 (2028). Het gaat hier o.a. om investeringen in het Integraal plan Beheer Openbare Ruimte (IBOR), Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), speelbeleidsplan en het woningbedrijf. Voor een onderbouwing van de investeringen die Renswoude de komende jaren wil gaan doen, en de bijbehorende kapitaallasten verwijzen wij naar het complete overzicht bij onderdeel 11.2 'investeringen'.

c. Actualisatie mutaties reserves en voorzieningen

De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en de dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen zijn geactualiseerd. De belangrijkste actualisaties vinden plaats in de algemene reserve, algemene bedrijfsreserve woningbedrijf, reserve sociaal domein en de bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentelijke woningen. Zie onderdeel reserves (paragraaf 11.3) en onderdeel voorzieningen (paragraaf 11.4), voor totaaloverzichten van en toelichtingen op de standen en mutaties van reserves en voorzieningen.

d. Actualisatie begroting woningbedrijf in begroting algemene dienst

De begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 is de eerste begroting waarbij alle ontwikkelingen van het woningbedrijf volledig geïntegreerd zijn. De totale baten en lasten van het woningbedrijf waren altijd al onderdeel van programma Wonen en woningen. Maar het inzicht in budgetten, reserves, investeringen in onderhoud en verduurzaming stonden apart opgenomen in de bijlage woningbedrijf. Vanaf deze begroting worden alle mutaties verantwoord conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit betekent bijvoorbeeld dat groot onderhoud van woningen niet meer in één keer in mindering wordt gebracht op de exploitatie, maar opgevoerd wordt in de vorm van investeringskredieten en afgeschreven wordt over vele jaren. Dit leidt tot een voordeel in deze begroting. Het betekent ook dat er in deze begroting een bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentelijke woningen wordt gevormd voor de investeringen in onderhoud en verduurzaming. Ook vinden we de investeringskredieten van het woningbedrijf terug in de staat van investeringen (paragraaf 11.2). Deze begroting geeft hierdoor een completer beeld en meer inzicht.

e. Actualisatie Jeugdzorg

De lasten Jeugdzorg maken onderdeel uit van de doelstelling 'Jeugd'. Uit de septembercirculaire blijkt dat de aanvullende bezuinigingen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd, € 100.000 voor Renswoude, structureel worden geschrapt. Dit betekent structureel een hoger budget van € 100.000 voor Jeugdzorg. Daarnaast blijken de lasten Jeugdzorg voor 2024 € 367.650 hoger te zijn dan de initieel geraamde lasten. Deze bijstelling wordt voorzien o.b.v. de prognose van Jeugdhulpregio (Foodvalley). De twee bijstellingen, verklaren de hogere lasten van € 467.650. De hogere lasten worden met name veroorzaakt door een grotere toename in het aantal zorgvoorzieningen, de zwaarte en de complexiteit van de problematiek, en de duur en de intensiteit van de behandeltrajecten.

f. Overige bijstellingen

Onder de categorie 'Overige bijstellingen' vallen diverse bijstellingen. Vanwege prijsstijgingen door hogere indexatie, zijn we genooddaakt om budgetten te verhogen. Meestal zijn dit budgetten op het gebied van de bedrijfsvoering. Hierbij moet gedacht worden aan budgetverhogingen bij ICT, energie en advisering. Daarnaast zien we ook bij de inkoop van dienstverlening van Veenendaal en afvalinzameling een stijging.

Beleidsbegroting

3 Programma wonen en woningen

Het college ziet het als een belangrijk speerpunt dat elke inwoner uit Renswoude de mogelijkheid moet krijgen om de wens naar woonruimte te kunnen realiseren. Dit programma draagt bij aan het zorgen voor passende woonruimte voor deze Renswoudenaars. In de Woonvisie 2022 zijn de uitgangspunten voor het toekomstige woningaanbod vastgelegd als het gaat om huur of koop en de categorieën sociaal, betaalbaar en vrije sector. Voor de komende jaren is het de uitdaging om te zorgen voor voldoende en duurzame woningen waarvan een groot deel ook betaalbaar is. Het realiseren van woningen vereist afstemming binnen Regio Foodvalley.

Doelstelling:

Uitbreiding van een passend, duurzaam en betaalbaar woningaanbod voor Renswoudenaars.

Indicator: jaarlijks worden 50 à 60 woningen opgeleverd die qua woningtype voldoen aan de actuele woningvraag en wetgeving

Kaderstellende beleidsnota's

- Omgevingsvisie Renswoude 2018-2030
- Woningmarktonderzoek (december 2021)
- Woonvisie 2022-2026 (februari 2022)
- Doelgroepenverordening 2023
- Portefeuillestrategie woningbedrijf (december 2019)
- Huisvestingsverordening Renswoude
- Volkshuisvestelijk kader (december 2023)
- Woondeal 2023
- Regionaal afsprakenkader ouderenhuisvesting (najaar 2024)

3.1 Afstemming op de woningmarkt

Resultaat I

We hebben actueel inzicht in vraag en aanbod van de woningmarkt.

1. **Activiteit:** In opdracht van de Regio Foodvalley is in 2024 een woningmarktonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten daarvan voor Renswoude worden in de komende periode verder uitgewerkt waarna een rapportage wordt opgesteld die met de gemeenteraad wordt gedeeld. De vraag van diverse aandachtsgroepen wordt daarbij betrokken.

Indicator:

- De uitkomsten van het woningmarktonderzoek is in het tweede kwartaal van 2025 gedeeld met de raad.

Resultaat II

De woonvisie wordt voor einde huidige looptijd eind 2026 geactualiseerd.

1. **Activiteit:** Plan van aanpak actualisatie woonvisie opstellen
2. **Activiteit:** In het plan van aanpak wordt het volkshuisvestelijk kader zoals dat in 2023 is vastgesteld meegenomen.
3. **Activiteit:** In het plan van aanpak aandacht voor aanbod van woningen en de woningbehoefte van de diverse aandachtsgroepen, zoals die in de Wet versterking regie op de volkshuisvesting worden benoemd.

Indicator:

- Het plan van aanpak voor de actualisatie van de Woonvisie is in het derde kwartaal van 2025 bestuurlijk vastgesteld.

Resultaat III

In het voorjaar van 2025 vindt er een eerste herijking van de regionale Woondeal plaats. Daarbij wordt specifiek ingegaan op een drietal onderdelen, te weten:

- Een verhoging van het aantal te realiseren woningen met een doorkijk naar het jaar 2035
- Afspraken over de huisvesting van de doelgroep ouderen
- Toekomstbestendig bouwen

3.2 Passende woningtoewijzing

Resultaat I

De slagingskans voor woningzoekenden uit Renswoude is vergroot, zodat zoveel mogelijk inwoners van Renswoude met een woonwens de beschikking krijgen over een, bij inkomen en type huishouden passende, duurzame woning in een prettige woon- en leefomgeving door maximaal gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheid om woningen beschikbaar te stellen voor inwoners uit Renswoude

1. **Activiteit:** De door de gemeenteraad vastgestelde gewijzigde huisvestingsverordening waarin de mogelijkheid is opgenomen om meer woningen toe te wijzen aan woningzoekenden met een binding aan de gemeente Renswoude wordt geïmplementeerd en die mogelijkheden worden benut bij het aanbieden van voor verhuur vrijgekomen woningen en nieuw gerealiseerde sociale koopwoningen

2. **Activiteit:** Monitoring van de toewijzing van sociale en betaalbare huurwoningen waarbij aspecten als aantal reacties, gemiddelde wachttijd en slagingskans inzichtelijk worden gemaakt. Voor zover mogelijk zal dit ook voor betaalbare koopwoningen worden gedaan.

Indicator:

- Het percentage toegewezen / verkochte woningen aan inwoners van Renswoude is in 2025 meer dan in 2024.

Resultaat II

De voorrangsregeling is actueel en duidelijk voor de inwoners van Renswoude

1. **Activiteit:** De wijzigingen zoals die in de geactualiseerde Huisvestingsverordening zijn opgenomen, zullen actief bekend worden gemaakt via de gebruikelijke communicatiemiddelen zoals de website en De Heraut.

Indicator:

- Elk kwartaal staat er een artikel in De Heraut over de toewijzing van huurwoningen.

Resultaat III

Door stimulering van doorstroming en of woningruil binnen Renswoude wonen inwoners van Renswoude meer passend bij hun levensfase

1. **Activiteit:** Voor ouderen geschikte woningen zullen bij verhuur met voorrang aan deze doelgroep worden toegewezen
2. **Activiteit:** Met enige regelmaat informatie verstrekken over de mogelijkheden voor ouderen om door te stromen naar een voor hen meer geschikte woning
3. **Activiteit:** Gebruik maken van de mogelijkheid in de Huisvestingsverordening om nieuwe sociale koopwoningen met voorrang aan te bieden aan belangstellenden met een binding aan de gemeente Renswoude

Indicator:

- Woningen bestemd voor huisvesting ouderen zijn voor 100% aan ouderen toegewezen.

Resultaat IV

Renswoude voldoet voor 100% aan de Taakstelling Statushouders

1. **Activiteit:** Het aanbieden van geschikte woningen voor statushouders die door het COA aan de gemeente Renswoude zijn gekoppeld
2. **Activiteit:** Met COA in gesprek gaan voor een betere aansluiting van de aan de gemeente Renswoude gekoppelde statushouders op de beschikbare woningvoorraad (meerpersoonshuishoudens in plaats van eenpersoonshuishoudens)

Indicator:

- Taakstelling 2025 huisvesting statushouders is voor 100% gerealiseerd.

Resultaat V

In 2025 is de geactualiseerde portefeuillestrategie, inclusief routekaart verduurzaming en verkoopbeleid, door de gemeenteraad vastgesteld.

1. **Activiteit:** Het actualiseren van de portefeuillestrategie zoals die op dit moment nog van toepassing is. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van het regionale woningmarktonderzoek en de noodzaak tot huisvesting van diverse aandachtsgroepen
2. **Activiteit:** Onderzoek en inrichting beheerorganisatie passend aan portefeuillestrategie.

Indicator:

- De portefeuillestrategie is voor 100% actueel in 2025.

Resultaat VI

In 2030 zijn de woningen verduurzaamd naar label A conform de portefeuillestrategie.

1. **Activiteit:** Inventarisatie van de woningen welke nog in deze periode moeten worden verduurzaamd
2. **Activiteit:** Inspelen op mogelijke aanpassingen van het landelijke beleid als het gaat om de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad in combinatie met de financiële regelingen daaromtrent
3. **Activiteit:** In 2025 wordt de tweede fase uitgevoerd van de renovatie en verduurzaming Van Reedeweg en Van Deylweg
4. **Activiteit:** Oplevering Kastanjelaan uiterlijk Q1 2025

Indicator:

- Het percentage van de sociale huurwoningen met energielabel A neemt toe in 2025 (beginstand aantal woningen met label A wordt in 2025 opnieuw bepaald).

Resultaat VII

Alle woningen op de verkooplijst zijn in 2030 verkocht

1. **Activiteit:** Bij huuropzegging de woningen verkopen
2. **Activiteit:** Actief bewoners van te verkopen huurwoningen benaderen om door te stromen naar nieuwere vrijkomende huurwoningen

Indicator:

- Vrijgekomen huurwoningen die voor verkoop zijn aangewezen, zijn binnen drie maanden na einde huurcontract verkocht.

3.3 Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen

Resultaat I

In 2026 zijn 50 flexwoningen gerealiseerd

1. **Activiteit:** Aanbesteding van realisatie van flexwoningen

Indicator:

- In 2025 is er een aannemer gecontracteerd voor de realisatie van de flexwoningen.

Resultaat II

Het aanbod van woningen die geschikt zijn voor senioren is vergroot door nieuwbouwplannen en levensloopbestendige aanpassingen in de bestaande woningvoorraad (zowel huur als koop)

1. **Activiteit:** Realiseren van nieuwbouw op het Borgwalterrein geschikt voor ouderen
2. **Activiteit:** Voor de inwoners is informatie beschikbaar over de (on)mogelijkheden om de huidige woning levensloopbestendig te maken.
3. **Activiteit:** In het project Borgwalterrein tenminste tweederde betaalbare woningen opnemen.

Indicator:

- Het project Borgwalterrein bevat zorgwoningen bestemd voor ouderen;
- Er is informatie beschikbaar over het levensloopbestendig maken van woningen

Resultaat III:

In 2026 zijn 26 sociale woningen gerealiseerd op Beekweide II.

1. **Activiteit:** Gunning opdracht realisatie van in beginsel 16 sociale huurwoningen en 10 sociale koopwoningen conform randvoorwaarden project Beekweide II

Indicator:

- Bouw is in 2025 gestart.

Financiële overzichten baten en lasten programma Wonen en woningen

Programma Wonen en woningen	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	2.570.674	2.498.293	2.500.037	2.491.250
Totaal baten	3.705.500	4.094.400	4.394.400	4.494.400
Saldo voor bestemming	1.134.826	1.596.107	1.894.363	2.003.150
Toevoeging reserves	3.272.000	1.668.600	1.710.000	0
Onttrekking reserves	2.400.000	193.121	325.921	418.628
Saldo reserves	-872.000	-1.475.479	-1.384.079	418.628
Saldo na bestemming	262.826	120.628	510.284	2.421.778

Programma Wonen en woningen							
Doelstelling	Lasten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
3.1	Afstemming op de woningmarkt	62.500	7.500	70.000	11.810	24.268	11.725
3.3	Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	4.228.129	-1.727.455	2.500.674	2.486.483	2.475.769	2.479.525
	Subtotaal lasten:	4.290.629	-1.719.955	2.570.674	2.498.293	2.500.037	2.491.250
Doelstelling	Baten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
3.1	Afstemming op de woningmarkt	-	-	-	-	-	-
3.3	Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen	4.523.733	-818.233	3.705.500	4.094.400	4.394.400	4.494.400
	Subtotaal baten:	4.523.733	-818.233	3.705.500	4.094.400	4.394.400	4.494.400
	Saldo voor bestemming	233.104	901.722	1.134.826	1.596.107	1.894.363	2.003.150
	Toevoegingen reserves	-	3.272.000	3.272.000	1.668.600	1.710.000	-
	Onttrekkingen reserve	519.296	1.880.704	2.400.000	193.121	325.921	418.628
	Subtotaal reserves:	519.296	-1.391.296	-872.000	-1.475.479	-1.384.079	418.628
	Saldo na bestemming	752.400	-489.574	262.826	120.628	510.284	2.421.778

Toelichting op de wijzigingen:

Afstemming op de woningmarkt

Lasten

Een deel van het budget voor de portefeuillestrategie huurwoningen uit 2024 wordt doorgeschoven naar 2025. Hier zit een sterke relatie met de uitkomsten van het regionale woningmarktonderzoek.

Vastgoedontwikkeling sociale huurwoningen

Lasten

De begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 is de eerste begroting waarbij alle ontwikkelingen van het woningbedrijf volledig geïntegreerd zijn in de gemeentelijke begroting. Alle mutaties worden nu verantwoord conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit betekent bijvoorbeeld dat onderhoud in woningen niet meer in één keer in mindering wordt gebracht op de exploitatie, maar opgevoerd wordt via een investeringskrediet en dus afgeschreven over vele jaren. Dit leidt tot een voordeel in de begroting.

Baten

Bij de baten zien we vooral in 2025 enkele correcties (verlagingen) in zowel de baten als lasten die verband houden met de financiële integratie van de begroting van het woningbedrijf in de totale begroting van de gemeente. Dit heeft tot gevolg dat de onderlinge doorbelasting van overhead niet meer plaatsvindt. Vanaf 2026 zien we wel een extra verhoging van de huuropbrengsten als gevolg van oplevering van nieuwbouw.

Mutaties reserves

Toevoegingen

In deze begroting wordt een bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentelijke woningen gevormd voor de investeringen in onderhoud en verduurzaming.

Onttrekkingen

De onttrekking in 2025 heeft te maken met opheffen algemene bedrijfsreserve woningbedrijf en aanpassingen aan de verantwoording conform BBV. Vanaf 2026 loopt de onttrekking op als gevolg van investeringen in nieuwbouw, onderhoud en verduurzaming van huurwoningen.

4 Programma ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Het Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer draagt bij aan het behoud van de leefbaarheid van het binnen- en buitengebied van Renswoude. We vinden het belangrijk dat het agrarische karakter zoveel mogelijk behouden blijft en de ruimte krijgt voor ontwikkeling zoals beschreven in de Omgevingsvisie 2018-2030.

We maken stappen op het gebied van duurzaamheid. Renswoude heeft zich als doel gesteld in 2050 klimaatneutraal te zijn.

De basis blijft een goed rentmeesterschap van ons openbaar gebied, waarbij wij integraal ervoor zorgen dat het openbaar gebied schoon, heel en veilig blijft door tijdig onderhoud en het oplossen van meldingen.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020
- Afkoppelplan 2023
- IBOR Integraal beheerplan openbare ruimte
- Nota grondbeleid
- Omgevingsvisie

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
- Afvalcombinatie De Vallei (ACV)

Doelstellingen

- De begraafplaats biedt gelegenheid aan iedere inwoner van Renswoude voor een laatste rustplaats.
- De kwaliteit van de openbare ruimte wordt in stand gehouden, ingezet wordt op verbetering.
- De verduurzaming van Renswoude wordt verder vormgegeven; de openbare ruimte wordt klimaatbestendiger
- Daarnaast bevorderen we een betere scheiding van het afval

4.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Resultaat I: in 2028 is het nieuwe omgevingsplan voor het totale grondgebied van Renswoude opgeleverd.

1. **Activiteit 1:** Voor het landelijk gebied wordt een visie opgesteld dat als input zal dienen voor het omgevingsplan.
2. **Activiteit 2:** Voor het totale omgevingsplan zal een plan van aanpak vastgesteld worden.

Indicator:

- In 2025 is het plan van aanpak voor het Omgevingsplan vastgesteld.

4.2 Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector

Resultaat I

Het gebiedsproces Utrechtse Vallei in het kader van het Utrechts Programma Landelijk Gebied leidt tot een in 2025 vast te stellen concept-gebiedsagenda.

1. **Activiteit:** Bepalen voor welke gebieden een gebiedsproces opgestart moet worden.
2. **Activiteit:** Bepalen welke stakeholders betrokken moeten zijn bij het opstellen van gebiedsprocessen

Indicator:

- De gebiedsagenda is in 2025 in concept opgeleverd.

Resultaat II

In 2024 is het regionale afwegingskader functieveranderingsbeleid vastgesteld. In 2025 is er een integrale visie voor het landelijk gebied vastgesteld met onder meer ruimte voor duurzame landbouw, waarbij het landelijk karakter behouden blijft en kaders geeft voor het op te stellen omgevingsplan.

1. **Activiteit:** De opgaven in het landelijk gebied worden verkend.
2. **Activiteit:** Er vindt participatie plaats met alle stakeholders in het landelijk gebied
3. **Activiteit:** Er wordt een gebiedskaart opgesteld, waarin keuzes gemaakt worden welke functies waar gewenst zijn en waar niet.

Indicator:

- In de visie landelijk gebied is het landelijk karakter behouden en is meer ruimte gecreëerd voor duurzame landbouw.

Resultaat III

De agrariërs die stoppen met hun bedrijfsvoering en/of verplaatsen en/of innoveren worden gefaciliteerd.

1. **Activiteit:** Initiatieven in het landelijk gebied, in de vorm van principeverzoeken en vergunningaanvragen,

worden in principe met een ja, mits-benadering behandeld.

Indicator:

- Agrariërs die plannen hebben voor hun bedrijfsvoering of om te stoppen zijn gefaciliteerd.

Resultaat IV

In Foodvalley-verband wordt met 8 andere gemeenten samengewerkt om de opgaven in het landelijk gebied gezamenlijk tegemoet te treden.

1. **Activiteit:** Waar mogelijk en wenselijk wordt gezamenlijk uitvoering gegeven aan de rijks- en provinciale doelen in het landelijk gebied.

4.3 Ontwikkeling dorp

Resultaat I

Beekweide II is in 2029 als nieuwe woonwijk gerealiseerd en het openbaar gebied en alle woningen zijn opgeleverd.

1. **Activiteit:** De 26 woningen in fase 2a+b worden opgeleverd (1^e kwartaal 2025)
2. **Activiteit:** We starten met de realisatie van de openbare ruimte (1^e kwartaal 2025)
3. **Activiteit:** De verkoop van een deel van de woningen in fase 4 wordt gestart
4. **Activiteit:** Met de bouw van Fase 3b (26 sociale koop en – huurwoningen) wordt 2^e helft van 2025 gestart
5. **Activiteit:** We starten met de voorbereiding van de realisatie van de kunstwerken (bruggen) (2^e kwartaal 2025)
6. **Activiteit:** We zorgen ervoor dat alle woningen in fase 4 kunnen (planologisch) worden gerealiseerd
7. **Activiteit:** De 10 sociale koopwoningen in fase 3b worden eind 2025 te koop aangeboden
8. **Activiteit:** De 9 woningen in fase 3a worden opgeleverd en de openbare ruimte is ingericht

Indicatoren

- Met de oplevering van 35 woningen wordt het 1^e deel van Beekweide II gerealiseerd
- Met de bouw van 26 woningen, de verkoop van 45 woningen en de voorbereiding van de openbare ruimte wordt een vervolg gegeven aan de realisatie van de woonwijk
- Een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) voor de huidige kavel Barneveldsestraat 16a is vastgesteld.

Resultaat II

Het project Borgwalterrein is in 2027 ontwikkeld tot woningen voor geclusterd wonen voor ouderen.

1. **Activiteit:** Programma van eisen vaststellen.
2. **Activiteit:** Stedenbouwkundig ontwerp en gebouwontwerp gereed

Indicator:

- In 2025 is het stedenbouwkundig plan vastgesteld.

Resultaat III

De gebiedsvisie Binnen de Beken-Zuid Zuidwest is in 2026 opgenomen in het Provinciaal Programma wonen en werken

1. **Activiteit:** Overleg met provincie over Programma wonen en werken
2. **Activiteit:** Overleg met grondeigenaren over mogelijke realisatie visie inclusief begraafplaats

Indicator:

- In 2025 zijn afspraken met de grondeigenaren vastgelegd over de realisatie van de visie.

Resultaat IV

Ruimtelijke uitgangspunten gebiedsontwikkeling Veenendaal de Klomp zijn bepaald

1. **Activiteit:** Helderheid over gebiedsafbakening van plangebied
2. **Activiteit:** Inventarisatie kwaliteiten en wensen van plangebied
3. **Activiteit:** Opstellen plan van aanpak

Indicator:

- Besluit plan van aanpak gebiedsontwikkeling Veenendaal – De Klomp is genomen.

Resultaat V

Groot Overeem II is in 2028 als nieuw bedrijventerrein gerealiseerd en voorziet in de behoefte van de bedrijfslocatie van met name de lokale ondernemers.

1. **Activiteit:** We starten met de voorbereidingen van het bouwrijp maken

2. **Activiteit:** We starten met de uitgifte van de eerste kavels zodra bestemmingsplan onherroepelijk is
3. **Activiteit:** We blijven gesprekken voeren met de netbeheerders om de gevolgen van de netcongestie voor het bedrijventerrein te beperken
4. **Activiteit:** Wij blijven zoeken naar alternatieven voor continuïteit in het stroomnetwerk om zo toch aansluitingen te kunnen realiseren

Indicatoren:

- Het bestemmingsplan is in eerste kwartaal 2025 onherroepelijk geworden.

Resultaat VI

Bouwrijp maken van eerste locatie flexwoningen in 2025.

1. **Activiteit:** Overeenkomst met grondeigenaar over locatie flexwoningen.
2. **Activiteit:** Voorbereiding en aanbesteding bouwrijp maken locatie flexwoningen.

Indicator:

- De locatie flexwonen is bouwrijp gemaakt.

Resultaat VII

Actief inspelen op particuliere initiatieven

1. **Activiteit:** Stedenbouwkundige analyse van particuliere initiatieven die zich voor doen
2. **Activiteit:** Onderzoek naar ruimtelijke ontwikkelingen die zich voordoen.

Indicator:

- Nieuwe particuliere initiatieven worden binnen een half jaar getoetst op haalbaarheid.

Resultaat VIII

Sporthof De Hokhorst is in 2027 verduurzaamd en uitgebreid met een dorpsfunctie en een bibliotheek.

1. **Activiteit:** Programma van eisen vaststellen
2. **Activiteit:** Aanbesteding uitvoeren en gebouwoontwerp gereed

Indicator:

- In 2025 is het gebouwoontwerp door het college vastgesteld.

4.4 Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Resultaat I

De provincie heeft verkeersveiligheidsonderzoek over de N224 in 2025 afgerond.

1. **Activiteit:** Input geleverd project verbetering verkeersveiligheid in onderzoek door de provincie Utrecht.

Indicator:

- Samen met Provincie investeringsagenda voor verkeersveiligheidsmaatregelen N224 vastgesteld.

Resultaat II

Voor de verbetering van de verkeersveiligheid van de Barneveldsestraat is een wegontwerp opgesteld voor het wegprofiel en/of verbetering fietspaden.

1. **Activiteit:** Onderzoek doen naar mogelijke opties en vaststellen ambitieniveau.

Indicator:

- Vastgesteld wegontwerp

Resultaat III

De veiligheid rondom de schoolzone van de school De Spikhorst is onderzocht en mogelijke maatregelen zijn genomen.

1. **Activiteit:** Samen met schoolbestuur maatregelen bespreken maatregelen uitvoeringsplan

Indicator:

- Maatregelen vastgesteld en gebudgetteerd

Resultaat IV

Veiligheid voor fietsers verbeteren op de Veenweg door het aanbrengen van een fietsveilige infrastructuur

1. **Activiteit:** Voorbereiding en uitvoering groot onderhoud op de Veenweg in 2025

Indicator:

- Openstelling Veenweg met fietsveilige weginrichting

4.5 Biodiversiteit

Resultaat I

Het openbaar gebied is meer biodivers en laat een toename zien van 10 % meer kwalitatieve en kwantitatieve soorten ten opzichte van begin 2025; zowel voor het gebied binnen de bebouwde kom als het buitengebied.

1. **Activiteit:** Selectief maaibeeld van de bermen in het buitengebied.
2. **Activiteit:** Tweejaarlijkse monitoring door erkend ecologisch bedrijf.

Indicator:

- Trendvergelijk laat een toename zien van het aantal en de verschillende soorten beplanting, vogels en insecten (flora en fauna) in de openbare ruimte.

Bron: locatie onderzoek Natuurpro (Heem) en waarnemingen van medewerkers van de gemeente Renswoude

Resultaat II

De gemeente faciliteert de inwoners van Renswoude bij natuurvriendelijk isoleren met een Pre soorten-management plan vergunning (2024/2025) en, na onderzoek, de soorten-management plan vergunning (2026) een van de provincie in het verkrijgen faciliteren Het mogelijk blijven.

1. **Activiteit:** Plaatsen 5 stuks voorzieningen gebouw gebonden soorten.
2. **Activiteit:** Uitvoeren monitoring gebouw gebonden soorten.
3. **Activiteit:** Communicatie m.b.t. natuurvriendelijk isoleren.

4.6 Onderhoud openbare ruimte en afval

Resultaat I

Het onderhoud van de openbare ruimte is op orde conform actueel beleid voor de verschillende disciplines in de openbare ruimte en voldoet aan Kwaliteitsniveau A voor haar centrumgebieden en Kwaliteitsniveau B voor de overige gebieden.

1. **Activiteit:** Vaststellen beleidsplannen voor Wegen, Groen, Bomen en Openbare Verlichting.
2. **Activiteit:** Vaststellen geactualiseerd Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).
3. **Activiteit:** Opstellen Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).
4. **Activiteit:** Op orde brengen data van kapitaalgoederen voor de onderdelen groen, wegen, kunstwerken en openbare verlichting; riolering.

Indicator:

- Kwaliteitsniveau A voor centrumgebieden en Kwaliteitsniveau B voor de overige gebieden.

Resultaat II

De projecten en beheer werkzaamheden worden uitgevoerd conform Meerjaren Investerings Plan en Uitvoeringsprogramma Beheer.

1. **Activiteit:** Afkoppelen hemelwater Binnenveld (realisatie)
2. **Activiteit:** Afkoppelen hemelwater en herinrichting Eikenlaan en omgeving (realisatie).
3. **Activiteit:** Afkoppelen hemelwater en herinrichting Kastanjelaan en omgeving (voorbereiding).
4. **Activiteit:** Groot onderhoud en fietsveilig maken Veenweg (voorbereiding en realisatie).
5. **Activiteit:** Groot onderhoud Emminkhuizenlaan (voorbereiding en realisatie).
6. **Activiteit:** Verkeerskundig onderzoek Barneveldsestraat (voorbereiding).
7. **Activiteit:** Integraal herinrichten 2 speellocaties (voorbereiding, participatie, realisatie).
8. **Activiteit:** Verledden armaturen Openbare Verlichting (voorbereiding en realisatie).

Indicatoren

- Middels monitoring en inspecties wordt de kwaliteit van de openbare ruimte getoetst.
- De riolering stort niet vaker dan vijf keer per jaar over in de beken.
- 100% van het riool is in 2040 afgekoppeld van het regenwater
- De vijf strategisch geplaatste meetpunten in Renswoude geven informatie over de werking van het riool ('droge voeten, natte voeten').

Bronnen: Beeldkwaliteitsmeting, monitoring biodiversiteit, inspecties, meetgegevens van de vijf meetpunten riolering, kennis medewerkers buitendienst, meetgegevens waterschap, H2go.

Resultaat III

Een betere scheiding van de restafvalstroom en minder vervuiling van de andere grondstromen (aanvullend op de behaalde VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstelling)

1. **Activiteit:** Periodiek de juiste maatwerkcommunicatie aanbieden aan inwoners
2. **Activiteit:** Bij afkeur van de grondstoffen mogelijk controles uitvoeren
3. **Activiteit:** Bij afkeur van grondstoffen de schone buurt coach inzetten

Indicatoren

- De restafvalstroom heeft zo min mogelijk aantal grondstoffen
- Het PMD heeft zo min mogelijk stoorstoffen zodat de afkeur van vrachten minimaal is of zelfs nihil

Resultaat IV

Inwoners zijn tevreden over de wijze waarop het afval wordt ingezameld en welke mogelijkheden men hiervoor heeft.

1. **Activiteit:** Naar aanleiding van de uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheid tot ondergrondse inzameling van restafval bij woningen met een kleine tuin verder vervolg geven aan het project.

Indicatoren

- De restafvalstroom heeft zo min mogelijk aantal grondstoffen
- Het PMD heeft zo min mogelijk stoorstoffen zodat de afkeur van vrachten minimaal is of zelfs nihil

4.7 Duurzame ontwikkeling

Resultaat I

Renswoude voldoet aan haar RES Foodvalley 1.0 bod van 20 GWh herwinbare opwek in 2030.

1. **Activiteit:** Opstellen in Regio Foodvalley verband van de Voortgangsrapportage 2025 (conform NPRES verplichtingen).
2. **Activiteit:** Stimuleren van de organisatiegraad op het bedrijventerrein.
3. **Activiteit:** Ondersteunen van het opstellen van een werkbare collectieve businesscase voor het bedrijventerrein in aanloop naar groepscontracten.

Indicator:

- Jaarlijkse toename hoeveelheid herwinbare opwek in relatie tot RES-bod 20 GWh (in 2030).
Bron: Klimaatmonitor

Resultaat II

Renswoude voldoet aan haar RES Foodvalley 1.0 bod van 1,5% energiebesparing per jaar en 15% energiebesparing in 2030 (t.o.v. 2019).

1. **Activiteit:** Voeren energiebesparende promotie en advies acties, zoals Energiecaravan, Energiecoaches en gratis energiebesparende maatregelen.
2. **Activiteit:** Wijk specifieke isolatie- en besparingsprogramma gericht op woningen met lagere energielabels.

Indicator:

- Jaarlijkse monitor op energiebesparing toont de trend van besparing en toename aantal hogere woninglabels.
Bron: Klimaatmonitor.

Resultaat III

Renswoude is energieneutraal in 2050, waarbij er in de zomer en in de winter voldoende energie beschikbaar is voor inwoners en bedrijven; zowel voor warmte, huishoudelijk gebruik als productie.

1. **Activiteit:** Opstellen verplicht warmteplan als actualisatie van de transitievisie warmte uit 2022.
2. **Activiteit:** Opstellen bodemenergieplan nodig ter uitvoering van het warmteplan.
3. **Activiteit:** Deelnemen in proces herijking RES Foodvalley waarbij vraag en aanbod energie in relatie gezien wordt tot ruimtelijke en maatschappelijke belangen (wonen, economie, energie, natuur, etc.); alsmede het opstellen van een visie op energiesysteem voor de toekomst, local for local en concentratiegebieden.
4. **Activiteit:** Inzetten op contractuele afspraken met Stedin inzake blijvende beschikbaarheid van energie voor inwoners en bedrijven; zowel huidig als uitbreiding van woningen en bedrijvigheid.

Indicator:

- Het warmteplan en het bodemenergieplan zijn vastgesteld.

4.8 Begraafplaats

Resultaat I

In 2038 is de uitbreiding van de begraafplaats gerealiseerd en biedt deze ruimte voor begraven, bijzetten, bezinnen, herdenken en overdenken.

- Activiteit:** Voorbereiding realisatie uitbreiding begraafplaats en verwerving gronden conform locatie visie Binnen de Beken ZZW.

Indicator:

- In 2025 zijn er afspraken met de grondeigenaren gemaakt over de grondverwerving.

Financiële overzichten baten en lasten programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	3.657.398	3.454.278	3.413.063	3.428.172
Totaal baten	1.791.812	1.664.252	1.632.339	1.635.123
Saldo voor bestemming	-1.865.585	-1.790.026	-1.780.724	-1.793.049
Toevoeging reserves	55.000	55.000	55.000	55.000
Onttrekking reserves	295.449	225.000	255.375	255.375
Saldo reserves	240.449	170.000	200.375	200.375
Saldo na bestemming	-1.625.136	-1.620.026	-1.580.349	-1.592.674

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer							
Doelstelling	Lasten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
4.2	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	123.127	60.001	183.128	120.034	123.552	126.243
4.3	Ontwikkeling dorp	968.693	5.493	974.186	986.231	981.048	980.866
4.4	Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	388.401	-38	388.363	445.384	444.615	442.350
4.5	Biodiversiteit	-	35.000	35.000	10.000	10.000	10.000
4.6	Onderhoud openbare ruimte en afval	1.635.810	12.573	1.648.383	1.679.767	1.671.060	1.686.571
4.7	Duurzame ontwikkeling	235.051	106.160	341.211	125.811	95.811	95.811
4.8	Begraafplaats	89.527	-2.400	87.127	87.051	86.977	86.331
	Subtotaal lasten:	3.440.609	216.789	3.657.398	3.454.278	3.413.063	3.428.172
Doelstelling	Baten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
4.2	Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector	-	-	-	-	-	-
4.3	Ontwikkeling dorp	13.668	-	13.668	13.682	13.682	13.682
4.4	Verkeersveiligheid en bereikbaarheid	-	-	-	-	-	-
4.5	Biodiversiteit	-	-	-	-	-	-
4.6	Onderhoud openbare ruimte en afval	1.528.222	33.626	1.561.848	1.578.681	1.545.762	1.548.546
4.7	Duurzame ontwikkeling	139.240	6.160	145.400	-	-	-
4.8	Begraafplaats	70.896	-	70.896	71.889	72.895	72.895
	Subtotaal baten:	1.752.026	39.786	1.791.812	1.664.252	1.632.339	1.635.123
	Saldo voor bestemming	-1.688.583	-177.002	-1.865.585	-1.790.026	-1.780.724	-1.793.049
	Toevoegingen reserves	-	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
	Onttrekkingen reserve	70.449	225.000	295.449	225.000	255.375	255.375
	Subtotaal reserves:	70.449	170.000	240.449	170.000	200.375	200.375
	Saldo na bestemming	-1.618.134	-7.002	-1.625.136	-1.620.026	-1.580.349	-1.592.674

Toelichting op de wijzigingen:

Ontwikkeling buitengebied & agrarische sector

Lasten

Voor 2025 worden er extra lasten verwacht voor het opstellen van een concept-gebiedsagenda landelijk gebied en daarnaast voor het opstellen van kaders voor het omgevingsplan.

Biodiversiteit

Lasten

Er worden in 2025 extra lasten verwacht voor het opstellen van een soorten-management plan. Voor 2026 en verder is er structureel € 10.000 opgenomen voor o.a. het maken van biodiverse borders en het opstellen van toetsingskaders. Te gebruiken bij werken en vergunningen en om de buitenruimte te monitoren.

Onderhoud openbare ruimte en afval

Baten

De hogere opbrengsten van de afvalstoffenheffing heeft deels te maken met de extra lasten die voor afval begroot worden.

Duurzame ontwikkeling

Lasten

Op het gebied van duurzaamheid zijn er extra kosten voor een warmte- en bodemenergieplan en voor (externe) inzet om de gevolgen van netcongestie te beperken voor onze gemeente.

Mutaties reserves

Toevoegingen

Er zijn toevoegingen aan de onderhoudsreserves van € 55.000 verschoven van programma Samenleving naar programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze mutaties waren geraamd in het onjuiste programma.

Onttrekkingen

Er zijn onttrekkingen aan de onderhoudsreserves van € 225.000 verschoven van programma Samenleving naar programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze mutaties waren geraamd in het onjuiste programma.

5 Programma samenleving

Dit programma draagt bij aan een inclusief, vitaal en leefbaar dorp. In Renswoude werken we aan een samenleving waarin inwoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar, werken, actief meedoen en waarin de gemeente als het nodig is een handje helpt. In Renswoude is hiervoor ondersteuning geregeld. Het Dorpsteam speelt hier een belangrijke rol in. In Renswoude zorgen we voor elkaar.

Doelstelling

Alle inwoners van Renswoude kunnen meedoen binnen hun mogelijkheden en beperkingen

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Subsidieverordening 2021
- Subsidiebeleidsnota gemeente Renswoude
- Nadere Subsidieregels gemeente Renswoude
- Verordening Jeugdhulpgemeente Renswoude 2015
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, 2019 gemeente Renswoude
- Aanpassing verordening Jeugdhulp Gemeente Renswoude 2015, 2017
- Beleidsplan Sociaal Domein 2023-2026
- Besluit nadere regels Maatschappelijke ondersteuning Renswoude 2021
- Verordening Minimaregelingen Renswoude (2021)
- Re-integratieverordening Participatiewet Renswoude 2022
- Verordening Loonkostensubsidie Participatiewet Renswoude 2022
- Verordening Individuele Inkomensvoetstuk Renswoude 2022
- Verordening tegenprestatie Participatiewet gemeente Renswoude 2022
- Verordening Regionale Cliëntenparticipatie Werk en Inkomensvoetstuk Renswoude 2022
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ Renswoude 2022
- Beleidsregel Scholingsplicht Renswoude 2022
- Beleidsregel tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang Renswoude 2022
- Beleidsregel Tegenprestatie Renswoude 2022
- Beleidsregel Terugvordering en verhaal Renswoude 2022
- Beleidsregel Vaststelling vermogen Renswoude 2022

- Besluit uitvoering re-integratie Renswoude 2022
- Regeling Sociale Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht
- Beleidsplan Schulddienstverlening en preventie 2018-2022
- Beleidsregel vrijlating giften Participatiewet Renswoude
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening (2021)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2022
- Beleidsregel draagkracht bijzondere bijstand
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renswoude 2010
- Beleidsregel Krediethypotheek PW 2016
- Beleidsregel Taaleis 2016

Verbonden partijen

- IW4 Bedrijven Sociale Werkvoorziening, gevestigd in Veenendaal
- GGD regio Utrecht (GGDrU), gevestigd te Zeist
- Valleihopper, gevestigd te Barneveld
- Jeugdhulpregio (Foodvalley), gevestigd in Ede

5.1 Sociale infrastructuur

Resultaat I

Binnen het beleid en de activiteiten van de gemeente werken we inclusief (we hebben oog voor alle inwoners)

1. **Activiteit:** We vragen de Adviesraad Sociaal Domein om met een advies te komen op het vlak van sociale inclusie.

Resultaat II

De inwoners van Renswoude leven in een gezonde en veilige omgeving

2. **Activiteit:** We stemmen af met de GGD Regio Utrecht over de publieke gezondheid.
3. **Activiteit:** We starten met de JOGG-aanpak aan een gezonde leefomgeving.
4. **Activiteit:** We maken een aanpak om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen.
5. **Activiteit:** We voeren het plan van aanpak voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) uit en nemen deel aan de uitvoering van het Regioplan van het Integraal Zorgakkoord (IZA).
6. **Activiteit:** We maken een lokaal hitteplan.

Indicatoren:

- Het percentage volwassen inwoners dat de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart blijft gelijk (2022: 77%) of neemt toe. In 2022 beoordeelde 77% van de Renswoudenaars de eigen gezondheid als goed of zeer goed.
- Het percentage inwoners met overgewicht (inclusief obesitas) neemt af. In 2022 was dit 48% van de volwassenen (18-64 jaar) en 64% van de senioren (65+).
- Het percentage senioren (65+) dat in het afgelopen jaar gevallen is, neemt af. Dit betrof 36% van de senioren in Renswoude in 2022.
- Het percentage senioren dat (zeer) ernstig eenzaam is, neemt af. In 2022 was dit 11% van de senioren (65+).
Bronnen: vierjaarlijkse gezondheidsmonitors GGDrU

Resultaat III

Alle inwoners hebben de mogelijkheid om een leven lang plezier in sport en bewegen te hebben

1. **Activiteit:** Vanuit het Gezond en actief leven akkoord 2023-2026 voeren we activiteiten uit om kinderen en volwassenen te motiveren om gezond en vitaal te leven en te sporten en bewegen.
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan sportverenigingen.

Indicatoren:

- Het percentage jongeren van 13-17 jaar dat minimaal wekelijks sport (bij een club, vereniging of sportschool) blijft gelijk of neemt toe. In 2023 was dit 74%.
- Het percentage volwassenen dat minimaal wekelijks sport blijft gelijk of neemt toe. In 2022 was dit 46%.
Bronnen: Gezondheidsmonitor jeugd 2023 en volwassenen en senioren 2022

Resultaat IV

Inwoners zijn op de hoogte van de activiteiten, initiatieven en ondersteuning binnen het sociaal domein, zoals op het terrein van ontmoeten, sport en bewegen, cultuur en vrijwilligerswerk.

1. **Activiteit:** Up-to-date houden van de gemeentelijke website en de gemeentepagina's van de Heraut.

Indicator:

- Het aantal bezoekers op de pagina's van de website binnen het sociaal domein en zoekwoorden wordt gemonitord.

Bronnen: de interne monitor door de gemeentelijke websitebeheerder

Resultaat V

De zelfstandigheid, het welbevinden en maatschappelijk participeren van alle volwassen inwoners en in het bijzonder kwetsbare groepen wordt versterkt.

1. **Activiteit:** We subsidiëren de inzet van het welzijnswerk en sturen vanuit onze rol op de inhoud van deze inzet.
2. **Activiteit:** We maken Renswoude dementievriendelijker en onderzoeken welke eventuele aanvullende activiteiten hierbij horen.
3. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan het creëren van ontmoetingsmogelijkheden door het ontwikkelen van multifunctioneel centrum De Hokhorst.
4. **Activiteit:** We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van geclusterd wonen voor ouderen op het Borgwalterrein, waarbij we aandacht hebben voor zorg en welzijn.

Indicator:

- De deelname aan ontmoetingsactiviteiten van het welzijnswerk neemt toe. Het aantal deelnemers in 2023 was 223 (NAH-café, mantelzorg high tea, ontmoetingsgroep, samen soepen, creatieve inloop, samen gezellig, samen eten)

Bronnen: Stichting welzijn en ondersteuning Scherpenzeel en Renswoude-rapportage

Resultaat VI

Het lezen en de (digitale) geletterdheid van inwoners wordt bevorderd.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan bibliotheek Z-O-U-T, aan het Taalhuis en aan VoorleesExpress.
2. **Activiteit:** Om laaggeletterdheid te verminderen, richten we ons op de gezinsaanpak om op die manier een nieuwe generatie laaggeletterden te voorkomen.

Indicator:

- Het percentage inwoners dat laaggeletterd is, blijft gelijk of neemt af. Het percentage laaggeletterde inwoners in Renswoude bedraagt in 2024 7%.

Bronnen: www.geletterdheidinzicht.nl

5.2 Kunst en cultuur

Resultaat I

Inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed.

1. **Activiteit:** We verlenen subsidies aan lokale verenigingen en organisaties.
2. **Activiteit:** We organiseren jaarlijks de Open Monumentendag in samenwerking met Woudenberg en Scherpenzeel.

Indicatoren:

- Inwoners hebben deelgenomen aan deze activiteiten.
- In 2025 is de Open Monumentendag georganiseerd.

Resultaat II

We ondersteunen instandhouding van gemeentelijke monumenten.

1. **Activiteit:** Eigenaren met initiatieven voor restauratie en/of onderhoud zijn met subsidie tegemoetgekomen.
2. **Activiteit:** De monumentencommissie beoordeelt subsidieaanvragen van gemeentelijke monumenten in het kader van restauratie en onderhoud
3. **Activiteit:** De monumentencommissie adviseert over aanvragen omgevingsvergunning ten aanzien van monumenten.

5.3 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Resultaat I

Binnen het budget is voor iedere volwassen inwoner tijdige en passende (preventieve) ondersteuning beschikbaar.

1. **Activiteit:** Het Dorpsteam geeft uitvoering aan aanvragen voor maatschappelijke ondersteuning.
2. **Activiteit:** Voor zover passend bij Renswoude, stemmen we ons beleid af met Veenendaal of andere regiogemeenten.
3. **Activiteit:** We zorgen dat er kwalitatief goed Wmo-vervoer beschikbaar is, die toekomstbestendig is.
4. **Activiteit:** We onderzoeken de uitbreiding van voorliggende voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van was-verzorging of laagdrempelige dagactiviteiten.
5. **Activiteit:** De zorg en ondersteuning kopen we samen met de gemeente Veenendaal (en Ede/ regio) in. Hierbij bewaken we de beschikbaarheid en kwaliteit van de voorzieningen.
6. **Activiteit:** We geven vervolg aan de lokale aanpak om eenzaamheid te verminderen en voeren dit uit met onze lokale partners.
7. **Activiteit:** We voeren jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek uit en voeren verbeteringen door naar aanleiding van de resultaten.

Indicator:

- Cliënten waarderen de geboden ondersteuning met minimaal een 7,5.
Bronnen: Het jaarlijkse gemeentelijk cliëntervaringsonderzoek

Resultaat II

Er is advies en ondersteuning beschikbaar voor inwoners en professionals die onbegrepen gedrag signaleren. Indien nodig, is er snelle en passende hulp beschikbaar voor inwoners met onbegrepen gedrag

1. **Activiteit:** In nauwe samenwerking met de gemeenten Veenendaal en Rhenen geven we uitvoering aan het advies- en meldpunt onbegrepen gedrag.

Indicator:

- Alle signalen die bij het advies- en meldpunt onbegrepen gedrag binnenkomen worden opgevolgd.

Resultaat III

Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in beeld en krijgen zo nodig ondersteuning.

1. **Activiteit:** Het Dorpsteam/welzijnswerk ondersteunt mantelzorgers, onder andere door het mantelzorgcompliment, begeleiding en respijtzorg.
2. **Activiteit:** We ondersteunen initiatieven die de positie van vrijwilligers versterken, onder andere door middel van werkateliers en het vrijwilligerspunt.

Indicator:

- Het aantal mantelzorgers dat we in beeld hebben bij de gemeente of het Mantelzorgpunt, neemt toe. Het aantal in 2023 was 90 (mantelzorgwaardering, hulpvragen mantelzorg, doorverwijzing mantelzorg).
Bronnen: Interne rapportage Wet maatschappelijke ondersteuning en rapportage Stichting Welzijn en ondersteuning Scherpenzeel en Renswoude.

Resultaat IV

Zo veel mogelijk inwoners, lokale partners en medewerkers van de gemeente zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe te handelen.

1. **Activiteit:** We organiseren tenminste één bijeenkomst voor medewerkers en één voor inwoners, vrijwilligers en/of lokale partners. Daarnaast wordt er o.a. in de Heraut aandacht besteed aan dit onderwerp.
2. **Activiteit:** We maken een uitvoeringsprogramma samen met Rhenen en Veenendaal en geven hier uitvoering aan.

Indicator:

- De bekendheid van Veilig Thuis neemt toe bij inwoners en maatschappelijke partners (scholen, zorgorganisaties), wat zich uit in een toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. (Toelichting: hiermee willen we niet dat het huiselijk geweld toeneemt, maar wel minder verborgen blijft. Het aantal meldingen uit Renswoude is heel laag, in vergelijking tot landelijke en provinciale cijfers. Er zijn sterke vermoedens dat er meer huiselijk geweld is, dan wordt gemeld.)
Bronnen: rapportage Veilig Thuis

5.4 Jeugd

Resultaat I

Kinderen die in hun ontwikkeling bedreigd worden, hebben we vroegtijdig in beeld en krijgen de juiste ondersteuning.

1. **Activiteit:** We werken nauw samen met basisscholen, kinderopvang, leerplicht en jeugdgezondheidszorg, door bijvoorbeeld deel te nemen aan ondersteuningsoverleggen van de scholen.
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie aan de kinderopvangorganisatie voor het reguliere peuteraanbod.
3. **Activiteit:** We onderzoeken de mogelijkheden van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) op een locatie in Renswoude.
4. **Activiteit:** We investeren samen met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en bibliotheek in aanvullende activiteiten en programma's voor kinderen met taalachterstanden en verlenen daar subsidie voor (zoals Verlengde Schooldag)
5. **Activiteit:** We faciliteren en monitoren de samenwerking met en afspraken tussen het Dorpsteam en de scholen, kinderopvang en GGD over signalering, verwijzing en ondersteuning van peuters en kleuters met (risico op) ontwikkelingsachterstanden.

Indicatoren:

- Het aantal leerlingen dat langdurig thuis zit en niet naar school gaat blijft gelijk of daalt. Dit aantal leerlingen (geregistreerde thuiszitters) in het schooljaar 2022-2023 2.
Bron: Jaarverslag leerplicht Veenendaal

Resultaat II

Er is voor ieder kind met een zorgbehoefte een kwalitatief jeugdhulpaanbod beschikbaar.

1. **Activiteit:** We bekostigen het Knooppunt voor de uitvoer van inkoop en contractmanagement.
2. **Activiteit:** We handelen naar de ontwikkelingen omtrent de Hervormingsagenda Jeugd en spelen hier lokaal en regionaal op in.
3. **Activiteit:** We formaliseren de regionale samenwerking in een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm: een gemeenschappelijke regeling.
4. **Activiteit:** Wij nemen actief deel aan de werkwijze van de Proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Indicatoren:

- De deelname aan het cliëntervaringsonderzoek jeugd stijgt met 10%. In 2024 nam 25% van de jongeren en 10% van de ouders deel aan het onderzoek.
- Cliënten waarderen de geboden ondersteuning met minimaal een 7,5.
Bronnen: het gemeentelijk jaarlijks cliëntervaringsonderzoek

Resultaat III

De toename van de kosten van de Jeugdwet is zoveel mogelijk beperkt.

1. **Activiteit:** We gaan regionaal aan de slag met kostenbesparende projecten.
2. **Activiteit:** We brengen lokaal in beeld waarop besparingen mogelijk zijn en zetten hierop acties uit.

Indicator:

- Het aantal gezinnen waarvoor de werkwijze van de Proeftuin is bedoeld en die we bij het Veiligheidsteam van de Proeftuin bespreken en ondersteunen, neemt toe. In 2023 ging het om 5 gezinnen.
Bronnen: Rapportage Proeftuin

Resultaat IV

Er is preventief aanbod voor jongeren gericht op het verminderen van middelengebruik.

1. **Activiteit:** De jongerenwerker gaat in gesprek met jongeren en ouders/verzorgers over het gebruik en tolereren van alcohol, roken en drugs.
2. **Activiteit:** We maken een start met een aanpak om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te verminderen.

Indicatoren:

- Het percentage jongeren onder de 18 jaar dat in de afgelopen 4 weken wel eens 5 of meer glazen alcohol heeft gedronken neemt af (in 2023 betrof het 26%).
- Het percentage ouder(s)/verzorger(s) dat alcoholgebruik van jongeren onder de 18 jaar goedkeurt, neemt af (in 2023 betrof het 49%).
Bron: Gezondheidsmonitor jeugd 2023

Resultaat V

Er is passende ondersteuning beschikbaar voor leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen reizen.

1. **Activiteit:** We geven uitvoering aan aanvragen voor de bekostiging van leerlingenvervoer, waarbij we focussen dat leerlingen naar vermogen zo zelfstandig mogelijk reizen.

Indicator:

- Het aantal leerlingen dat leerlingenvervoer in de vorm van groepsvervoer heeft neemt niet toe. In schooljaar 2023-2024 waren dit 22 leerlingen.

5.5 Participatie

Resultaat I

Iedereen neemt naar vermogen deel aan de samenleving en voorziet zoveel mogelijk in het eigen onderhoud. Inwoners die niet in staat zijn om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien, worden bijgestaan door de gemeente.

1. **Activiteit:** We geven uitvoering aan de Participatiewet (verschillende soorten uitkeringen, bijzondere bijstand en andere vormen van begeleiding) via de gemeente Veenendaal en geven opdracht voor de verdere beleidsontwikkeling.
2. **Activiteit:** Samen met Veenendaal en Rhenen nemen we deel aan de gemeenschappelijke regeling van het sociaal werkbedrijf IW4.
3. **Activiteit:** Samen met Veenendaal geven we uitvoering aan de Wet inburgering.
4. **Activiteit:** We nemen met Veenendaal en Rhenen deel aan het aanbestedingsproces voor de uitvoering van de minimaregelingen.

Indicatoren:

- Na de sterke stijging van de afgelopen twee jaar, vlakt de groei van het aantal inwoners met een bijstandsuitkering af. In 2023 waren het 30 huishoudens.
Bronnen: Dashboard in- en uitstroom participatie
- Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de Grebbepas blijft tenminste gelijk. In 2024 zijn 117 passen verstrekt.
Bron: Dashboard Grebbepas

Resultaat II

Inwoners met financiële zorgen, problemen en schulden krijgen in een vroeg stadium de juiste ondersteuning

1. **Activiteit:** We financieren en faciliteren de schuldhulpverlening in de vorm van het Budgetloket
2. **Activiteit:** We verlenen subsidie voor een preventief, informeel aanbod (IDH Schuldhulp en de Formulierenbrigade) in goede samenhang met het Dorpsteam en het Budgetloket

Indicator:

- Het aantal inwoners met (beginnende) schulden dat vroegtijdig met de gemeente in contact komt door de nieuwe aanpak vroegsignalering schulden stijgt. In 2023 was dit aantal 0.
Bronnen: Dashboards vroegsignalering, formulierenbrigade, IDH Schuldhulp

Financiële overzichten baten en lasten programma Samenleving

Programma Samenleving	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	6.179.099	6.057.072	5.985.006	5.985.206
Totaal baten	1.055.679	1.038.853	974.496	974.496
Saldo voor bestemming	-5.123.420	-5.018.219	-5.010.510	-5.010.710
Toevoeging reserves	225.000	225.000	225.000	225.000
Onttrekking reserves	125.114	125.114	125.114	125.114
Saldo reserves	-99.886	-99.886	-99.886	-99.886
Saldo na bestemming	-5.223.306	-5.118.105	-5.110.396	-5.110.596

Programma Samenleving							
Doelstelling	Lasten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
5.1	Sociale infrastructuur	875.843	157.018	1.032.861	930.852	882.168	882.374
5.2	Kunst en cultuur	24.872	-5.116	19.756	19.750	19.744	19.738
5.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	1.001.075	-8.339	992.736	994.724	996.848	996.848
5.4	Jeugd	2.159.916	467.650	2.627.566	2.602.566	2.602.566	2.602.566
5.5	Participatie	1.466.680	39.500	1.506.180	1.509.180	1.483.680	1.483.680
Subtotaal lasten:		5.528.386	650.713	6.179.099	6.057.072	5.985.006	5.985.206
Doelstelling	Baten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
5.1	Sociale infrastructuur	221.986	-	221.986	205.160	140.803	140.803
5.2	Kunst en cultuur	-	-	-	-	-	-
5.3	Wet maatschappelijke ondersteuning	20.000	7.500	27.500	27.500	27.500	27.500
5.4	Jeugd	3.193	-	3.193	3.193	3.193	3.193
5.5	Participatie	774.500	28.500	803.000	803.000	803.000	803.000
Subtotaal baten:		1.019.679	36.000	1.055.679	1.038.853	974.496	974.496
Saldo voor bestemming		-4.508.707	-614.713	-5.123.420	-5.018.219	-5.010.510	-5.010.710
Toevoegingen reserves		180.000	45.000	225.000	225.000	225.000	225.000
Onttrekkingen reserve		350.114	-225.000	125.114	125.114	125.114	125.114
Subtotaal reserves:		170.114	-270.000	-99.886	-99.886	-99.886	-99.886
Saldo na bestemming		-4.338.593	-884.713	-5.223.306	-5.118.105	-5.110.396	-5.110.596

Toelichting op de wijzigingen:

Sociale infrastructuur

Lasten

Op het gebied van leerplicht maken wij gebruik van de dienstverlening vanuit de gemeente Veenendaal. Hiervoor is voor 2025 een hoger budget nodig dan initieel geraamd vanwege taakverbreding en verzwaren van de problematiek. Daarnaast heeft CBS De Borgwal een extra schoollokaal nodig gehad, vanwege een groeiend leerlingenaantal. Voor de bekostiging van dit extra schoollokaal is budget bijgeraamd. Verder is er een deelluitkering via het gemeentefonds ontvangen voor de versterking van de openbare bibliotheek in het kader van de wettelijke zorgplicht. Tot slot zijn de afschrijvingslasten toegenomen vanwege investeringen in de verduurzaming van sporthal De Hokhorst.

Jeugd

Lasten

De lasten Jeugdzorg maken onderdeel uit van de doelstelling 'Jeugd'. Uit de septembercirculaire blijkt dat de aanvullende bezuinigingen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd, € 100.000 voor Renswoude, structureel worden geschrapt. Dit betekent structureel een hoger budget van € 100.000 voor Jeugdzorg. Daarnaast blijken de lasten Jeugdzorg voor 2024 € 367.650 hoger te zijn dan de initieel geraamde lasten. Deze bijstelling wordt voorzien o.b.v. de prognose van Jeugdhulpregio (Foodvalley). De twee bijstellingen, verklaren de hogere lasten van € 467.650. De hogere lasten worden met name veroorzaakt door een grotere toename in het aantal zorgvoorzieningen, de zwaarte en de complexiteit van de problematiek, en de duur en de intensiteit van de behandeltrajecten.

Participatie

Lasten

Op het gebied van de Wet inburgering en de re-integratie maken wij gebruik van de dienstverlening vanuit de gemeente Veenendaal. Hiervoor zijn hogere budgetten nodig dan initieel geraamd voor 2025. Dit heeft te maken met de toenemende cliëntenaantallen.

Baten

Recentelijk is de voorlopige hoogte van de Rijksbijdrage voor de lasten Participatiewet bekend geworden. In de ramingen waren deze bijdragen opgenomen op basis van de Rijksbijdrage 2024. De voorlopige Rijksbijdrage 2025 blijkt hoger te zijn, wat leidt tot een positieve bijstelling in de baten.

Mutaties reserves

Toevoegingen

Jaarlijks wordt er aanvullend € 100.000 toegevoegd aan de reserve sociaal domein voor het egaliseren van het productresultaat van Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet, met een beoogde stand van € 800.000 per 1 januari 2029. Aan deze reserve is een maximale omvang gesteld van € 800.000. Een versterking van deze reserve achten wij noodzakelijk, vanwege de ontwikkelingen binnen Wmo en Jeugd. Een deel van de versterking wordt bekostigd door een bezuiniging van de bedrijfsvoering budgetten. Tegelijkertijd zijn toevoegingen aan de onderhoudsreserves van € 55.000 verschoven van programma Samenleving naar programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze mutaties waren geraamd in het onjuiste programma.

Onttrekkingen

Er zijn onttrekkingen aan de onderhoudsreserves van € 225.000 verschoven van programma Samenleving naar programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer. Deze mutaties waren geraamd in het onjuiste programma.

6 Programma Economische ontwikkeling en toerisme

Dit programma draagt bij aan de ontwikkeling van een gezonde, lokale economie in ons dorp en daarmee aan de leefbaarheid. We willen de (toeristische) bekendheid van Renswoude vergroten. Voor inwoners en (dag & verblijf) bezoekers willen we de toeristische voorzieningen in onze gemeente behouden.

Doelstelling

- Lokale bedrijven een vestigingslocatie bieden binnen Renswoude
- Dag en verblijfsrecreatie mogelijkheden behouden

Kaderstellende beleidsnota's

- Verordening op de heffing en invordering toeristenbelasting

Verbonden partijen

- Regio Foodvalley
- Regionaal Bureau Toerisme

6.1 Ontwikkeling lokale bedrijfsleven

Resultaat I

Er is ruimte beschikbaar voor lokale ondernemers op Groot Overeem II

1. **Activiteit:** Wij faciliteren bestaande en potentiële nieuwe ondernemers actief bij de start van de uitgifte van Groot Overeem II zodra bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Dit doen we onder andere door ondernemers te ondersteunen bij het invullen van de benodigde administratie voor de aanvraag.

Indicator:

- Het faciliteren van bestaande en potentiële nieuwe ondernemers bij de start van de uitgifte van Groot Overeem II, mits het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden.

Resultaat II

Er is goed contact met lokale ondernemers en de ondernemersvereniging

1. **Activiteit:** Het organiseren van (minimaal) twee werkbezoeken aan bedrijven door het college in 2025.
2. **Activiteit:** Er is jaarlijks twee keer overleg van het college met het bestuur van de Ondernemers Vereniging Renswoude

Indicatoren:

- Er is twee keer per jaar overlegd met de ondernemersvereniging en er hebben twee werkbezoeken plaatsgevonden.

6.2 Recreatie en toerisme

Resultaat I

Het provinciale Wandelroutenetwerk en Fietsroutenetwerk is geactualiseerd en opgeleverd in 2025.

1. **Activiteit:** Voor Renswoude zijn de routes nagekeken en opmerkingen zijn aangeleverd aan de provincie Utrecht.

Resultaat II

Deelname Regionaal Bureau Toerisme Heuvelrug & Vallei is geborgd door het afsluiten van een nieuwe vijfjarige samenwerkingsovereenkomst (SLA) in 2025

1. **Activiteit:** Wensen vanuit Renswoude verwerken in nieuwe SLA en de aangepaste SLA afsluiten.

Resultaat III

We promoten de naamsbekendheid van Renswoude als recreatieve en toeristische locatie bestemming.

1. **Activiteit:** We nemen deel aan het provinciaal project Merkversterking Grebbelinie (2025-2026) in samenwerking met Grebbelinie Bezoekerscentrum Renswoude
2. **Activiteit:** We faciliteren subsidieaanvragen die recreatie en toerisme bevorderen

Indicator:

- We zoeken nog naar een bron om de naamsbekendheid van Renswoude als toeristische bestemming te meten.

Financiële overzichten baten en lasten programma Economische ontwikkeling en toerisme

Programma Economische ontwikkeling en toerisme	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	90.163	84.887	79.037	79.187
Totaal baten	53.622	54.367	55.122	55.887
Saldo voor bestemming	-36.541	-30.520	-23.915	-23.300
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Saldo reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-36.541	-30.520	-23.915	-23.300

Programma Economische ontwikkeling en toerisme							
Doelstelling		2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
	Lasten						
6.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	4.352	1.348	5.700	5.850	5.000	5.150
6.2	Recreatie en toerisme	61.537	22.926	84.463	79.037	74.037	74.037
	Subtotaal lasten:	65.889	24.274	90.163	84.887	79.037	79.187
	Baten						
6.1	Ontwikkeling lokale bedrijfsleven	55.257	-1.685	53.572	54.317	55.072	55.837
6.2	Recreatie en toerisme	50	-	50	50	50	50
	Subtotaal baten:	55.307	-1.685	53.622	54.367	55.122	55.887
	Saldo voor bestemming	-10.582	-25.959	-36.541	-30.520	-23.915	-23.300
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal reserves:	0	0	0	0	0	0
	Saldo na bestemming	-10.582	-25.959	-36.541	-30.520	-23.915	-23.300

Toelichting op de wijzigingen:

Recreatie en toerisme

Lasten

Bij de actualisatie van de budgetten 2025 is gebleken dat er een bijstelling nodig was voor onder andere het project Merkversterking Grebbelinie. Bij het project Merkversterking Grebbelinie gaat het om een meerjaren inzet en toewijding aan een (in potentie) toeristisch sterk en waardevol product in samenwerking met de provincie Utrecht en andere gemeenten waar de Grebbelinie doorheen loopt.

7 Programma inwoners, openbare orde en veiligheid, bestuur en organisatie

Dit programma draagt bij aan het versterken van het vertrouwen in de overheid en de rechtstaat. Het college vindt het daarbij essentieel dat de gemeente transparant, bereikbaar en beschikbaar is en communiceert in begrijpelijke taal. Het college heeft verbetering van de contacten met inwoners over de volle breedte als speerpunt benoemd voor de periode 2022 – 2026. Maar het college vindt ook dat bestuur en organisatie voldoende moeten zijn toegerust de gemeentelijke taken en beleid adequaat uit te voeren en te voldoen aan de eisen die onze toezichthouders daaraan stellen. Denk daarbij aan het bewaken van de basisregistratie persoonsgegevens (BRP), uitgiften van paspoorten en rijbewijzen maar ook aan het rechtmatig organiseren van verkiezingen. En het afhandelen van meldingen, bezwaren en beschikbaar stellen van informatie (uitvoering van de Wet Open Overheid).

Het college zet zich in op een consistente wijze van toezicht en handhaving van de regels. Het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving, bezwaar en beroep, maar ook politie-inzet en inzet van andere hulpdiensten dragen bij aan een betrouwbare overheid als inwoners zien dat gelijke gevallen gelijk worden gehandeld. Dat zichtbaar wordt opgetreden wanneer dat noodzakelijk is. Daarvoor is actueel beleid en een omgevingsplan nodig dat is aangepast op de nieuwe Omgevingswet.

Het college streeft naar transparante uitvoering van de bevoegdheden van burgemeester en wethouders bij openbare orde vraagstukken en het tegengaan van ondermijning. Renswoude is een gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. Hoewel veiligheid nooit volledig gegarandeerd kan worden, werken we intensief samen met diverse partners om deze zo goed mogelijk te waarborgen. In 2023 stelde de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vast. Dit plan is ontwikkeld in samenwerking met de gemeenten Veenendaal, Rhenen, Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug, de politie en het Openbaar Ministerie, en bevat onze veiligheidsdoelen. Ook in 2025 blijven we ons inzetten voor de thema's uit het IVP, met speciale aandacht voor ondermijning, digitale veiligheid en maatschappelijke onrust. Daarnaast leggen we lokaal extra nadruk op High Impact Crimes, Zorg & Veiligheid, en ondermijning. Deze focus is uitgewerkt in een tweejarig uitvoeringsprogramma met specifieke acties.

Ook geeft zij uitvoering aan het integer handelen van bestuurders en ambtelijke organisatie en het correct afhandelen van klachten.

Ten aanzien van de opvang van vluchtelingen zijn menswaardige opvang, samenwerking met inwoners en gastgezinnen de belangrijkste aandachtspunten.

Huisvesting van de gemeente dient te voldoen aan alle wettelijke vereisten. Veiligheid, toegankelijkheid, gezondheid en klimaatneutraliteit staan hierbij voorop. Arboretgeving en Rijkshuisvestingsvereisten zijn van toepassing

Doelstelling

- Dienstverlening aan de inwoner en ondernemer wordt geleverd conform de visie op dienstverlening.
- De inwoner voelt zich veilig in de openbare ruimte van de gemeente.

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene Plaatselijke Verordening 2024
- Gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan Heuvelrug 2023-2026
- Nota parkeernormen 2016
- Beleidsplan VTH (2023)

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU)

7.1 Algemene plaatselijke verordening, Openbare orde en veiligheid, Vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)

Resultaat I

Het beleid Vergunningen Toezicht Handhaving (VTH) is op orde en actueel en sluit aan op de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging

1. **Activiteit:** Het VTH beleid wordt getoetst aan wettelijke kaders en geactualiseerd vastgesteld.
2. **Activiteit:** Beleidsregels uitvoering wet Kwaliteitsborging vaststellen

Indicator:

- Het beleid VTH is in 2025 geactualiseerd vastgesteld.

Resultaat II

Bouwdossiers opvragen kan digitaal worden aangevraagd.

1. **Activiteit:** Digitaliseren aanvraag via webformulier

Indicator:

- Een bouwdossier kan in 2025 digitaal worden opgevraagd

Resultaat III

De beleidsregels pre-mantelzorgwoningen zijn in 2025 vastgesteld.

1. **Activiteit:** Intern beleidsregels opstellen en laten vaststellen.

Indicator:

- Het beleid pre-mantelzorg is in eerste kwartaal 2025 vastgesteld.

Resultaat IV

Alle Omgevingsvergunningen worden in 2025 binnen de gestelde wettelijke termijnen afgehandeld

1. **Activiteit:** Omgevingsvergunningen worden in behandeling genomen

Indicator:

- 90% van de omgevingsvergunningen wordt binnen de gestelde wettelijke termijn afgehandeld

Resultaat V

Evenementen categorie C worden tijdig voor aanvang gepubliceerd.

1. **Activiteit:** Evenementen worden in behandeling genomen

Indicator:

- Evenementen categorie C worden minimaal twee weken voor aanvang gepubliceerd.

Resultaat VI

Het verbeteren van de digitale veiligheid voor inwoners van Renswoude door het implementeren van gerichte maatregelen en initiatieven voor 2026.

1. **Activiteit:** Verhogen van de bewustwording en weerbaarheid van jongeren, senioren en ondernemers door middel van gerichte acties en ten minste één voorlichtingsbijeenkomst.
2. **Activiteit:** Aansluiten bij ten minste twee landelijke campagnes die gericht zijn op het vergroten van digitale weerbaarheid.

Indicator:

- Het aantal geregistreerde gevallen van cybercrime in Renswoude is in 2025 gedaald ten opzichte van 2024.
Bron: CBS

Resultaat VII

Voor 2026 is het aantal (pogingen tot) High Impact Crimes (HIC) in Renswoude verminderd door gerichte preventieve maatregelen, wat heeft bijgedragen aan een significante verbetering van het veiligheidsgevoel.

1. **Activiteit:** Vergroten van de bewustwording bij inwoners en ondernemers door minimaal twee keer per jaar informatie over veiligheids- en preventie maatregelen aan te bieden via lokale mediakanalen.
2. **Activiteit:** Organiseren van een jaarlijks overleg met eigenaren van WhatsApp-buurtpreventiegroepen om de voortgang en effectiviteit van bestaande groepen te waarborgen, nieuwe groepen op te zetten, en deelnemers te werven.

Indicator:

- Het aantal geregistreerde woninginbraken in Renswoude is in 2025 gedaald ten opzichte van 2024.
Bron: CBS

Resultaat VIII

In 2026 is uitvoering gegeven aan de door het IVP vastgestelde doelen door middel van concrete acties en effectieve samenwerking met 5 gemeenten.

1. **Activiteit:** Het uitvoeringsplan wordt geactualiseerd en in 2025 opnieuw vastgesteld voor de komende twee jaar.

Indicator:

- In 2025 is het uitvoeringsplan voor het integraal veiligheidsplan vastgesteld

7.2 Burgerzaken

Het tijdig en foutloos verstrekken van noodzakelijke officiële documenten voor inwoners en het bewaken van de kwaliteit van de basisregistratie personen, dragen bij aan het behoud en vertrouwen van de rechtstaat. Er vindt een jaarlijkse zelfevaluatie plaats van de BRP en reisdocumenten.

Resultaat I

In 2025 zijn de reguliere producten van Burgerzaken ook digitaal verkrijgbaar en daarmee 24/7 bereikbaar voor inwoners. De reguliere producten zijn:

- Verhuisaangifte;
- Aanvragen uittreksels;
- Verklaring naamgebruik;
- Geboorteaangifte;
- Overlijdensaangifte;
- Emigratie;
- Huwelijksaangifte;
- Aanvragen rijbewijs (via de RDW)

1. **Activiteit:** Digitaal loket inrichten

Indicator:

- In 2025 is het digitaal loket ingericht op de website.
Bron: website gemeente Renswoude

Resultaat II

We worden met de kwalificatie goed beoordeeld door de toezichthouder.

1. **Activiteit:** Uitvoeren van zelfevaluaties en evaluaties door toezichthouders

Indicator:

- Uit de toezichtbrieven blijkt dat we in 2025 als goed zijn beoordeeld.
Bron: Toezichtsbrieven van de toezichthouders aan college

Resultaat III

De inwoners geven gemiddeld een zeven voor de dienstverlening aan het loket burgerzaken.

1. **Activiteit:** In 2025 zal er een nulmeting plaatsvinden voor de dienstverlening burgerzaken
2. **Activiteit:** Het inregelen en uitvoeren van regelmatige metingen onder klanten van loket burgerzaken

Indicator:

- Een 7 of hoger
Bron: Nulmeting.

7.3 Oekraïense vluchtelingen

De gemeente is verantwoordelijk voor huisvesting, inkomen, onderwijs en zorg voor vluchtelingen. Maar ook voor hun arbeidsomstandigheden. De opvang van ongeveer 120 Oekraïense vluchtelingen in Renswoude is alleen mogelijk in nauwe samenwerking met de inwoners van Renswoude. Het behoud van draagvlak door het adequaat uitvoeren en nemen van de gemeentelijke verantwoordelijkheid draagt bij aan het vertrouwen in de gemeente en de rechtstaat. De bekostiging van deze opvang door het Rijk is nog niet bekend voor de jaren 2025 en verder. Deze baten zijn om deze reden niet verwerkt in deze begroting.

Resultaat I

We bieden passende en effectieve opvang en ondersteuning aan Oekraïense vluchtelingen, die in de gemeente Renswoude worden opgevangen.

1. **Activiteit:** We stellen, naast de particuliere opvang, woonruimte beschikbaar en investeren in nieuwe opvangmogelijkheden zoals flexwoningen.
2. **Activiteit:** We investeren in communicatie om het verblijf van de Oekraïense inwoners zo soepel mogelijk te laten verlopen.
3. **Activiteit:** Bieden van maatschappelijke en psychosociale ondersteuning van vluchtelingen door Oekraïense hulpverleners

Indicator:

- Alle ingeschreven Oekraïners zijn in 2025 gehuisvest
  - De casuïstiek in hulpverlening neemt af
- Bron: Eigen administratie

Resultaat II

In 2025 is het draagvlak voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in stand gebleven

1. **Activiteit:** Uitvoeren van de verordening tegemoetkoming particuliere opvang Oekraïners
2. **Activiteit:** Regelmatige bijeenkomsten met gastgezinnen en gemeente
3. **Activiteit:** Vergroten van de weerbaarheid van Oekraïense gezinnen om in de Nederlandse samenleving op eigen benen te staan.

Indicator:

- Aantal particuliere opvangadressen blijft gelijk in 2025.
- Bron: eigen administratie

7.4 Huisvesting

Resultaat I

In 2025 zijn medewerkers en materieel van de buiten- en onderhoudsdienst ondergebracht in een adequate, veilige, energie neutrale en toegankelijke huisvesting, inclusief een plaats voor het gemeentedept (opslag van materialen)

1. **Activiteit:** Oplevering gemeentewerf 2025
2. **Activiteit:** Realisering van een gemeentedept

Indicator:

- Gemeentewerf is opgeleverd
- Gemeentedept is gerealiseerd

Resultaat II

Beheer van vastgoed niet-woningen is op orde.

1. **Activiteit:** Actualisatie van MJOP van gemeentelijk vastgoed niet-woningen
2. **Activiteit:** Onderzoek opzet beheer vastgoed

Indicator:

- Actualisatie van MJOP is in 2025 gerealiseerd.

Financiële overzichten baten en lasten programma inwoners, oov, bestuur en organisatie

Programma Inwoners, OOV, bestuur en organisatie	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	877.309	862.205	873.139	872.974
Totaal baten	347.639	342.858	342.858	342.858
Saldo voor bestemming	-529.670	-519.347	-530.281	-530.116
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	400.022	400.022	400.022	150.022
Saldo reserves	400.022	400.022	400.022	150.022
Saldo na bestemming	-129.648	-119.325	-130.259	-380.094

Programma Inwoners, OOV, bestuur en organisatie							
Doelstelling	Lasten	2025 na	Wijzigingen	2025 na	2026	2027	2028
		Kadernota		wijz.			
7.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)	557.268	75.116	632.384	632.694	643.628	643.463
7.2	Burgerzaken	71.612	6.500	78.112	62.698	62.698	62.698
7.3	Oekraïense vluchtelingen	166.813	-	166.813	166.813	166.813	166.813
	Subtotaal lasten:	795.693	81.616	877.309	862.205	873.139	872.974
Doelstelling	Baten	2025 na	Wijzigingen	2025 na	2026	2027	2028
		Kadernota		wijz.			
7.1	APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)	258.000	-	258.000	258.000	258.000	258.000
7.2	Burgerzaken	82.406	7.233	89.639	84.858	84.858	84.858
7.3	Oekraïense vluchtelingen	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal baten:	340.406	7.233	347.639	342.858	342.858	342.858
	Saldo voor bestemming	-455.287	-74.383	-529.670	-519.347	-530.281	-530.116
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	400.022	-	400.022	400.022	400.022	150.022
	Subtotaal reserves:	400.022	0	400.022	400.022	400.022	150.022
	Saldo na bestemming	-55.265	-74.383	-129.648	-119.325	-130.259	-380.094

Toelichting op de wijzigingen:

APV, OOV, vergunningverlening (bouw/OG en evenementen)

Lasten

Op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing maken wij onder andere gebruik van de inzet van adviseurs vanuit de gemeente Veenendaal. Deze dienstverleningsovereenkomsten zijn vernieuwd in 2024, wat heeft geleid tot een versterking van de weerbaarheid van de gemeente en voor dit doel een verhoging van deze budgetten.

8 Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb en onvoorzien

Binnen de begroting bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor ophalen afval, verstrekken van vergunningen, onderhouden van het riool, reisdocumenten en meer) hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van specifieke dekkingsmiddelen doordat zij vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de bestedingen van de programma's, en zijn ingedeeld naar voorgeschreven categorieën en onvoorzien. In dit hoofdstuk lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe.

Financiële overzichten baten en lasten programma algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb, onvoorzien	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	5.662.377	5.893.496	6.302.209	6.526.998
Totaal baten	12.129.350	11.632.384	11.906.759	12.228.980
Saldo voor bestemming	6.466.973	5.738.888	5.604.550	5.701.982
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	872.000	1.668.600	1.710.000	0
Saldo reserves	872.000	1.668.600	1.710.000	0
Saldo na bestemming	7.338.973	7.407.488	7.314.550	5.701.982

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vpb, onvoorzien							
Doelstelling	Lasten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
8.1	Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-
8.2	Dividend	282.096	-631.435	-349.339	-378.411	-412.652	-429.612
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	42.000	-	42.000	42.000	42.000	42.000
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
8.5	Overhead	4.763.629	575.087	5.338.716	4.964.136	4.927.273	4.923.659
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	-	377.000	373.500	373.500
8.7	Onvoorzien	242.333	388.667	631.000	888.771	1.372.088	1.617.451
	Subtotaal lasten:	5.330.058	332.319	5.662.377	5.893.496	6.302.209	6.526.998
Doelstelling	Baten	2025 na Kadernota	Wijzigingen	2025 na wijz.	2026	2027	2028
8.1	Algemene uitkering	9.763.000	677.000	10.440.000	9.918.000	10.167.000	10.468.000
8.2	Dividend	82.000	-	82.000	82.000	82.000	82.000
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	1.202.989	28.007	1.230.996	1.248.230	1.265.705	1.283.426
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
8.5	Overhead	65.654	310.700	376.354	384.154	392.054	395.554
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
8.7	Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
	Subtotaal baten:	11.113.643	1.015.707	12.129.350	11.632.384	11.906.759	12.228.980
	Saldo voor bestemming	5.783.585	683.388	6.466.973	5.738.888	5.604.550	5.701.982
	Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
	Onttrekkingen reserve	-	872.000	872.000	1.668.600	1.710.000	-
	Subtotaal reserves:	0	872.000	872.000	1.668.600	1.710.000	0
	Saldo na bestemming	5.783.585	1.555.388	7.338.973	7.407.488	7.314.550	5.701.982

Toelichting op de wijzigingen:

Algemene uitkering

Baten

De effecten van de meicirculaire 2024 op de algemene uitkering waren niet tijdig bekend geworden om nog verwerkt te kunnen worden in de Voorjaarsrapportage 2024. Deze effecten zijn daarom meegenomen in deze begroting. Daarnaast zijn de effecten van de septembercirculaire 2025 op de algemene uitkering verwerkt. Deze effecten leiden tot een totale positieve bijstelling van de algemene uitkering van € 677.000 voor 2025.

Dividend

Lasten

De rentetoerekening aan de taakvelden leidt tot een bate in doelstelling 8.2 (Dividend). De toe te rekenen rente is toegenomen. Dit komt door de integratie van het woningbedrijf en de algemene dienst en door een aanpassing van de begroting van het woningbedrijf in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) anderzijds.

Overhead

Lasten

De toename van de geraamde lasten in doelstelling 8.5 (Overhead) bestaat uit meerdere bijstellingen. Vanwege prijsstijgingen door hogere indexatie, zijn we genoodzaakt om budgetten te verhogen. Meestal zijn dit budgetten op het gebied van de bedrijfsvoering, waaronder ICT, energie en advisering. Daarnaast zien we ook bij de inkoop van de dienstverlening van Veenendaal een stijging.

Baten

In verband met de integratie van het woningbedrijf en de algemene dienst is er in doelstelling 8.5 (Overhead) een administratieve correctie verwerkt in deze begroting. De salarislaster van de medewerkers van het woningbedrijf worden door deze correctie doorbelast aan programma Wonen en woningen.

Onvoorzien

Lasten

Voor de bijstelling van de lonen hebben wij rekening gehouden met een tweetal cao-wijzigingen. De eerste is de wijziging voor oktober 2024 en de tweede is de verwachte stijging voor de nieuwe CAO in 2025. Op basis van officiële berichtgeving kunnen we een inschatting maken van het percentage. Daarnaast houden we rekening met prijsstijgingen van de lasten door inflatie. We hanteren voor het indexeren van de lasten een stelpost prijsstijgingen in de begroting. Totaal geeft dit een bijstelling in de lasten in doelstelling 8.7 (Onvoorzien) van € 400.000.

Mutaties reserves

Onttrekkingen

In 2024 wordt de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen gevormd als dekking voor de kapitaallasten die samenhangen met de investeringen in gemeentelijke woningen. Aan deze reserve wordt in 2025 € 872.000 toegevoegd ten laste van de algemene reserve.

9 Paragrafen

9.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen en kostendekkendheid van de heffingen en leges uiteengezet. Daarna wordt de Onroerende Zaakbelasting beschreven (OZB). Tot slot wordt ingegaan op de onbenutte belastingcapaciteit en het kwijscheldingsbeleid. De gemeentelijke heffingen zijn, ten opzichte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, een kleinere bron van inkomsten. Er zijn twee gemeentelijke heffingen; rechten en belastingen. Bij 'rechten' is sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten die de gemeente maakt voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkendheid. Bij 'belastingen' is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente.

Belastingen:

- Onroerendezaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
- Rioolheffingen
- Marktgelden
- Begravenisrechten
- Leges

Lastenontwikkeling voor onze inwoners in het komende jaar

In onderstaande overzichten is aangegeven hoe de ontwikkeling van de lastendruk voor het nieuwe begrotingsjaar is, daarbij rekening houdend met de voorgestelde opbrengstverhogingen. Ter vergelijking is ook de lastendruk van het voorgaande begrotingsjaar weergegeven. Definitieve tarieven worden berekend bij het vervaardigen van de belastingverordeningen. In december 2024 zullen de tarieven voor de diverse belastingen en leges, ter vaststelling worden aangeboden aan de raad, via de belastingverordeningen.

Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer inwoners onoverkomelijke problemen hebben met het voldoen van gemeentelijke belastingen bestaat de mogelijkheid tot kwijtschelding hiervan. Kwijtschelding is onder bepaalde voorwaarden mogelijk voor de Onroerende Zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en het rioolafvoerrecht. In overleg met de afdeling sociale zaken wordt bekeken of en in hoeverre cliënten hiervoor in aanmerking komen.

Onderbouwing lasten per taakveld en dekkingspercentage

Voor de rechten gaan we uit van 100% kostendekkende tarieven. Dit is de maximale benutting van de wettelijke mogelijkheden. Deze opbrengsten zijn bedoeld als tegemoetkoming in de kosten voor een specifieke dienst.

Toeristenbelasting

Baten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
(overnachtingen, forfaitair)	70.296	52.438	53.172	53.917
Totaal toeristenbelasting	70.296	52.438	53.172	53.917

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven op onroerende zaken van eigenaren van woningen en van eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De grondslag voor de OZB is de waarde zoals deze wordt vastgesteld volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Vanaf het belastingjaar 2008 is de waarde peildatum telkens 1 januari van het voorafgaande jaar. Voor 2025 is dat 1 januari 2024. Bij de opbrengst OZB is rekening gehouden met een trendmatige verhoging van 1,4% conform het inflatiepercentage dat in de kadernota is opgenomen.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Baten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
OZB baten woningen	657.778	669.240	677.352	686.835
OZB baten niet woningen	497.382	517.140	553.644	561.395
Totaal OZB	1.155.160	1.186.380	1.230.996	1.248.230

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Met ingang van 2020 is overgegaan op een andere wijze van afvalstoffeninzameling en ook op een andere manier van het doorberekenen van de kosten hiervan. Hierbij betalen de bewoners van alle percelen een basistarief en wordt een variabel tarief doorberekend per keer dat een afvalcontainer wordt aangeboden. Er is geen onderscheid meer tussen éénpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
7.3 Afval	580.841	619.368	594.781	599.773
8.1 Ruimte en leefomgeving	9.972	10.548	10.548	10.548
6.3 Inkomensregelingen	8.152	13.000	13.000	13.000
Subtotaal	598.965	642.916	618.329	623.321
0.4 Overheadkosten 16% van subtotaal	89.845	102.867	98.933	99.731
Compensabele BTW	101.809	72.650	69.871	70.435
Totaal lasten	790.619	818.432	787.133	793.488
7.3 Inkomsten afval	129.867	100.000	115.000	115.000
Te dekken via afvalstoffenheffing	660.752	718.432	672.133	678.488
Opbrengsten via afvalstoffenheffing	624.183	638.820	654.030	663.187
Gerealiseerde opbrengsten	624.183	638.820	654.030	663.187
Exploitatieresultaat	-36.569	-79.612	-18.103	-15.301
Afrekening AVU en ACV	0	0	0	0
Minder compensabele btw	0	0	0	0
Dotatie (+)/Onttrekking (-) voorziening milieu	-36.569	-79.612	-18.103	-15.301
Dekkingspercentage	94%	100%	100%	100%

De lasten die op het 'taakveld 7.3 Afval' worden gepresenteerd, hebben volledig betrekking op de inzameling- afvoer en verwerking van afval. De lasten die staan vermeld op 'taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving', worden gedeeltelijk toegerekend aan de kosten van afvalinzameling – reinigingsrecht en rioolrecht. Een exacte verdeling is moeilijk te bepalen, maar omdat Renswoude een landelijke gemeente is, is het aandeel bladafval relatief groter dan het zwerfvuil. We rekenen daarom 50% van de kosten van straatvegen en onkruidbestrijding toe aan de rioolheffing, 30% aan verkeersveiligheid en 20% aan de afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht.

Op 'taakveld 6.3 Inkomensregelingen', staat o.a. geraamd hoeveel de kwijtschelding afvalstoffenheffing bedraagt. Dit bedrag heeft volledig betrekking op afvalstoffenheffing en niet op reinigingsrecht. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht.

Rioolrecht

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) wordt berekend wat de lasten van het huidige rioolstelsel zijn, welke vervangings- en uitbreidingsinvesteringen de komende jaren moeten worden gedaan om aan de klimaatveranderingen het hoofd te kunnen bieden. Ook staat in het GRP welke opbrengsten aan rioolrechten we moeten realiseren om dit allemaal mogelijk te maken. In december 2024 zal de conceptverordening Rioolheffing 2025 aangeboden worden. Hierin zal een belangrijke wijziging zitten bij het gebruik voor de bedrijven (niet-woningen). In de huidige verordening wordt onderscheid gemaakt tussen bedrijven met 1 t/m 9 werkzame personen en bedrijven met 10 en meer werkzame personen. Het aantal werkzame personen zegt niets over de hoeveelheid geloosd water op de gemeentelijke riolering. GBLT zal hierin een voorstel doen voor een nieuwe methodiek van tariefberekening voor 2025.

Rioolrecht

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
7.2 Riolering	362.412	465.752	522.077	548.470
2.1 Verkeer en vervoer	24.931	0		
5.7 Openbaar groen en rec	4.260	0		
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	27.693	27.693	27.693
6.3 Inkomensregelingen	8.604	15.000	15.000	15.000
Subtotaal	400.207	508.445	564.770	591.163
0.4 Overheadkosten 16% van subtotaal	60.031	81.351	90.363	94.586
Compensabele BTW	37.675	57.454	63.819	66.801
Totaal lasten	497.913	647.250	718.952	752.550
Te dekken via rioolrecht	497.913	647.250	718.952	752.550
Opbrengsten via rioolrecht	683.955	719.940	720.954	731.048
Gerealiseerde opbrengsten	497.913	647.250	718.952	752.550
Exploitatieresultaat	186.042	72.690	2.002	-21.502
Dotatie (+)/Onttrekking (-) voorziening milieu	186.042	72.690	2.002	-21.502
Dekkingspercentage	137%	100%	100%	100%

Op 'taakveld 6.3 Inkomensregelingen', staat gespecificeerd aangegeven hoeveel wordt geraamd aan kwijtschelding van rioolrecht, dit bedrag wordt ook meegenomen bij de onderbouwing van het rioolrecht.

Grafrechten

Begraafplaatsen

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
7.5 Begraafplaatsen	85.728	97.567	87.127	87.051
0.4 Overheadkosten 16%	12.859	15.611	13.940	13.928
Totaal lasten	98.587	113.178	101.067	100.979
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	69.654	69.917	70.896	71.889
Dekkingspercentage	71%	62%	70%	71%

De lasten op 'taakveld 7.5 Begraafplaatsen', hebben betrekking op de kosten van begraven met uitzondering van de kosten van het rouwcentrum. In het coalitieakkoord is opgenomen dat de tarieven beperkt stijgen, met maximaal het inflatiepercentage. De overheadkosten worden toegerekend op de wijze zoals hierboven is toegelicht.

Onderbouwing legestarieven legesverordening

De tarieven, zoals genoemd in de legesverordening en bijbehorende tarieventabel hebben betrekking op verschillende en uiteenlopende zaken. Het is ondoenlijk om elk legestarief afzonderlijk te onderbouwen. De in de legesverordening genoemde leges kunnen in 3 groepen worden onderscheiden:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Algemene dienstverlening

Binnen de leges die vallen onder het hoofdstuk Algemene dienstverlening vindt kruissubsidiëring plaats. Medewerk(st)ers van de afdeling Burgerzaken werken aan verschillende diensten en het is niet efficiënt om zo gedetailleerd tijd vast te leggen. Voor een aantal kosten die op de afdeling Burgerzaken drukken, is onmogelijk gebleken vast te stellen voor hoeveel procent ze aan één bepaalde dienst zijn toe te rekenen. Geprobeerd is de diverse leges in dit hoofdstuk zodanig vast te stellen, dat ze in een redelijke verhouding staan tot de lasten.

Algemene dienstverlening

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 60%)	18.690	-	84.381	77.533
0.2 Burgerzaken (burgerlijke stand)	22.507	25.500	29.500	25.500
Subtotaal	41.197	95.718	113.881	103.033
0.4 Overheadkosten 16%	6.179	15.314	18.220	16.485
Totaal lasten	47.376	111.032	132.101	119.518
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	66.993	79.636	89.639	84.858
Dekkingspercentage	141%	72%	68%	71%

De gemeente Renswoude heeft één balie voor alle diensten van de gemeente. De lasten op 'taakveld 0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden)' worden verdeeld over de algemene dienstverlening, de dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning en de dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Uit historische data is gebleken dat er méér uren worden besteed aan algemene dienstverlening dan dat er aan deze dienstverlening werd toegerekend. In de begroting 2024 is de verdeling van de lasten op dit taakveld aangepast. Dit leidt tot hogere lasten onder de algemene dienstverlening en lagere lasten onder de dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. De lasten op 'taakveld 0.2 Burgerzaken burgerlijke stand', hebben volledig betrekking op de algemene dienstverlening. De baten van dit taakveld hebben betrekking op leges burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen en algemene dienstverlening.

Leges dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 35%)	43.609	-	49.222	45.227
1.1 Crisisbeheersing (10%)	36.337	38.600	40.600	40.600
1.2 Openbare orde en veiligheid	-			
8.3 Wonen en bouwen	201.476	205.294	256.677	256.677
Subtotaal	281.422	284.855	346.499	342.504
0.4 Overhead 16%	42.213	45.577	55.440	54.801
Totaal lasten	323.635	330.431	401.939	397.305
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	193.171	144.976	147.005	147.005
Dekkingspercentage	60%	44%	37%	37%

De VRU adviseert bij de afgifte van omgevingsvergunningen ten aanzien van eisen die uit oogpunt van brandpreventie aan de betreffende bouwwerken moeten worden gesteld. Deze lasten worden op 'taakveld 1.1 Crisisbeheersing', opgenomen. De lasten op 'taakveld 8.3 Wonen en bouwen', hebben met name betrekking op diensten bouw- en woningtoezicht, sloopvergunningen en handhaving bouwzaken.

Leges dienstverlening vallend onder Europese diensten richtlijn

Europese dienstenrichtlijn

Baten en lasten per taakveld	werkelijk 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
0.2 Burgerzaken (bevolkingsaangelegenheden 5%)	62.299	5.852	7.032	6.461
0.2 Burgerzaken (burgerlijke zaken)	3.335	-	-	-
1.2. Openbare orde en veiligheid	712	1.875	7.875	7.875
Subtotaal	66.346	7.727	14.907	14.336
0.4 Overhead 16%	9.952	1.236	2.385	2.294
Totaal lasten	76.298	8.963	17.292	16.630
Werkelijke opbrengst / geraamde opbrengst	41.028	2.056	2.085	2.085
Dekkingspercentage	54%	23%	12%	13%

De kostenverdeling in dit hoofdstuk zijn gelijk aan de verdeling beschreven onder punt 1 Algemene dienstverdeling. Aan het 'taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid', worden o.a. kosten aan inzet van de buitengewoon opsporingsambtenaar toegerekend. De baten op dit hoofdstuk hebben betrekking op leges overige documenten Burgerzaken.

Recapitulatie onderbouwing kostendekking legesverordening

Hoofdstuk leges verordening	Lasten	Baten	Dekkingspercentage
1. Alg. dienstverlening	132.101	89.639	68%
2. Fysieke leefomgeving/ omg.vergunning	401.939	147.005	37%
3. Europese diensten	17.292	2.085	12%
Totaal	551.332	238.729	43%

9.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de inschatting van risico's. De gemeente Renswoude loopt, net als andere gemeenten, bij de uitvoering van haar taken financiële risico's. Een eigen financiële buffer ofwel weerstandsvermogen is nodig, om te voorkomen dat financiële tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of drastische beleidsbijstelling. De gemeente Renswoude kiest voor een solide financieel beleid en streeft het behoud van een structureel gezonde financiële positie na. Dit uitgangspunt bepaalt de relevantie van ons weerstandsvermogen in relatie tot ons risicomanagement. Immers, een gezonde financiële positie is nodig voor het in stand houden van het niveau van voorzieningen binnen onze gemeente.

Gemeentelijke regelgeving

De minimale omvang van de risicoreserve is vastgesteld op 1,4 x de berekende risico's. Dit bedrag wordt jaarlijks geblokkeerd (in de algemene reserve vaste buffer) bij het vaststellen van de begroting. De stand van de algemene reserve vaste buffer is op 31-12-2022 €4.100.000. Het overige gedeelte van de algemene reserve is niet geblokkeerd. Deze gelden zijn afgezonderd in de "algemene reserve niet geblokkeerd" en vrij te besteden door de raad voor beleidsdoeleinden van de gemeente. De post onvoorzien en de post onbenutte belastingcapaciteit zijn vanaf 2019 geen onderdeel meer van de weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)

De risico's zijn in het hiernavolgende overzicht per programma inzichtelijk gemaakt. De risicopositie wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet.

Korte toelichting systematiek:

- In de eerste kolom worden de risico's genummerd, deze nummering sluit aan bij de eventuele toelichting op het risico vermeld onder elk programma;
- In de tweede kolom wordt het risico omschreven;
- In de derde t/m vijfde kolom staat de maximum omvang per risico;
- De risicokans is uitgedrukt in drie klassen. Aan deze klassen is een rekenpercentage gekoppeld. Voor risico's met een lage kans gaat het om 10%, met een gemiddelde kans om 50% en met een hoge kans om 90%. In de begroting 2019 werd bij de kans "groot" nog uitgegaan van een benodigde weerstandscapaciteit van 100%. Bij het vaststellen van de begroting 2020 is dit bijgesteld naar 90%. Een kans van 100% zou immers inhouden dat het risico zich zeker gaat voordoen, wat impliceert dat de begrotingsraming wordt aangepast.

Toelichting risico's

Risico 1.1: Personeelskosten bij ziekte vast personeel		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij ziekte van vast personeel wordt de gemeente geconfronteerd met extra kosten voor tijdelijke vervanging.	ja	3.500.000		
Impact	Tijdelijke vervanger is in de regel duurder dan vast personeel. Hierdoor wordt 10% van de totale personeelskosten als benodigde weerstandscapaciteit aangemerkt.				
Beheersmaatregelen	Geen specifieke beheersmaatregelen.				
Risico 2.2: Decentralisaties		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Bij de decentralisaties (Wmo, Jeugd en Participatie) is er een risico dat de van het rijk ontvangen vergoeding geen gelijke tred houdt met de (toenemende) vraag.	ja			200.000
Impact	De financiële omvang van deze taken is in verhouding tot de omzet van de gemeente relatief hoog. Zolang er geen afspraken zijn gemaakt over een budgetplafond, is sprake van een "openeinderegeling".				
Beheersmaatregelen	Gelet op de ontwikkeling van deze kosten, voorzien we stelposten in de begroting en hebben we een bestemmingsreserve voor tegenvallers.				
Risico 4.1 Minder uitkering gemeentefonds		Risico ja/nee	Risico klasse Laag 10%	Risico klasse Gemiddeld 50%	Risico klasse Hoog 90%
Omschrijving Risico	Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. Hoeveel uitkering wordt ontvangen is voor een groot gedeelte afhankelijk van de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de Algemene uitkering. Daarnaast zijn we nog in afwachting van de herverdeel-effecten van de algemene uitkering.	ja			300.000
Impact	Verandering in de rijksuitgaven kunnen dus een directe invloed hebben op de inkomsten van de gemeente.				
Beheersmaatregelen	Geen specifieke maatregelen, want het gaat om een externe factor.				
Totaal omvang risico			3.500.000	0	500.000
Rekenpercentage			10%	50%	90%
Omvang risico x rekenpercentage			350.000	0	450.000

Beschikbare weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld: al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. In de nota Reserves en Voorzieningen is de richtlijn voor het berekenen van de weerstandscapaciteit vastgesteld. De weerstandscapaciteit bestaat met ingang van 2019 uit de “algemene reserve vaste buffer” en de stille reserves. Op basis hiervan is de weerstandscapaciteit als volgt te berekenen:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	2022	2023	2024	2025
Algemene reserve vaste buffer	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Stille reserves	900.000	933.000	947.560	1.022.656
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.000.000	5.033.000	5.047.560	5.122.656

Berekening stille reserves (objecten niet voor de openbare dienst bestemd)

	WOZ-waarde	balanswaarde	verschil
De Hokhorst voetbal	942.656	10.000	932.656
Grond carports	90.000	0	90.000
Totaal	1.032.656	10.000	1.022.656

Omvang van het weerstandsvermogen

Omdat de risico's die gemeenten lopen verschillen, is er geen algemene norm voor de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Gemeenten dienen zelf een beleidslijn te formuleren over de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. Wel dient de weerstandscapaciteit voldoende te zijn om de risico's af te dekken. De weerstandsratio (beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de benodigde weerstandscapaciteit) moet dus minimaal 1 zijn. Een waarde hoger dan 1 geeft aan dat tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder grote ingrepen te doen in het voorzieningenniveau. In Renswoude is middels de nota Reserves en Voorzieningen 2019 gekozen voor een minimale waarde van 1,4. Dit wordt geblokkeerd als risicobuffer in de “algemene reserve vaste buffer”. Onderstaande indeling wordt gehanteerd om de hoogte van het weerstandsvermogen te kunnen duiden.

Weerstandsnorm		
Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Als de benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit ontstaat het volgende beeld.

Ratio weerstandsvermogen

	2022	2023	2024	2025
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.000.000	5.033.000	5.047.560	5.122.656
Benodigde weerstandscapaciteit	1.062.602	1.108.800	1.220.800	1.120.000
Factor 1,4	1.062.602	1.108.800	1.220.800	1.120.000
Extra reservering Gr. Overeem II	0	0	0	0
Risico weerstandsvermogen	4,7	4,5	4,1	4,6

Het weerstandsratio komt uit op 4,6 voor 2025. Ten opzichte van de jaarrekening 2023 is de beschikbare weerstandscapaciteit toegenomen. De waardering van de stille reserves zijn hoger door de aanpassing van de WOZ-waarde. De risico's zijn opnieuw beoordeeld en deze zijn iets toegenomen. Wanneer de salarisbegroting toeneemt, moet ook het risico op inhuur meegewogen worden. De weerstandratio blijft uitstekend.

Ruimte in algemene reserve vaste buffer

A. Stand algemene reserve vaste buffer	4.100.000
Benodigde stand	
* risico's x factor 1,4	1.120.000
B. Totaal benodigde stand	1.120.000
C. Ruimte in algemene reserve vaste buffer (A-B)	2.980.000

Kengetallen BBV

De volgende kengetallen zijn verplicht gesteld vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Kengetal grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit.

Met de kengetallen kan snel een beeld worden gevormd van de financiële positie van de gemeente. Het zijn kengetallen die iets zeggen over de 'weerbaarheid' en 'wendbaarheid' van de gemeentelijke begroting. Voor de weerbaarheid (kan de gemeente financiële tegenvallers het hoofd bieden) is het van belang te weten hoe groot het eigen vermogen is, hoeveel schulden de gemeente heeft en waarvoor deze schulden zijn aangegaan. De kengetallen daarvoor zijn solvabiliteit, netto schuldquote en de grondexploitatie. Een wendbare begroting kan snel worden aangepast als er zich tegenvallers voordoen. Dat is een begroting waarvan de inkomsten op korte termijn kunnen worden verhoogd (stijging tarief OZB omdat de woonlasten zich nog onder het landelijke gemiddelde bevinden) en de lasten op korte termijn kunnen worden bijgesteld omdat er meer structurele baten dan structurele lasten zijn. De kengetallen daarvoor zijn "belastingcapaciteit" en "structurele exploitatieruimte".

Beoordeling van de kengetallen in samenhang

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en structurele baten tegenover die schuld staat én hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. Zo worden voorraden strategische gronden en onderhandenwerk bouwgrondexploitatie door gemeenten met leningen gefinancierd. Maar bij verkoop vallen de geldmiddelen weer vrij om de leningen af te lossen. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat de raad kan aangeven welk financieel beleid zij voor ogen heeft en eventueel overgaan tot het formuleren van eigen normen.

Om de in deze paragraaf opgenomen kengetallen enigszins te kunnen duiden is aansluiting gezocht bij de door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaalwaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan deze kengetallen. Deze zijn onderverdeeld in drie groepen. In onderstaande tabel is dit zichtbaar gemaakt.

Kengetal	Hoe interpreteren	Minst	Neutraal	Meest
		risicovol		risicovol
Signaalwaarden				
Met betrekking tot weerbaarheid:				
1. Schuld				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. Eigen vermogen (Solvabiliteit)	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
Met betrekking tot wendbaarheid:				
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	< 95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Kengetal	jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	145%	137%	172%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	136%	128%	162%
Solvabiliteitsratio	30%	40%	32%
Grondexploitatie	19%	17%	19%
Structurele exploitatieruimte	-2,4%	0,4%	3,3%
Belastingcapaciteit	93%	94%	96%

Nadere duiding bij de in de tabel in beeld gebrachte financiële kengetallen:

- **Netto schuldquote: hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?**
Hier wordt de schuldpositie van de gemeente uitgedrukt in een percentage van de omvang van de jaarlijkse exploitatie (inkomsten exclusief mutaties in reserves). De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
- **Netto schuldquote, gecorrigeerd met verstrekte leningen**
De gemeente leent soms geleend geld door aan andere organisaties. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
- **Solvabiliteit: welk deel van het gemeentebesit is betaald met eigen middelen?**
Dit is het eigen vermogen als aandeel in het balanstotaal. Ofwel: de solvabiliteitsratio geeft aan welk deel van het balanstotaal niet door schuld is gefinancierd. Een solvabiliteitsratio van minder dan 20 procent geeft aan dat een gemeente zijn bezit met relatief veel schulden heeft belast.
- **Grondexploitatie: heeft de gemeente relatief veel grond en loopt zij daardoor risico?**
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Als dat niet lukt, kan de grondexploitatie een negatieve impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De accountant beoordeelt ieder jaar in hoeverre de gronden tegen actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal wordt berekend door de in exploitatie genomen gronden te delen door het totaal van de baten (excl. mutaties reserves).
- **Structurele exploitatieruimte: heeft de gemeente voldoende structurele middelen om haar structurele lasten te dekken?**
De relevantie van het kengetal structurele exploitatieruimte is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Bij dit kengetal wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten in vergelijking met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.
- **Belastingcapaciteit: heeft de gemeente relatief veel belastingen en is er ruimte deze belastingen te verhogen?** Hieronder wordt verstaan de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t ten opzichte van het landelijk gemiddelde (in jaar t-1). Hiermee komt tot uitdrukking de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen. Zijn de woonlasten laag, dan kan bij tegenvallers gemakkelijk worden bijgestuurd door de Onroerende Zaakbelasting te verhogen. Dit percentage is een indicatief percentage, omdat de tarieven pas worden vastgesteld bij de verordeningen. Wel zien we dat de lokale woonlasten iets harder zijn gestegen de afgelopen 3 jaar t.o.v. de gemiddelde landelijke woonlasten. Of de landelijke woonlasten zijn harder gedaald.

9.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Renswoude heeft een oppervlakte van 1.852 hectare. Deze ruimte wordt gebruikt voor verschillende doeleinden gebruikt zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen (assets) nodig: wegen, riolering, verlichting, groen, gebouwen en water. Goed beheer van deze kapitaalgoederen is belangrijk omdat er een directe invloed is op het woon-, leef- en werkklimaat van en voor iedereen. Kapitaalgoederen zijn ook nodig om de programmadoelen van de gemeente te realiseren. Om bijvoorbeeld economische ontwikkeling te stimuleren is een goede bereikbaarheid van belang, om

onderwijs te geven zijn schoolgebouwen nodig. Straatverlichting en de inrichting van groen leveren een bijdrage aan de sociale veiligheid. De riolering draagt bij aan de gemeentelijke milieudoelstellingen. Kapitaalgoederen leggen blijvend beslag op de gemeentelijke begroting. Niet alleen is geld nodig voor de aanschaf of aanleg, maar ook voor de jaarlijkse kosten van onderhoud en afschrijving. Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen per kapitaalgoed tenminste wordt ingegaan op het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Uitgangspunten beheer openbare ruimte

De uitgangspunten voor het beheer van de openbare ruimte worden in de beheerplannen per kapitaalgoed beschreven. Hieronder is een overzicht weergegeven waarin per onderscheiden beheerdomein de omvang van het areaal en de waarde die dit vertegenwoordigt is aangegeven.

Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR)

Er is een integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025) vastgesteld in de raadsvergadering van 27 oktober 2021. Op basis van een “conserverend” scenario is de uitwerking verwerkt in de begroting 2022-2025 en gecontinueerd in onderhavige begroting. In 2025 wordt een geactualiseerd IBOR-plan aan de raad voorgelegd.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Domein	Omvang areaal	Waarde (€)
Wegen	330000 m2	20.000.000
Riolering	30 km vrijverval	30.000.000
Pompen, gemalen en bergbezinkbassins	10 pompgemalen, 50 km drukleiding, 2 bergbezinkbassins, 4 km drainage, 224 drukrioolpompen buitengebied en 1345 kolken	5.000.000
Civiele kunstwerken	19 bruggen en ca. 60 duikers	2.500.000
Openbare verlichting	900 lichtpunten	900.000
Groen	350.000 m2 waarvan 3.500 bomen	5.000.000
Sportaccomodaties	3 voetbalvelden, 4 tennisbanen, 1 sporthal	2.000.000
Afvalinzameling	2 ondergrondse containers en 15 bovengrondse containers	100.000

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen en verkeersvoorzieningen	
Aantal kilometers te onderhouden weg	41 km, waarvan 12 km elementenverharding en 29 km asfaltverharding.
Oppervlakte wegennet	330.000 m2, waarvan 30% elementverharding en 70% asfaltverharding.
Doel	In stand houden van een kwalitatief goede en veilige wegeninfrastructuur.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Uitgangspunt is de CROW-norm (CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid). Het werken conform de richtlijnen CROW wordt door de gemeente bewerkstelligd door: II. Periodiek globale visuele inspecties (eens per twee jaar) mm. Te werken met een wegbeheersysteem nn. Onderhoud uit te voeren volgens systematiek en planning.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van de asfaltwegen en de elementenverhardingen is in het algemeen redelijk tot goed. Op basis van de meerjarenplanning

	wordt groot onderhoud gepland en uitgevoerd aan diverse wegen. Hiervoor wordt ook een integrale afweging gemaakt met andere disciplines (werk met werk maken). Kleinschalig onderhoud aan zowel de wegen in elementenverharding als in asfaltverharding worden uitgevoerd via het raamcontract.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren InvesteringsPlan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	€ 388.400
Ontwikkelingen	Zie resultaten bij paragraaf 'Onderhoud openbare ruimte'.

Openbaar Groen

Oppervlakte te onderhouden groen	Totaal 350.000 m2, waarvan: Bermen 160.000 m2 Gazon 43.000 m2 Bosplantsoen 35.000 m2 Sierplantsoen: 22.000m2 Heesters 6.000 m2 Overig 28.000 m2 Bomen: 3.500 stuks
Doel	Een beheervriendelijke (efficiënt) en hoogwaardige (functie) buitenruimte die binnen de financiële kaders beheer(s)baar is en bijdraagt aan een groene leefomgeving.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Het vastgestelde kwaliteitsniveau voor het centrumgebied is niveau A, voor overige gebieden is dat niveau B. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: oo. Groen is waardevol voor de leefomgeving en voor gezondheid; pp. Koesteren van het groen, maar wel rationeel; qq. Realiseren van groene kwaliteit, inclusief vergroten biodiversiteit; rr. Deskundig beheren; ss. Groen moet duurzaam zijn; tt. Diversiteit in aanplant bomen (structureel omlaag brengen plaagdierdruk (o.a. eikenprocessierups).
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud is in het algemeen goed te noemen en voldoet minimaal aan de in het beleidsplan genoemde beeldkwaliteitsniveaus.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja
Groot onderhoud komende jaar	n.v.t.
Jaarlijks budget	€ 481.500 (Groen, Straatvegen en onkruidbestrijding)
Ontwikkelingen	Daar waar het in het straatbeeld past, zullen er meerdere soorten bomen worden gepland. In combinatie met afkoppelen van regenwater zal tegelijk worden gekeken naar duurzame groene maatregelen; zoals het verlagen van groenstroken, omvorming van groen en/of uitbreiding en inpassing van bollenstroken en vaste planten borders (biodiversiteit).

Riolering	
Aantal kilometers te onderhouden riolering	Vrij verval riolering: 30 kilometer Drukriolering in het buitengebied: 50 kilometer Riool- en hemelwatergemalen: 10 stuks Pompunits: ruim 224 stuks Kolken: 1.345 stuks Bergbezinkbassins: 2 stuks
Doel	Voldoen aan de wettelijke zorg voor goed functionerende riolering. Dit is vanuit het oogpunt van volksgezondheid, woonbaarheid en milieubescherming een belangrijke taak van de gemeente.
Beheerplan	GRP 2021-2028
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Voldoen aan de daarvoor geldende wettelijke vereisten. Een goed functionerende riolering is nodig om afvalwater uit de directe leefomgeving te verwijderen ten behoeve van de volksgezondheid. Ook komt riolering de woonbaarheid in de kernen ten goede doordat wateroverlast en stank worden voorkomen. Daarnaast wil de gemeente Renswoude door hemelwater af te koppelen een bijdrage leveren aan klimaat adaptieve maatregelen die nodig zijn.
Staat van onderhoud	De staat van onderhoud van het rioleringsstelsel is in het algemeen goed te noemen.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	De reguliere werkzaamheden zijn in de begroting opgenomen conform het Gemeentelijk RioleringsPlan.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren InvesteringsPlan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	€ 537.100
Ontwikkelingen	Uitvoeren afkoppelplan en groot onderhoud (integraal).

Gebouwen	
Algemeen	Naast gemeentelijke gebouwen, onderhoudt de gemeente ook de gemeentelijke woningen. Voor de scholen geldt, dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud (zowel binnen als buiten).
Aantal te onderhouden gebouwen:	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentehuis - sporthal - Gemeentewerf (nieuwbouw gereed 2025) - brandweerkazerne - bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde t.l.v. VvE) - ambtswoning - aula begraafplaats - baarhuisje - gemeentelijke (verhuurde) woningen
Doel	In stand houden van de gebouwen en voorkomen achterstallig onderhoud.
Beheerplan	<ul style="list-style-type: none"> - gemeentehuis -> beheerplan opgesteld in 2022 - sporthal -> beheerplan opgesteld in 2021 - gemeentewerf -> nieuwbouw - brandweerkazerne -> beheerplan opgesteld in 2022 - bibliotheek (alleen binnenzijde, buitenzijde t.l.v. VvE) - gemeentelijke woningen -> beheerplan opgesteld in 2022 - aula begraafplaats -> beheerplan wordt opgesteld - baarhuisje -> onderdeel van begraafplaats

Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	<ul style="list-style-type: none"> - Voormalige basisschool de Borgwal is ingericht voor tijdelijk gebruik. Een proces voor herontwikkeling is gestart. - Gemeentewerf -> kwaliteitseisen onderdeel van planvorming - Sporthal en bibliotheek: sporthal De Hokhorst wordt in 2026 uitgebreid met een nieuwe dorpshuis- en bibliotheekfunctie. De sporthal zelf wordt hierbij verduurzaamd. In 2025 wordt dit plan voorbereid.
Staat van onderhoud	Gezien de nieuwbouw, dan wel de planvorming rondom de diverse gebouwen zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	De opgestelde/op te stellen beheerplannen zijn/worden in de begroting opgenomen.
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren InvesteringsPlan (kapitaallasten).
Jaarlijks budget	€ 405.800
Ontwikkelingen	

Openbaar Water

Omvang areaal	De watergangen die volgens de Keur van het Waterschap onderhoudsplichtig zijn en in eigendom zijn van de gemeente, worden door de gemeente onderhouden.
Doel	Watergangen moeten voldoende water kunnen blijven aan- en afvoeren, zodat voor de bewoners van een gebied geen waterproblemen ontstaan.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Het doorstroomprofiel moet voldoende zijn, als maat wordt gehanteerd dat minimaal 2/3 van het theoretische profiel beschikbaar is.
Staat van onderhoud	Het onderhoud van de watergangen is goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja
Jaarlijks budget	€ 20.627
Groot onderhoud komende jaar	Geen grootschalige werkzaamheden gepland.
Ontwikkelingen	Er wordt gestreefd naar het clusteren van werkzaamheden aan de watergangen. Vergroten van de biodiversiteit wordt waar mogelijk geïntegreerd met slotenonderhoud en onderhoud/maaien van bermen.

Civiele kunstwerken (bruggen en duikers)

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 20 bruggen, duikers en een vee-tunnel.
Doel	Civiele kunstwerken moeten te allen tijde veilig zijn, waarbij het onderhoud zodanig moet zijn dat er geen achterstallig onderhoud ontstaat.
Beheerplan	Rapportage 'Inspectie en meerjarenplanning kunstwerken' d.d. 11 december 2018. Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	De kunstwerken moeten functioneel en veilig zijn.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is redelijk tot goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan	Ja

volledig in de begroting opgenomen?	
Jaarlijks budget	€ 7.500
Groot onderhoud komende jaar	Geen
Ontwikkelingen	

Openbare Verlichting

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit ruim 900 lichtpunten, bestaande uit masten en armaturen.
Doel	Bijdragen aan een verkeersveilige en sociaal veilige openbare ruimte.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Als uitgangspunt geldt de RVOL (Richtlijn voor openbare verlichting)
Staat van onderhoud	Het areaal is relatief oud (veel armaturen zijn ouder dan 20 jaar en veel masten zijn ouder dan 40 jaar, d.w.z. afgeschreven) De kwaliteit is in het algemeen redelijk tot goed.
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Nee
Jaarlijks budget	€ 65.300
Groot onderhoud komende jaar	Regulier onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectie en beheerprogramma (exploitatiebegroting). Groot onderhoud en Vervanging worden uitgevoerd conform Meerjaren InvesteringsPlan (kapitaallasten).
Ontwikkelingen	In 2025 worden veel conventionele lampen vervangen voor LED-verlichting. Daarmee wordt beoogd om veel energie te besparen.

Meubilair (bebording en speelvoorzieningen)

Omvang areaal	Het areaal bestaat uit: uu. 850 verkeersborden vv. 16 speelplaatsen met 125 speeltoestellen ww. Banken 25 xx. Hondenpoep voorzieningen
Doel	Speelplekken: bewegen, ontmoeten en ontspannen voor de doelgroepen Verkeersborden: geleiding verkeer Banken: recreatie Hondenpoep voorzieningen: overlast beperken
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025).
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Functionele en veilige voorzieningen. Bij vervanging wordt ook maatschappelijk effecten toegevoegd.
Staat van onderhoud	De kwaliteit van de speeltoestellen is, ondanks de gemiddeld hoge ouderdom, in het algemeen matig tot goed. Als plekken die uitnodigen tot bewegen en ontmoeten voldoen de locaties maar matig. De kwaliteit van de bebording is goed. De kwaliteit van de banken is goed. De kwaliteit van de hondenpoep voorzieningen is goed.

Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja
Jaarlijks budget	€ 21.180
Groot onderhoud komende jaar	Renovatie van speellocaties conform het in 2024 vastgestelde speelbeleidsplan; in samenwerking met de omgeving. Onveilig meubilair wordt direct aangepakt.
Ontwikkelingen	Zie hierboven.

Buitensportaccommodaties	
Omvang areaal	Het areaal bestaat uit 3 voetbalvelden, 4 tennisbanen en 1 sporthal.
Doel	Goede voorzieningen ten behoeve van sport.
Beheerplan	Integraal beheerplan (periode 2021 – 2030) en een integraal meerjarenonderhouds- en vervangingsplan (periode 2021 – 2025) m.u.v. de sporthal.
Uitgangspunt kwaliteit onderhoudsniveau	Onderhoud wordt uitgevoerd op grond van de eis dat de voorziening voldoet aan 'schoon, heel en veilig'. Deze begrippen zijn niet nader gespecificeerd. Daarnaast moeten ze voldoen aan de wettelijke eisen NOC-NSF.
Staat van onderhoud	De kwaliteit is goed (de kunstgrassportvelden van zowel de voetbal als de tennis zijn alle vervangen in 2022).
Zijn de financiële consequenties van het huidige beheerplan volledig in de begroting opgenomen?	Ja.
Jaarlijks budget	€ 98.400
Groot onderhoud komende jaar	Er is geen grootschalig onderhoud gepland voor de nabij toekomst.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

9.4 Paragraaf financiering

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Renswoude voor de jaren 2025-2028 uiteengezet. In deze paragraaf komen onder andere de kasgeldlimiet en de renterisiconorm aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de verwachte ontwikkeling van de schulden in 2025-2028 en de hiermee gepaard gaande rentekosten.

Beleidskader

De Wet Fido geeft voorschriften met betrekking tot het aantrekken van geldleningen, het uitzetten van middelen en het verstrekken van garanties. Van belang hierbij is, dat deze activiteiten geschieden in het kader van het uitoefenen van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen dient een voorzichtig karakter te hebben en mag niet gericht zijn op het verschaffen van inkomen door het lopen van overmatige risico's. Het beleggings- en financieringsbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Treasurystatuut 2015 gemeente Renswoude, dat voor het laatst is vastgesteld door de raad op 3 maart 2015.

Doelstellingen van het treasurybeleid

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

- De organisatie van voldoende financiële middelen voorzien, streven naar voldoende liquiditeit (de mate waarin de direct opeisbare schulden tijdig kunnen worden voldaan) en solvabiliteit (de mate waarin alle schulden kunnen worden voldaan bij een eventuele liquidatie) en;
- Het nastreven van een financiële rentabiliteit (het aantrekken van middelen tegen zo laag mogelijke kosten, het uitzetten van middelen tegen zo hoog mogelijke opbrengsten en het gebruik maken van marktontwikkelingen).

Gemeentefinanciering

Financiering voor een periode van één jaar en langer wordt enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Bij het bepalen van de financieringsbehoefte worden alle inkomsten en uitgaven betrokken. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Kasgeldlimiet

Met kortlopende schuld worden leningen bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben. Eens per kwartaal dient een opgave aan de toezichthouder (Provincie Utrecht) te worden gedaan met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet, dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld, niet overschrijden. Soms is de overschrijding tijdelijk (bijvoorbeeld omdat de gemeente op korte termijn opbrengsten uit grondexploitatie verwacht). Als de overschrijding niet tijdelijk is zal de gemeente een vaste geldlening moeten aantrekken. Door de minister van Financiën wordt het percentage van de kasgeldlimiet vastgesteld. Momenteel bedraagt dit percentage 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2025 t/m 2028	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1a. Begrotingstotaal lasten (incl. toevoeging reserves)	22.589	20.799	21.142	19.664
1b. Vastgestelde percentage kasgeldlimiet	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
2. Netto renteherziening op vast schuld (1a x 1b)	1.920	1.768	1.797	1.671

Kasbeheer

Het liquiditeitsgebruik wordt beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau en liquiditeitsplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de financiële verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt bijna uitsluitend elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren, wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Op basis van de hiervoor gesloten overeenkomst met de bank, trekt de bank voor de gemeente daggelden aan bij een schuld in rekening-courant en zet de bank voor de gemeente daggelden uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is, dat de tarieven voor daggeld gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Hierbij is het uitgangspunt om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm wordt berekend op 20% (het door de minister van Financiën vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal, inclusief toevoeging reserves aan het begin van het begrotingsjaar.

Stap	Variabelen renterisico (norm) Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.653	2.653	2.653	2.653
3	Renterisico (1+2)	2.653	2.653	2.653	2.653
4	Renterisiconorm 20%	4.518	4.160	4.228	3.933
5 = (4 groter dan 3)	Ruimte onder renterisiconorm	1.865	1.507	1.575	1.280

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente Renswoude in de jaren 2025-2028 op begrotingsbasis zal voldoen aan de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

Vanaf 2014 zijn gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen verplicht hun overtollige liquide middelen te stallen en beleggingen aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Overtollige liquiditeiten en beleggingen mogen niet meer

worden gestald bij private partijen buiten de schatkist. De middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, blijven beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak van deze decentrale overheid. Vanaf medio 2015 heeft de gemeente Renswoude gelden gestald op de bankrekening bij het Ministerie van Financiën.

Relatiebeheer

De gemeente Renswoude heeft als huisbankier de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, een bankinstelling zoals hiervoor vermeld, gecertificeerd met de triple A-rating volgens Moodys en volgens Standaard & Poor's. Bij deze bank heeft de gemeente Renswoude een viertal zakelijke rekeningen, te weten een rekening voor het dagelijks betalingsverkeer en een rekening voor de inning van belastingen, een rekening voor de inning van de huren en een rekening ten behoeve van schatkistbankieren.

Financieringspositie

Gemeentefinanciering heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken. In de meerjarenbegroting wordt in dat geval ook rekening gehouden met de daaruit voortkomende rentelasten.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van een liquiditeitsbegroting. Op basis van de verwachte uitgaven en inkomsten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen.

Geldleningen die de gemeente aantrekt zijn vooral bedoeld voor het financieren van investeringen van het woningbedrijf. De verwachting is dat de financieringsbehoefte tot en met 2027 zal toenemen. Dit wordt met name veroorzaakt door de realisatie van nieuwe projecten. Met de rentelasten van de nieuw aan te trekken geldleningen in de komende jaren is rekening gehouden in de begroting. Ook zijn de rentelasten (en afschrijvingslasten) van de (nog niet door de raad beschikbaar gestelde) investeringskredieten zoals opgenomen in het investeringsplan in de begroting geraamd.

Toe te rekenen rente (omslagrente)

Voor de toerekening van de betaalde rente maakt de gemeente gebruik van de rente-omslag-methode. Door toepassing van de rente-omslag-methode wordt de rente aan de hand van de stand van de investeringen toegerekend aan de taakvelden in de programmabegroting. De commissie BBV heeft de aanbeveling gedaan geen bespaarde rente toe te rekenen aan het eigen vermogen.

Renteschema op basis van notitie rente BBV

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in de rentelasten, het renteresultaat en de doorberekende rente aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Dit is in onderstaand schema weergegeven. De doorberekende rente is inclusief de rente over de investeringen van het woningbedrijf.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Financieringsmiddelen				
Reserves	21.454	21.431	21.584	21.932
Voorzieningen	2.859	2.918	3.024	3.158
Langlopende geldleningen	33.238	33.238	33.238	33.238
A. Totale financieringsmiddelen	57.552	57.587	57.847	58.328
Benodigde financieringsmiddelen				
Vaste activa	53.459	67.973	69.325	69.262
B. Totaal benodigde financieringsmiddelen	53.459	67.973	69.325	69.262
Financieringsbehoefte (A-B)	4.093	-10.385	-11.478	-10.934

Renteschema op basis van notitie rente Besluit Begroting en Verantwoording			Begroting 2025
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		664.300
b.	De externe rentebaten (idem)	-/-	4.300
	Saldo rentelasten en rentebaten		660.000
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ -
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ 320.000
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/-	€ -
d1.	Rente over eigen vermogen	+/-	-
d2.	Rente over voorzieningen	+/-	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		340.000
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	374.665
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-34.665

9.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Dienstverlening

De gemeente Renswoude kent servicenormen voor de dienstverlening. Deze zijn in 2024 gepubliceerd in de Heraut en opgenomen in de begroting 2024. Inmiddels worden deze normen breder in de organisatie uitgezet en in 2025 zal hier systematisch op worden gestuurd en gemeten.

De servicenormen zijn een praktisch uitvloeisel van de organisatievisie: "Ik Bedoel Wij Samen".

Daarin hebben we met elkaar vastgelegd dat we er zijn voor onze inwoners en bedrijven. Zeker omdat dat die nergens anders terecht kunnen dan bij hun gemeentelijke overheid. Samen met de samenleving creëren en oplossingen bedenken begint bij een zorgvuldige communicatie. Dit betekent dat het onze plicht is, dat we inwoners zien en te horen. De service normen geven aan hoe we dat doen. Zo weten inwoners wat ze van ons mogen verwachten en wat ze zelf kunnen doen om snel en goed geholpen te worden. Het gaat om de volgende service normen:

1. De receptie is bemenst tussen 0900-1600 uur en rond openingstijden burgerzaken. De receptie geleidt verder het verloop van het bezoek. De receptie beantwoordt voorkomende vragen van bezoekers, kan afspraken maken, en de bezoeker kan er medio 2025 reisdocumenten of rijbewijzen afhalen;
2. Alle schriftelijke verzoeken (brieven, mails, vragen, klachten, aanvragen voor vergunningen en subsidies) worden voorzien van een ontvangstbevestiging;
3. Binnen vijf werkdagen krijgt de indiener een (telefonisch) antwoord over de stand van zaken. Dit antwoord is inhoudelijk of procedureel. Bijvoorbeeld hoe en wanneer de indiener verder wordt geïnformeerd; Dit wordt zo nodig schriftelijk bevestigd;
4. Klachtafhandeling. Een klacht betreft bijna uitsluitend de wijze van bejegening door een ambtenaar (houding & gedrag). Hiervoor geldt de klachtenprocedure:

- Binnen termijn van twee dagen reageren met uitnodiging voor een afspraak om te horen
  - Horen gebeurt door de betrokken manager in het bijzijn van de ambtenaar tegen wie de klacht is gericht
  - Van de hoorzitting wordt schriftelijk verslag gemaakt en deze wordt bij de zaak opgeslagen in Djuma
  - De klacht is hiermee afgehandeld; de gemaakte afspraken worden nagekomen
  - Is de indiener niet tevreden, dan wordt deze doorverwezen naar de ombudsman
5. De telefoon wordt tijdens kantooruren (09.00 – 16.00u) na drie keer overgaan beantwoord;
  6. Bij een terugbelverzoek wordt betrokkene binnen 2 werkdagen teruggebeld;
  7. Burgerzaken werkt altijd op afspraak. Voor een afspraak bij Burgerzaken kan de aanvrager altijd binnen 5 werkdagen terecht, vaak eerder;
  8. Alle schriftelijke uitingen van deze gemeente zijn in begrijpelijke taal opgesteld (Volgens de richtlijnen genootschap Onze Taal) en onze website voldoet aan de algemene eisen van toegankelijkheid;

Personeel en Organisatieontwikkeling

Op regionaal gebied werken we samen op het gebied van Jeugd, Participatiewet, Personeel en ICT. In 2024 is een start gemaakt met een fysieke helpdesk. Dit wordt in 2025 gecontinueerd.

Op het gebied van personeel werken we samen met de gemeenten uit Regio Foodvalley op het terrein van werving en selectie, verhoging werkplezier van onze medewerkers en het uitwisselen van HR-expertise en ideeën. In 2025 wordt een gezamenlijk trainee-programma ontwikkeld. De verwachting is, dat dit op de langere termijn onze concurrentiepositie op de arbeidsmarkt versterkt en de overheid als interessante werkgever bij jongeren op de kaart zet.

Ook in 2025 wordt geïnvesteerd in ons personeel op het gebied van training, opleiding, arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden. Het huidige beleid is gericht op het aannemen van vast personeel op strategische functies en inhuur voor specialistische. Gelet op de overspannen arbeidsmarkt, met name in onze zoekgebieden (projectleiders, financials, juristen, vergunningverleners, archiefmedewerkers) is inhuur onvermijdelijk. Inhuur - zowel incidenteel als structureel - vindt bij voorkeur plaats bij collega gemeenten. Voorbeelden zijn BOA's, OOV'ers, crisisfunctionaris, ICT-helpdesk.

Gemeente Renswoude wil een inclusieve en veilige organisatie zijn. Op het gebied van integriteit legt iedere medewerker (ook de inhuur) de eed of belofte af. Daarnaast worden er dilemma-gesprekken gevoerd en is er een klokkenluidersregeling. Renswoude als werkorganisatie is gebaat bij een collegiale, cultuur waarbij we elkaar zoveel mogelijk helpen en ondersteunen. Waarbij we doen wat nodig is en er veel ruimte is voor eigen initiatieven en ideeën. Voor een kleine organisatie met veel parttimemedewerkers is het daarom belangrijk elkaar veel te ontmoeten en door en door te kennen in een uitnodigende omgeving. Een omgeving die ook uitstraalt dat je als individuele werknemer belangrijk bent. Hier zal ook in 2025 verder in worden geïnvesteerd. Om de medewerkers goed op de hoogte te houden van alle ontwikkelingen zijn er in 2025 ook weer personeelsconsultaties gepland. In 2024 is gestart met een nieuwe vorm, die we in 2025 verder uitwerken. Naast de informatie die de medewerkers onder de aandacht willen brengen bij collega's en management wordt een spreker uitgenodigd. Dit om uit onze visie "ik bedoel wij samen" het samen nog meer vorm en inhoud te geven. Afsluitend is er dan een gezamenlijke activiteit.

Organisatie gegevens Renswoude					
Indicator	Eenheid	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Begroting 2025
Inwoners	Aantal	5.444	5.556	5.755	5.793
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	6,4	6,8	8,6	9,0
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	5,7	6,0	7,2	9,9
Apparaatskosten (1)	Kosten per inwoner	€ 881	€ 1.526	€ 1.565	€ 1.295
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	42%	49%	44%	39%
Overhead	% van totale lasten	16%	21%	24%	24%

(1) Omschrijving Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten): zijn de noodzakelijke financiële middelen voor o.a. het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Daarnaast behoren de kosten voor investeringen, zoals afschrijvingen, rente en onderhoud tot de apparaatskosten.

Toelichting apparaatskosten en overhead

De totale apparaatskosten kunnen in grote lijnen onderverdeeld worden naar de categorieën personeelskosten (55%), financieringskosten (25%), (onderhoudskosten (10%), bedrijfsvoeringskosten (6%) en energiekosten (4%). De afgelopen jaren zien we kostenstijgingen bij alle categorieën. Door CAO-wijzigingen, zien we dat loonkosten stijgen. Op onderhoudsbudgetten zien we hogere uitgaven door prijsindexaties.

Formatie, bezetting en externe inhuur

Het lukt ons steeds vaker vast personeel aan te stellen. Hierdoor lopen de inhuurkosten terug. Dit is o.a. terug te zien bij de indicator bezetting in het aantal FTE per 1.000 inwoners. De formatie is toegenomen door de formatie-uitbreiding vanuit de kadernota. Er wordt consequent gestuurd op de schil van externe inhuur. Een aantal externe medewerkers is zelfs in dienst gekomen. Ook worden er vacatures vast ingevuld. We verwachten een lager percentage inhuur (39%) t.o.v. de cijfers 2023 (44%).

Communicatie

Of het nu gaat om bewonersavonden, in- en externe schriftelijke communicatie of het dagelijkse gesprek, communicatie is een punt dat continue verbeterd kan worden. Om brieven, college- en raadsvoorstellen en andere teksten eenduidig en helder te formuleren, organiseert team communicatie eind 2024 en begin 2025 een schrijftraining voor alle (beleids-)medewerkers, zodat we als organisatie in 2025 nog meer heldere taal gebruiken en dit verder kunnen aanscherpen. Woordvoering en externe contacten is ook belegd in het team en dat is bij alle medewerkers in de organisatie bekend. Ook is binnen het team geregeld dat de website toegankelijk is en up-to-date blijft, deze verfijning wordt in 2025 verder doorgevoerd. De interne communicatie wordt verbeterd door het nieuwe Intranet, waaraan in 2025 verder wordt gebouwd.

Informatievoorziening, Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming

Gemeente Renswoude is een behoorlijke professionaliseringsslag aan het maken in de ICT-faciliteiten en informatievoorziening. Misschien nog wel belangrijker zijn de stappen op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Met een digitale werkplek voor de medewerkers is er ingespeeld op de toegenomen vraag naar mobiliteit, omdat je overal moet kunnen werken. Iedere medewerker heeft een laptop die gekoppeld kan worden aan een groot scherm. De instellingen van deze laptops zijn op advies van de CISO en de FG, waarbij de wens is voor een zo goed mogelijke beveiliging en minimale registratie van privacygevoelige data (locatie, gebruik internet, log-ins). In 2025 gaat de organisatie op een andere manier inloggen, via een nieuwe omgeving. Dit wordt gedaan vanuit veiligheidsaspect. Op dit moment wordt er ook gewerkt aan een actualisering van het privacy beleid.

Extern toezicht

Op verschillende bedrijfsonderdelen wordt wettelijk extern getoetst op kwaliteit. Het gaat om interprovinciaal toezicht, SISO, Archiefinspectie, Financieel toezicht door de provincie, accountant en ENSIA. De functionaris voor gegevensbescherming en de Privacy Officer houden zich bezig met de AVG.

In control (middel- en lange termijn)

Planning & control cyclus

De planning & control cyclus geeft inzicht waar de gemeente staat, in relatie tot de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen. Het gaat over het dagelijks werk van het college, waarover verantwoording wordt afgelegd aan de gemeenteraad. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat wij een lerende organisatie zijn, die fouten en verbeterpunten in onze bedrijfsprocessen zelf constateert, oppakt en bewaakt. Hierover geeft het college jaarlijks een in-control verklaring af, waarin het aangeeft wat de status is op dit punt. Hierbij ligt de focus op de rechtmatigheid en getrouwheid van processen met een forse financiële impact.

Bedrijfsvoering in publieke organisaties is een voortdurende veranderende wereld. Dit brengt veel dynamiek met zich mee. Het vraagt de werkorganisatie om steeds slimmer te organiseren. De financiële producten uit de planning & control cyclus staan hierin nooit stil en behoren tot een proces dat continue aan verandering en doorontwikkeling onderhevig is. De nu voorliggende begroting 2025 en meerjarenraming, is de 3^e begroting volgens de methodiek 'Logisch Kader'. De meest recente prestatie van de werkorganisatie van gemeente Renswoude is de toevoeging van beleidsindicatoren in de begroting bij de activiteiten. Daarnaast is het gemeentelijk woningbedrijf financieel volledig geïntegreerd in de gemeentelijke begroting. Dit geeft veel meer inzicht aan de gemeenteraad.

Rechtmatigheid (landelijke ontwikkeling)

Het college was altijd al verantwoordelijk voor het rechtmatig handelen van de gemeente. Maar na de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording over 2023 neemt het college heel expliciet de verantwoordelijkheid hiervoor. Het college legt over het rechtmatig handelen verantwoording af in de jaarrekening aan de Raad. De kader stellende en controlerende taak van de Raad op de financiële rechtmatigheid van transacties krijgt hierdoor extra aandacht. Daarnaast biedt de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording ook een kans om de kwaliteit van de interne beheersing te versterken. Inmiddels is er een eerste rechtmatigheidsverklaring afgegeven door het college, waarbij het oordeel van de accountant positief was. De verbeterpunten zijn doorgevoerd.

Belastingen en fiscaliteit

Om het punt te bereiken dat we ook fiscaal in control zijn, en toegang hebben tot deze specialistische kennis, is Renswoude een samenwerking aangegaan met een bedrijf dat gespecialiseerd is in fiscale advisering. Het betreft hier dan btw en btw-compensatiefonds (bcf), maar ook inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting.

Voor de lokale heffingen, zoals afvalstoffenheffing en ozb, is er een belastingsamenwerking t/m 2024 met gemeente Veenendaal. Voor de belastingsamenwerking geldt, dat we deze met de gemeente Veenendaal beëindigen en dit samen met Veenendaal en Woudenberg per 2025 uitbesteden aan de organisatie GBLT (gemeente en waterschapsbelasting).

Accountant

In 2024 hebben wij een aanbestedingstraject doorlopen voor de accountantsdiensten. Met succes hebben we een accountant kunnen aanstellen. Voor de komende 4 jaar en een optie tot verlenging van 2 jaar is de nieuwe accountant Verstegen accountants en adviseurs. Het boekjaar 2024 is het eerste controlejaar dat we samen zullen doen.

9.6 Paragraaf verbonden partijen

Informatie per verbonden partij

Omdat er meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen vanwege vergroting van de 'grip', is een overzicht per verbonden partij opgenomen, gebaseerd op de in het BBV opgenomen eisen voor de te verstrekken informatie.

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De Veiligheidsregio Utrecht behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweerzorg, de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en

	crisisbeheersing (bevolkingszorg), het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer, de zorg voor een adequate samenwerking met de politie Utrecht en de meldkamer ambulancezorg, een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt financieel bij op basis van een inwonerbijdrage. In de begroting 2024 is het volgende bedrag opgenomen: € 386.000
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 28,3 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 65 mln.
Resultaat	2023: € 4,5 mln.
Ontwikkelingen	Vanuit het rijk wordt de laatste jaren ten aanzien van de veiligheidsregio's ingezet op de versterking van de crisisbeheersing. Ook de VRU is de weg ingeslagen om de daarvoor beschikbaar gestelde gelden te besteden voor een adequaat niveau van crisisbeheersing te bereiken. Toename van het aantal inwoners betekent onder andere ook dat de brandweezorg overeenkomstig moet worden uitgebreid. In Amersfoort wordt dan ook een extra brandweerpost gerealiseerd om aan de normen te voldoen. In GR-verband worden deze ontwikkelingen gezamenlijk financieel gedragen.
Risico's	De weerstandsratio is op dit moment nog niet bekend, waardoor de groei of daling niet bepaald kan worden. De risico's worden gemonitord. Het algemeen bestuur en de gemeenten worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen. Als daar aanleiding voor is worden eventuele financiële consequenties via een begrotingswijziging voorgelegd aan het algemeen bestuur en de gemeenten.

Naam	GGD regio Utrecht, gevestigd te Zeist
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Een goede basisgezondheidszorg en gelijke kansen op gezondheid voor inwoners bevorderen, onder meer door preventie. De Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht bevordert en beschermt de gezondheid van de 1,4 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt naar rato bij en op basis van afname van diensten. De bijdrage van de gemeente Renswoude aan de GGDrU wordt voor 2025 geraamd op € 306.950.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 4,6 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 32,4 mln.
Resultaat	2023: € 1.3 mln.
Ontwikkelingen	De bijdrage van de gemeente Renswoude is voor 2025 met ruim € 31.000 verhoogd ten opzichte van 2024. Deze verhoging heeft te maken met: <ul style="list-style-type: none"> – indexering van lonen en prijzen; – hoger inschalen van functies om aantrekkelijk werkgever te blijven; – de demografische ontwikkeling dat het aantal kinderen in Renswoude verhoudingsgewijs sterk is toegenomen en dat de

	kindbijdrage het grootste deel uitmaakt van de bijdrage aan de GGDrU.
Risico's	De begroting van de GGDrU laat in de afgelopen jaren een stijgende trend zien, die voor een grotere druk op de gemeentelijke begroting zorgt. De raad heeft – net als veel andere gemeenten – hierover een zienswijze ingediend bij de ontwerpbegroting 2025. De GGDrU gaat vroegtijdig het gesprek met de gemeenten aan over de begroting 2026.

Naam	IW4 bedrijven, gevestigd te Veenendaal
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	IW4 is een sociaal werkbedrijf, die de talenten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt benut en hen aan passend volwaardig werk helpt. IW4 voert voor de gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en trajecten in het kader van de Participatiewet uit, waaronder beschut werk. IW4 valt onder de Gemeenschappelijke Regeling Instituut Sociale Werkvoorziening Zuidoost Utrecht. Renswoude en de andere twee gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur van deze gemeenschappelijke regeling.
Deelnemende partijen	Gemeenten Veenendaal, Rhenen en Renswoude.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente betaalt de rijksbijdrage Wsw in zijn geheel door aan IW4. De eventuele tekorten van de beheer NV worden (naar rato) door de deelnemende partijen aangezuiverd. Het aandeel van Renswoude daarin bedraagt 2,81%.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 2,1 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 13 mln.
Resultaat	2023: -€ 58.000
Ontwikkelingen	<p>De omzet vanuit een aantal grote vaste klanten van IW4 NV nam in 2023 behoorlijk af. In plaats daarvan zijn nieuwe klanten verworven, waardoor het werkaanbod per saldo op niveau gebleven is. Ook de catering en het nieuwe vergadercentrum van IW4 hebben voor extra inkomsten gezorgd. Een nieuw initiatief is de was-service voor HACCP-gecertificeerde bedrijven. Verder is het aantal trajecten arbeidsontwikkeling voor gemeenten en UWV fors toegenomen.</p> <p>In de Wsw stromen geen nieuwe mensen meer in. Het aantal Wsw'ers nam af van 257 fte in 2022 naar 243 fte in 2023. Tegelijkertijd neemt het aantal inwoners dat gebruikmaakt van de regeling voor beschut werk de komende jaren langzamerhand toe. De vraag is of dit voor een groter financieel risico gaat zorgen. De meerjarenraming van IW4 Beheer NV laat een toenemend negatief resultaat zien. Dit vormt ook voor de GR een risico, omdat zij eigenaar is van de NV. Daarom zijn de GR en de NV in gesprek over de vraag hoe de NV een toekomstbestendige exploitatie kan krijgen met een positief bedrijfsresultaat.</p> <p>Gedurende het begrotingsjaar wordt een van de leningen van de GR verlengd. Door het gestegen rentepercentage brengt dit een jaarlijkse kostenstijging voor de GR met zich mee.</p>

Risiko's	<p>De risico's voortvloeiende uit de bedrijfsvoering liggen binnen IW4 Beheer NV. Binnen de NV is echter slechts een beperkte algemene risicoreserve opgebouwd. Dit betekent dat wanneer risico's daadwerkelijk (ernstige) negatieve gevolgen voor het financieel resultaat binnen de NV hebben, dit zal leiden tot een beroep op de middelen binnen de GR of op middelen van de deelnemende gemeenten. Het betreft hier risico's als gevolg van de economie, bedrijfsvoering en andere externe factoren. De bestemmingsreserve van de GR is voldoende om (eventuele) tekorten over de jaren 2024 en 2025 te dekken. Maar op de lange termijn moet er dekking gevonden worden voor de gestegen rentelasten. Oplossingsrichtingen die verkend worden zijn het nog verder putten uit de bestemmingsreserve of een extra bijdrage vragen van de drie deelnemende gemeenten. Voor die bijdrage kunnen de gemeenten mogelijk gebruikmaken van de door het kabinet aangekondigde extra middelen voor de sociaal ontwikkelbedrijven.</p>
----------	---

Naam	Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU), gevestigd te Utrecht
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het op een doelmatige, kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare manier uitvoeren van de door de deelnemende gemeenten opgedragen adviserende en uitvoerende taken op het gebied van de omgeving, milieu en duurzaamheid in de ruimste zin. Deze samenwerking levert betere garanties voor de kwaliteit van uitvoering, financiële schaalvoordelen en vermindering van de kwetsbaarheid.
Deelnemende partijen	De gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden, IJsselstein en Zeist.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H. H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De bijdrage van de gemeente is gebaseerd op de omvang van taken die wij gegarandeerd afnemen. Bij tekorten of overschotten wordt ook afgerekend op basis van de opdrachtenportefeuilles (of als AB anders bepaalt). In de begroting 2024 is het volgende bedrag opgenomen: € 365.800.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 475.000
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 5,9 mln.
Resultaat	2023: -€ 644.000
Ontwikkelingen	De ODRU heeft zich de laatste jaren voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden. In 2024 zal blijken hoe de implementatie verloopt. De Omgevingswet wordt immers het integrale wettelijke kader voor beheer en ontwikkeling in de fysieke leefomgeving. De wet stelt ODRU en de andere omgevingsdiensten voor de opgave zich aan te passen aan de nieuwe gemeentelijke taken. In het bijzonder de invoering van het digitaal stelsel per 2024 vormt een grote opgave voor gemeenten en ODRU. De invoering van de Omgevingswet betekent ook dat gemeenten en ODRU opnieuw in gesprek zijn over de taken die de ODRU voor de gemeenten uitvoert.
Risiko's	In de begroting van de ODRU is de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit berekend op 1,1.

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU, gevestigd te Soest)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het openbaar lichaam heeft tot doel in het belang van de deelnemers een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en grondstoffen en andere categorieën van afvalstoffen.
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurder(s) Renswoude	De heer H. H. van der Schoor
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt bij op basis van de tonnages die verwerkt worden. In de begroting 2024 is het volgende bedrag opgenomen: € 155.928
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 0
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 20,8 mln.
Resultaat	2023: € 0
Ontwikkelingen	Belangrijk is de deelname van de AVU in CirkelWaarde. In deze samenwerking wordt samen met Circulus-Berkel en ROVA middels een Expertisecentrum kennis vergaard over diverse afvalstromen, in de breedste zin des woords. Er worden hiertoe onderzoek en marktverkenningen verricht, in eigen beheer of met behulp van derden. In het Handelshuis worden aanbestedingen gedaan en diverse contracten beheerd.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Ook wetswijzigingen kunnen effect hebben op de hoogte van de aan de deelnemers door te belasten kosten. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen.

Naam	Regio Foodvalley, gevestigd te Ede
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen om de Foodvalley regio een Europese topregio te maken op het gebied van kennis, ontwikkeling en innovatie in de agro-foodsector door versterking van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de leefomgeving. De GR werkt daartoe samen met ondernemers en onderwijs/onderzoek. Regio Foodvalley concentreert zich op de terreinen economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit.
Deelnemende partijen	De gemeenten Ede, Veenendaal, Wageningen, Rhenen, Nijkerk, Barneveld, Scherpenzeel en Renswoude.
Bestuurder Renswoude	Mevrouw P. Doornenbal-van der Vlist, de heer H. H. van der Schoor, de heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	De gemeente draagt (op basis van een bedrag per inwoner) bij aan deze gemeenschappelijke regeling. Naast cofinanciering voor de uitvoering van projecten.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 4,1 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 21,7 mln.
Resultaat	2023: € 272.000
Ontwikkelingen	In 2020 is de Strategische Agenda door alle partners (waaronder de gemeenteraden) vastgesteld: iedereen schaaft zich daarmee achter de gezamenlijke doelstellingen en zegt ook toe zich in te spannen hier een bijdrage aan te leveren. Voor een groot deel doen gemeenten dat door in

	hun eigen beleid keuzes te maken die de ambities van de Strategische Agenda versterken. En voor een klein deel doen gemeenten dat door in programma's bij te dragen aan gezamenlijke projecten die heel sterk bijdragen aan de realisatie van de doelen. Momenteel loopt het traject van het vaststellen van de Strategische Agenda 2026-2030, aangezien 2025 het laatste jaar van de huidige Strategische Agenda is.
Risico's	Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio m.b.t. de strategische samenwerking nauwelijks ontvankelijk is voor risico's. Bovendien is een Algemene Reserve gevormd voor het opvangen van deze risico's.

Naam	Vitens N.V., gevestigd te Zwolle
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Het dragen van medeverantwoordelijkheid voor de gezondheid door het duurzaam leveren van veilig en betrouwbaar drinkwater met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen	De gemeenten in de Provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in de Provincies Drenthe en Noord-Holland.
Bestuurder(s) Renswoude	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. Wethouder Henk van der Schoor vertegenwoordigt Renswoude bij de vergadering van aandeelhouders
Bijdrage Renswoude/ opbrengst dividend	Wij bezitten 4.389 aandelen (0,076% van het totaal aantal aandelen) met een nominale waarde van € 1,00 per stuk. Deze staan op de balans voor een bedrag van € 60.359. Jaarlijks ontvangen wij van Vitens dividend. Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat. Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd.
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 677,7 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 1.559,7 mln.
Resultaat	2023: € 27,2 mln.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. Hierdoor kan Vitens niet voldoen aan de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid. WACC staat voor de 'Weighted average cost of capital' het maximaal te behalen rendement.
Risico's	Vitens beheerst de risico's door kennis van de wetgeving te borgen in de organisatie en indien noodzakelijk adequate beheersmaatregelen te nemen.

Naam	Afvalcombinatie De Vallei NV (ACV, gevestigd te Ede)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	ACV richt zich met name op het herwinnen van grondstoffen uit afvalstromen en het beheer van de openbare ruimte.
Deelnemende partijen	Ede, Wageningen, Renkum, Veenendaal, Scherpenzeel en Renswoude
Bestuurder(s) Renswoude	Gemeente is aandeelhouder (lid van AVA). De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. Wethouder H. van der Schoor vertegenwoordigt Renswoude bij de vergadering van aandeelhouders
Bijdrage Renswoude	Op basis van afrekening (voorlopig € 410.000 in de begroting)

Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 15 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 20 mln.
Resultaat	2023: € 1,1 mln.
Ontwikkelingen	<p>Per 1 januari 2020 is de gemeente Renswoude aandeelhouder van de ACV. Voor een bedrag van € 185.394 heeft de gemeente een belang van 1,6%, wat neerkomt op 90.920 aandelen.</p> <p>Binnen het inzamelcollectief ACV is gewerkt met een gestandaardiseerde kostentoedelingssystematiek om de kosten inzameling afval op een zo fair en uniform mogelijke wijze te alloceren naar de gemeenten. Om het model en de realiteit zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten wordt het in de regel om de drie jaar herijkt. Bij het herijken wordt op basis van actuele- inzameldata, areaalgegevens en kostprijzen een nieuwe tarievenlijst vastgesteld. In 2024 heeft er na vier jaar weer een herijking plaatsgevonden.</p> <p>Indien de DVO-begroting 2024 van Renswoude wordt gecalculeerd conform de herijkte tarieven is er sprake van een beperkte stijging van + 2,3% (+ € 9.220,-) tussen de begroting 2024 en het nieuwe model. Voor Renswoude zijn, net als bij de andere gemeenten, vooral de tarieven voor aan-huis inzameling wat toegenomen. De tarieven voor inzameling van de verzamelcontainers zijn enigszins gedaald evenals de kapitaalslasten en het medegebruik van afvalbrengrstation Ede.</p>
Risico's	De risico voor de gemeente bestaat uit het ingebrachte aandelenkapitaal. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting op een eventueel negatief bedrijfsresultaat aan te vullen. Beëindiging contract met ACV kan alleen met toestemming van alle aandeelhouders.

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie Valleihopper (gevestigd in Barneveld)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Valleihopper is er voor mensen met een Wmo-vervoerindicatie die wonen in de regio Foodvalley. Het vervoer is bestemd voor sociaal-recreatieve doeleinden.
Deelnemende partijen	Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Wageningen en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	€ 34.000
Eigen vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 0
Vreemd vermogen verbonden partij	Eind 2023: € 1 mln.
Resultaat	2023: € 0
Ontwikkelingen	In 2024 is een aanbesteding gestart. Het doel hiervan was om passend Wmo-vervoer beschikbaar te houden, die recht doet aan de actuele vervoersvolumes en waarbij er ook voldoende kwaliteit is. De kwaliteit van het vervoer staat sinds de coronacrisis, onder druk door grote personeelstekorten, onder druk. De kwaliteit, toekomstbestendigheid en betaalbaarheid van het Wmo-vervoer blijft in 2025 een aandachtspunt.
Risico's	De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves en voorzieningen, heeft de Valleihopper geen

	weerstandsvormogen. Alle kosten en opbrengsten worden jaarlijks aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Prijsstijgingen of andere financiële gevolgen worden meegenomen in de gemeentelijke bijdragen.
--	---

Naam	Jeugdhulpregio (Foodvalley)
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd	Gemeenten zijn bestuurlijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van vrijwel alle jeugdhulp. In de Jeugdhulpregio FoodValley werken de gemeenten samen voor een betere jeugdhulp. In de samenwerking geldt het principe: 'Lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'. Dit principe heeft geleid tot regionaal samenwerken voor betere jeugdhulp. De gemeenten werken samen omdat: <ul style="list-style-type: none"> - We samen sterker staan; - We zo efficiënter zijn; - We zorginhoudelijk kunnen verbeteren; - We van elkaar kunnen leren. De samenwerking rondom inkoop, contractmanagement, monitoring en facturatie van de jeugdhulp worden regionaal gefaciliteerd vanuit het Knooppunt.
Deelnemende partijen	Gemeente Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Veenendaal
Bestuurder(s) Renswoude	De heer C.E. Eskes
Bijdrage Renswoude	€ 50.000
Eigen vermogen verbonden partij	N.v.t. Tekorten en overschotten worden afgerekend met de deelnemende gemeenten.
Vreemd vermogen verbonden partij	De balans wordt geconsolideerd met de balans van de gemeente Ede. De jeugdhulpregio heeft zelf geen pand, leningen e.d. Posten als debiteuren en crediteuren worden vrijwel direct afgewikkeld.
Resultaat	
Ontwikkelingen	De Hervormingsagenda Jeugdhulp vraagt van de gemeenten om de regionale samenwerking te formaliseren in een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm: een gemeenschappelijke regeling. Over de vorm van deze nieuwe GR zal begin 2025 een besluit worden genomen door de gemeenten in de jeugdhulpregio FoodValley. Hierbij zal inhoudelijk zo veel mogelijk worden aangesloten bij de huidige samenwerkingsvorm in het Knooppunt. De GR start per 1 januari 2026.
Risico's	De kosten voor de inzet van jeugdhulp stijgen fors, o.a. door de toegenomen zwaarte van de problematiek. De Hervormingsagenda Jeugdhulp bevat een omvangrijk pakket aan afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Doordat de jeugdzorgregio FoodValley al goed samenwerkt, is de impact van de Hervormingsagenda op de kostenreductie relatief beperkt.

9.7 Paragraaf grondbeleid

Verschillende factoren hebben in de achterliggende jaren ervoor gezorgd dat de bouwkosten (zowel personeel, materieel als materiaal) fors zijn gestegen. Dit heeft duidelijk een effect op de kosten van bouw- en woonrijp maken als op de stichtingskosten van woningen en bedrijfspanden wat effect op de gemeentelijke grondexploitaties heeft. Hoewel de rust op de financiële markt weer wat is teruggekeerd, is de hypotheekrente ook beduidend hoger dan enkele jaren geleden. Gevolg hiervan is, dat de betaalbaarheid van woningen behoorlijk onder druk komt te staan. Daartegenover staat dat de woningbehoefte onverminderd groot blijft. De woningbouwproductie op landelijk niveau blijft daarbij flink achter en de schaarste wordt alleen maar groter. Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt hoe te voldoen aan de opgave met betrekking tot de realisatie van de woningbouw, de zgn. Woondeal Foodvalley 2022-2030. In deze Woondeal zijn afspraken gemaakt over het te realiseren woonprogramma, waarbij de nadruk sterk is komen te liggen op betaalbare woningbouw. Een hoge

hypotheekrente, forse bouwkosten gecombineerd met meer betaalbare woningbouw maakt dat de rendementen van een ontwikkeling onzekerder worden. Om het risico op lagere grondopbrengsten in de toekomst in te perken is hier in het risicomanagement aandacht aan besteed. Verder is de wereld van de gebiedsontwikkeling nog altijd flink in beweging. Vraagstukken zoals stikstofdepositie, netwerkcongestie, omgevingsweg, water- en bodemsturend ontwikkelen dragen zeker niet bij aan een korte doorlooptijd van de projecten. Door hier reeds in een vroeg stadium op te anticiperen kan het tijdeffect worden beperkt.

Beleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente Renswoude ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische, doelstellingen te realiseren. Binnen de gemeente Renswoude is er sinds 2022 vastgesteld grondbeleid.

Bestaand beleid

Daar waar Renswoude gronden in eigendom heeft, voert de gemeente een actief grondbeleid. De gemeente maakt de gronden bouwrijp en verkoopt deze aan marktpartijen en/of particulieren. Om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de winsten van ontwikkelingen, blijven eigen grondposities voor de gemeente van belang. Bij ontwikkelingen waarbij de gronden niet in eigendom zijn van de gemeente wordt doorgaans faciliterend grondbeleid gevoerd. De gemeente Renswoude faciliteert waar mogelijk deze ontwikkelingen van derden en zal de daarbij behorende kosten binnen de wettelijke kaders verhalen op de initiatiefnemer. Voorwaarde hierbij is dat deze ontwikkelingen wel passen binnen de (ruimtelijke) kaders. Conform de Nota Grondbeleid wordt in nieuwe situaties situationeel grondbeleid gehanteerd, waarbij actief grondbeleid wordt toegepast als dit een meerwaarde heeft. In het geval van faciliterend grondbeleid kiest de gemeente voor een stimulerend faciliterend grondbeleid, tenzij sprake is van een zeer beperkt gemeentelijk belang. In de Nota grondbeleid worden een aantal criteria geformuleerd op basis waarvan het college per project/locatie een onderbouwde keuze kan maken voor het toe te passen grondbeleid. Onderstaand is een overzicht gegeven van de projecten waarbij de gemeente een actief grondbeleid voert, en welke werkzaamheden in 2024 worden verwacht.

Beekweide II

In het plan Beekweide II zijn ca. 200 woningen voorzien. Het definitieve bestemmingsplan is februari 2022 vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan was één beroep ingediend. Het beroep is behandeld bij de Raad van State, waarbij een gedeelte van de woonbestemmingen is vernietigd. Voor dit gedeelte is opnieuw een bestemmingsplan vastgesteld (Herstelbesluit Beekweide II) dat inmiddels ook onherroepelijk is geworden. In september 2024 is het uitwerkingsplan Omgeving Barneveldsestraat 16 vastgesteld wat de realisatie van ca. 60 woningen mogelijk maakt. Een groot deel van het terrein is inmiddels bouwrijp gemaakt, en met de bouw van de eerste woningen (fase 2a+b, 26 stuks) is gestart. Voor een volgende fase (3a) is de omgevingsvergunning voor 9 woningen inmiddels onherroepelijk en kan worden gestart met de realisatie. De voorbereiding voor de volgende woningen (26 stuks in fase 3b en 35 stuks in fase 4) is inmiddels gestart. In 2025 zal met de bouw van een deel van deze woningen worden gestart. In het najaar van 2024 heeft de aanbesteding voor het inrichten van een gedeelte van de openbare ruimte plaatsgevonden zodat bij de oplevering van de eerste woningen ook de openbare ruimte kan worden ingericht. In 2024 is de kavel Barneveldsestraat 16 verworven door een ontwikkelende partij. Met deze partij wordt een Anterieuere Overeenkomst gesloten waarin afspraken zijn gemaakt wat op de locatie kan worden ontwikkeld. Tevens zijn er afspraken gemaakt over zijn bijdrage in de kosten. In 2025 wordt ingezet om ook de woningbouw op de kavel Barneveldsestraat 16 mogelijk te maken. Hiervoor zal te zijner tijd een BOPA moeten worden vastgesteld. Met één grondeigenaar worden nog gesprekken gevoerd over de wijze waarop deze kavel in het plangebied kan worden betrokken. Plan Beekweide II zal voor het gedeelte dat de gemeente in eigendom heeft als grondexploitatie worden geëxploiteerd, voor het andere gedeelte worden de kosten verhaald op de mede ontwikkelaars.

Groot Overeem II

In 2022 is het bestemmingsplan Groot Overeem II vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is door meerdere belanghebbenden beroep ingediend. De behandeling van deze beroepen bij de Raad van State is nog niet gepland. Hierdoor treedt er de nodige vertraging op. De uitspraak wordt niet eerder verwacht dan eind 2024. De grondexploitatie voor Groot Overeem II is opgestart en kent een behoorlijk positief resultaat, zij het dat het project nog een aanzienlijke looptijd kent en het resultaat daarom nog enigszins onbekend is. De civiele planvorming (bestekken, aanbesteding, etc.) ten behoeve van het bouwrijp maken wordt naar verwachting begin 2025 opgestart, mits het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. Dit zal moeten blijken uit de uitspraak van de Raad van State. Met betrekking tot de uitgifte van de kavels is er een uitgiftebeleid vastgesteld, inclusief een

daarbij behorende model voor reserverings- en koopovereenkomst. Dit beleid is tot stand gekomen in samenwerking met de ondernemersvereniging. Gelet op de duurzaamheidsambitie van de gemeente is voor deze ontwikkeling ook een duurzaamheidskader vastgesteld. In het duurzaamheidskader is aangegeven wat de ambitie is van de gemeente voor deze ontwikkeling en worden aanvullend op de vigerende wet- en regelgeving randvoorwaarden/uitdagingen gesteld aan de ontwikkeling als geheel, maar ook op kavelniveau. De verwachting is dat het bedrijventerrein binnen afzienbare tijd planologisch kan worden gerealiseerd. Echter, uit gesprekken met netbeheerder (Stedin) blijkt dat de realisatie van nieuwe bedrijven wordt belemmerd doordat op dit moment i.v.m. de netcongestie geen grootverbruik aansluitingen kunnen worden gerealiseerd; en mogelijk ook maar beperkt of geen nieuwe kleinverbruik aansluitingen. Hiervoor wordt samen met de netbeheerder gezocht naar mogelijkheden. Zo wordt ingezet op de organisatiegraad van bedrijven, local-for-local energievoorziening in combinatie met groepscontracten en mogelijk alternatieven als een grote opslag van energie (batterij o.i.d.). In 2025 zal het ontwerp van de openbare ruimte worden afgerond en wordt de besteksvoorbereiding voor het bouwrijpmaken opgestart.

Financiën

Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een minimaal sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het plan worden verhaald via de grondopbrengst. In het onderstaande overzicht zijn de verwachte lasten, baten en resultaten weergegeven, op basis van de balansstanden ultimo 2023.

Complex (x € 1.000)	Boekwaarde per 1-1-2024	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Verwacht resultaat	Reeds genomen winst	Resterende winst
Beekweide II	1.681	2.532	5.625	-1.412	0	-1.412
Groot Overheem II	1.943	2.367	8.162	-3.852	0	-3.852

Alle grondexploitaties van de gemeente Renswoude hebben een resterende looptijd die korter is dan tien jaar. Bij de ontwikkelingen waarbij de gemeente Renswoude een faciliterend grondbeleid voert, en dus vooral publiekrechtelijk betrokken is (onder andere een gedeelte van de ontwikkeling Beekweide II), worden de kosten door middel van het kostenverhaal (omgevingsweg) verhaald op de initiatiefnemer. Hierbij is het van belang dat vroegtijdig in het traject afspraken worden gemaakt en vastgelegd in een anterieure overeenkomst.

Strategische gronden

De gemeente heeft op dit moment geen strategische gronden in bezit om toekomstige ontwikkelingen te kunnen realiseren.

Risico's

De gemeente Renswoude heeft op dit moment een vastgesteld grondbeleid, waarin aandacht wordt besteed aan het beheersen van de risico's die de verschillende ontwikkelingen (actief en passief grondbeleid) met zich meebrengen. Gelet op het financiële resultaat van de huidige grondexploitaties kan worden gesteld dat het treffen van een verliesvoorziening of het vormen van een reserve op dit moment niet nodig wordt geacht.

9.8 Paragraaf Wet open overheid

Inleiding

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid Bestuur. De openbaarheidsparagraaf die u hier aantreft komt voort uit de Woo. De wet draagt bij aan een transparante overheid en geeft regels over de manier waarop verzoeken om openbaarmaking van informatie worden behandeld (passieve openbaarmaking), welke informatie standaard door de gemeente openbaar wordt gemaakt in een fasering tot en met 2026 (actieve openbaarmaking) en het verder op orde brengen van de informatiehuishouding. De implementatie van de Woo loopt door tot eind 2026. Om de impact van bovenstaande thema's te bespreken, zijn informatieve en interactieve bewustwordingssessies georganiseerd voor alle medewerkers.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmaking is gericht op het openbaar maken van informatie op verzoek (middels een Woo-verzoek). In het jaar 2024 zijn er 36 Woo-verzoeken, 9 zienswijzeverzoeken en 2 bezwaarschriften ontvangen tot dusver.

Actieve openbaarmaking

De actieve openbaarmaking is gericht op de verplichting die voortvloeit uit de Woo om uit eigen beweging informatie openbaar te maken. De algemene inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking op grond van artikel 3.1 houdt in dat een bestuursorgaan uit eigen beweging informatie verschaft over het beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie. Een constante en betrouwbare stroom van informatie over de activiteiten en de resultaten van de overheid wekt immers vertrouwen bij de inwoner en verbetert de interactie tussen bestuursorganen en burgers. Eén van de belangrijkste doelen van de Woo is dan ook dat bestuursorganen meer informatie uit eigen beweging openbaar en toegankelijk maken. De actieve openbaarmaking van ten minste de zeventien verplichte informatiecategorieën, waarvan overigens een deel al van toepassing is dan wel landelijk wordt ingericht, zal procesmatig moeten worden ontworpen en ingericht. Die inrichting vergt aanpassingen in ten minste het zaakstelsel, en er dient een webportaal te zijn waarop de besluiten c.q. overige documenten beschikbaar komen voor inwoners.

Grip op informatie

Om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de passieve en actieve openbaarmaking van de Woo, moeten er stappen worden gezet op het gebied van informatiehuishouding. In 2025 wordt hier verder op ingezet.

Financiële begroting

10 Overzicht van baten en lasten

10.1 Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief

Programma	Omschrijving programma	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028
1	Programma Wonen en Woningen	2.570.674	3.705.500	2.498.293	4.094.400	2.500.037	4.394.400	2.491.250	4.494.400
	Programma Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	3.657.398	1.791.812	3.454.278	1.664.252	3.413.063	1.632.339	3.428.172	1.635.123
3	Programma Samenleving	6.179.099	1.055.679	6.057.072	1.038.853	5.985.006	974.496	5.985.206	974.496
4	Programma Economische Ontwikkeling en Toerisme	90.163	53.622	84.887	54.367	79.037	55.122	79.187	55.887
5	Programma Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie	877.309	347.639	862.205	342.858	873.139	342.858	872.974	342.858
	Totaal	13.374.643	6.954.252	12.956.735	7.194.730	12.850.282	7.399.215	12.856.789	7.502.764
8.1	Algemene uitkering	-	10.440.000	-	9.918.000	-	10.167.000	-	10.468.000
8.2	Dividend	-349.339	82.000	-378.411	82.000	-412.652	82.000	-429.612	82.000
8.3	Lokale heffingen (niet-gebonden besteding)	42.000	1.230.996	42.000	1.248.230	42.000	1.265.705	42.000	1.283.426
8.4	Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-
	Algemene dekkingsmiddelen	-307.339	11.752.996	-336.411	11.248.230	-370.652	11.514.705	-387.612	11.833.426
8.5	Overhead	5.338.716	376.354	4.964.136	384.154	4.927.273	392.054	4.923.659	395.554
8.6	Vennootschapsbelasting	-	-	377.000	-	373.500	-	373.500	-
8.7	Onvoorzien	631.000	-	888.771	-	1.372.088	-	1.617.451	-
	Resultaat vóór reservemutaties	19.037.020	19.083.602	18.850.231	18.827.114	19.152.491	19.305.974	19.383.787	19.731.744
	<i>Waarvan:</i>								
	Structureel	17.810.126	18.189.849	18.356.563	18.566.587	18.853.180	19.109.804	19.084.476	19.535.574
	Incidenteel	1.226.894	893.753	493.668	260.527	299.311	196.170	299.311	196.170
	<i>Reservemutaties per programma:</i>								
1	Programma Wonen en Woningen	3.272.000	2.400.000	1.668.600	193.121	1.710.000	325.921	-	418.628
2	Programma Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	55.000	295.449	55.000	225.000	55.000	255.375	55.000	255.375
3	Programma Samenleving	225.000	125.114	225.000	125.114	225.000	125.114	225.000	125.114
4	Programma Economische Ontwikkeling en Toerisme	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Programma Inwoners, Openbare Orde en Veiligheid, Bestuur en Organisatie	-	400.022	-	400.022	-	400.022	-	150.022
6	Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien	-	872.000	-	1.668.600	-	1.710.000	-	-
	Totaal	3.552.000	4.092.585	1.948.600	2.611.857	1.990.000	2.816.432	280.000	949.139
	<i>Waarvan:</i>								
	Structureel	3.272.000	3.517.585	1.668.600	2.036.857	1.710.000	2.241.432	-	374.139
	Incidenteel	280.000	575.000	280.000	575.000	280.000	575.000	280.000	575.000
		22.589.020	23.176.187	20.798.831	21.438.971	21.142.491	22.122.406	19.663.787	20.680.883
	Saldo begroting na bestemming		587.168		640.140		979.915		1.017.096

10.2 Grondslagen van de begroting

Kerngegevens en uitgangspunten

Bij de samenstelling van de Programmabegroting 2025-2028 houden wij rekening met gevolgen van besluiten die tot stand zijn gekomen na het vaststellen van de programmabegroting 2024. Verder houden wij rekening met autonome uitgaven- en inkomstentoesnames. De ramingen in deze Programmabegroting zijn gebaseerd op onderstaande kerngegevens en uitgangspunten.

Parameters begroting 2025

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Netto materiele consumptie	3,50%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Loonvoet sector overheid	6,70%	5,30%	4,70%	4,70%	4,70%
Overheidsinvesteringen	3,10%	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Mutaties gemeentelijke tarieven					
Leges	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Onroerende zaakbelastingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Afvalstoffenheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd	kd
Rioolheffing (kostendekkend)	kd	kd	kd	kd	kd
Grafrechten	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Overige gemeentelijke belastingen en heffingen	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Financiering					
Rente grondexploitaties (o.b.v. jaarstukken 2023)	0,92%	0,92%	0,92%	0,92%	0,92%
Rente investeringen (o.b.v. begroting 2024)	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%

Rente over reserves en voorzieningen

Over de reserves en voorzieningen wordt geen rente berekend.

Inkomsten

Bij de berekening van de inkomsten voor 2025 en volgende jaren worden de inkomsten onder andere geraamd op basis van de werkelijke inkomsten in 2024.

10.3 Structureel en reëel evenwicht (provinciaal toezicht)

Op basis van onderstaand overzicht wordt aangetoond of de meerjarenraming 2025-2028, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval is, is de kans groot dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn. Bij de toetsing of het realiteitsgehalte van de ramingen voldoende is spelen diverse onderwerpen een rol:

- Uitgangspunten in de begroting (onder andere realiteit van ombuigingen, verwerking loon- en prijsstijgingen en algemene uitkering);
- Weerstandsvermogen en risico's;
- Ontwikkeling van de grondexploitaties;
- Onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, groen, gebouwen en riolering);
- Onderzoek van de jaarrekening.

Provinciaal toezicht

De door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2025 dient vóór 15 november 2024 aan de Provincie te worden toegestuurd. De Provincie toetst of de gemeentebegroting voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten en provinciale regelgeving. De standaard vorm van provinciaal toezicht is repressief toezicht. Dit betekent dat de provincie de gemeente "op afstand volgt". Bij repressief toezicht hebben de begroting en begrotingswijzigingen van een gemeente rechtskracht zonder de goedkeuring van de Provincie. Conform onderstaande berekening en tabel voldoet de gemeente Renswoude aan het repressief toezicht.

Berekening structureel saldo t.b.v. toezicht

Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). De begroting 2025 sluit met een positief saldo van € 587.000 (waarvan € 38.000 negatief incidenteel). Dit betekent een structureel saldo van € 625.000 voor 2025, € 578.000 voor 2026, € 788.000 in 2027 en € 825.000 in 2028. In onderstaande tabel 'Ontwikkeling begroting' geven we inzicht in de financiële doorrekening van de Programmabegroting 2025.

Ontwikkeling primitieve begroting 2025

(Bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027	962	681	813	813
Mutaties kadernota 2025 en voorjaarsrapportage 2024	-449	-508	-410	-715
Saldo begroting na vaststelling kadernota en voorjaarsrapportage	513	172	402	98
Mutaties begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028	74	468	578	919
Saldo begroting na mutaties begroting 2025 en meerjaren raming 2026 - 2028	587	640	980	1.017
Saldo begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028 (incidenteel)	-38	62	192	192
Saldo begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2028 (structureel)	625	578	788	825

10.4 Overzicht per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting Lasten	Begroting Baten	Wijz. Begr. Lasten	Wijz. Begr. baten
0.1	Bestuur	848.275	54.254	349.150	
0.2	Burgerzaken	71.612	82.406	6.500	7.233
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	79.000	1.043	-12.000	
0.4	Overhead	3.915.354	11.400	225.937	310.700
0.5	Treasury	282.096	82.000	-631.435	
0.61	OZB woningen	42.000	678.609		-1.257
0.62	OZB niet-woningen	0	524.380		29.264
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	9.763.000		677.000
0.8	Overige baten en lasten	242.333	0	388.667	
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0		
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	491.110	0	22.500	
1.2	Openbare orde en veiligheid	296.291	258.000	52.616	0
2.1	Verkeer en vervoer	388.401	0	-38	
3.4	Economische promotie	0	55.257		-1.685
4.2	Onderwijshuisvesting	124.747	0	12.001	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	207.500	71.000	15.000	
5.1	Sportbeleid en activering	130.014	81.183	0	
5.2	Sportaccommodaties	204.232	64.132	28.667	
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	35.872	50	-3.116	
5.5	Cultureel erfgoed	6.074	0	926	
5.6	Media	4.352	0	1.348	
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	44.590	0	19.998	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	33.580	0	0	
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	139.500	121.500	-139.500	-121.500
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	62.500	
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	325.953	3.193
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	164.000	121.500
6.3	Inkomensregelingen	941.600	653.000		28.500
6.4	WSW en beschut werk	260.000	0		
6.5	Arbeidsparticipatie	92.000	0	15.000	
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	114.230	0	-114.230	
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	0	0	90.800	
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	330.500	
6.712	Begeleiding (WMO)	0	0	203.000	
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	0	133.000	
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	32.375	27.500
6.71A	Huishoudelijke hulp (WMO)	299.000	0	-299.000	
6.71B	Begeleiding (WMO)	203.000	0	-203.000	
6.71C	Dagbesteding (WMO)	178.000	0	-178.000	
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	186.845	20.000	-186.845	-20.000
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	770.916	3.193	-770.916	-3.193
6.72A	Jeugdzorg begeleiding	165.000	0	-165.000	
6.72B	Jeugdzorg behandeling	362.000	0	-362.000	
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	188.000	0	-188.000	
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	166.000	0	-166.000	
6.73A	Pleegzorg	29.000	0	-29.000	
6.73B	Gezinsgericht	58.500	0	-58.500	
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	100.000	0	-100.000	
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	208.000	0	-208.000	
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4.000	0	-4.000	
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal	0	0	1.494.000	
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	254.500	
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	5.500	
6.791	PGB Wmo	0	0	35.750	
6.792	PGB Jeugd	0	0	60.000	
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	20.000	
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	20.000	0	-20.000	
6.821	Jeugdbescherming	0	0	99.500	
6.822	Jeugdclassering	0	0	8.000	
6.82A	Jeugdbescherming	100.500	0	-100.500	
6.82B	Jeugdclassering	8.000	0	-8.000	
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	0	84.811	
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	380.113	
7.1	Volksgezondheid	209.350	5.671	101.350	
7.2	Riolering	549.005	730.019	-11.927	-9.065
7.3	Afval	583.281	798.203	24.500	42.691
7.4	Milieubeheer	503.524	0		
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	89.527	70.896	-2.400	
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.010.611	151.865	218.656	6.160
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	7.000	0		
8.3	Wonen en bouwen	4.457.442	4.523.733	-1.719.955	-818.233
		19.451.264	18.804.794	-414.244	278.808
0.10	Mutaties reserves	180.000	1.339.881	3.372.000	2.752.704
		19.631.264	20.144.675	2.957.756	3.031.512
			513.411		73.757
	Begrotingsaldo 2025			587.168	

11 Uiteenzetting van de financiële positie

11.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa						
Materiële vaste activa	45.209	46.710	51.671	66.150	67.467	67.370
Financiële vaste activa	1.717	1.752	1.787	1.822	1.857	1.892
TOTAAL VASTE ACTIVA	46.927	48.462	53.459	67.973	69.325	69.262
Viottende activa						
Voorraden	3.624	3.624	3.624	3.624	3.624	3.624
Totaal voorraden	3.624	3.624	3.624	3.624	3.624	3.624
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.388	8.388	8.388	8.388	8.388	8.388
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	8.388	8.388	8.388	8.388	8.388	8.388
Liquide middelen	82	82	82	82	82	82
Totaal liquide middelen	82	82	82	82	82	82
Overlopende activa	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612
Totaal overlopende activa	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612	1.612
TOTAAL ACTIVA	60.633	62.169	67.165	81.679	83.031	82.969

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
Algemene reserve - niet geblokkeerd	2.450	2.205	2.676	1.594	524	1.504
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	4.694	0	0	0	0	0
Reserves ter dekking van kapitaallasten	4.743	9.017	12.044	13.344	14.523	13.898
Overige bestemmingsreserves	1.568	3.952	1.427	1.302	1.177	1.302
Onderhoudsreserves	761	791	621	451	281	111
Nog te bestemmen resultaat	1.251	1.343	587	640	980	1.017
Totaal eigen vermogen	19.565	21.407	21.454	21.431	21.584	21.932
Voorzieningen	2.742	2.799	2.859	2.918	3.024	3.158
Totaal voorzieningen	2.742	2.799	2.859	2.918	3.024	3.158
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	33.238	33.238	33.238	33.238	33.238	33.238
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	33.238	33.238	33.238	33.238	33.238	33.238
Viottende passiva						
Netto viottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.407	3.043	7.933	22.411	23.504	22.960
Totaal netto viottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	3.407	3.043	7.933	22.411	23.504	22.960
Overlopende passiva	1.681	1.681	1.681	1.681	1.681	1.681
Totaal overlopende passiva	1.681	1.681	1.681	1.681	1.681	1.681
TOTAAL PASSIVA	60.633	62.169	67.165	81.679	83.031	82.969

11.2 Investeringsen

Toelichting investeringen

De lijst van investeringen is ook wel bekend onder de naam meerjaren investeringsplan (MIP). Naar aanleiding van de jaarstukken 2023, het IBOR, het GRP en raadsbesluiten is deze lijst van investeringskredieten volledig geactualiseerd. Alle investeringen die gemeente Renswoude voornemens is te doen, zijn geïnventariseerd op basis van besluiten van de raad. In de kolom 'bron' in bovenstaande tabel is goed te volgen waar de betreffende investeringen vandaan komen. Investeringsen die al bestonden zoals bijvoorbeeld de werf, staan in de activastaat. Die kapitaallasten worden meegenomen via de stelpost bestaande investeringen. De bijhorende financiële effecten zijn hiermee ook opgenomen in de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026 t/m 2028.

Bron	Omschrijving	Investering 2024	Investering 2025	Investering 2026	Investering 2027	Investering 2028	Levensduur	Jaar gereed	Kapitaallasten 2025	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	
Gemeentehuis	Mobiel tenzij	30.000						3	2024	10.120	10.080	10.040	
Speelbeleidsplan	Skatebaan	90.000						15	2025	6.360	6.336	6.312	
GRP	Fase 1: Esdoornlaan, Beukenlaan (1e deel)	279.000						60	2025	5.766	5.747	5.729	
IBOR	Groot onderhoud sportvelden 2023-2025	10.000						20	2025	540	538	536	
KN 2024	Fase 1: Esdoornlaan, Beukenlaan (1e deel)	162.000						20	2025	8.748	8.716	8.683	
Begraafplaats	Uitbreiding KN 2024e begraafplaats	500.000						50	2028				
GRP	Rioolgemalen mech./elektr. pompen 2025		30.000					20	2025	1.620	1.614	1.608	
IBOR	Groot onderhoud meubilair 2023-2024		29.600					20	2025	1.598	1.592	1.587	
IBOR	Groot onderhoud meubilair 2025		14.800					20	2025	799	796	793	
IBOR	Omvorming groen 2025		10.000					20	2025	540	538	536	
IBOR	Omvorming oevers 2025		10.000					20	2025	540	538	536	
IBOR	Vervanging OV 2025		15.000					20	2025	810	807	804	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging armaturen 2025		16.000					20	2025	864	861	858	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2025		18.000					40	2025	522	520	518	
KN 2024	Van Rijnsteijnlaan, Duyst v. Voorhout: speelplekken		72.000					15	2025	5.088	5.069	5.050	
GRP	Fase 2: Van Reedeweg, Kerkstraat (deel), Van Deytweg (deel)		381.000					60	2026	7.874	7.849	7.849	
IBOR/KN 2024	Barneveldsestraat reconstructie rijbaan en fietspaden		1.700.000					20	2026		91.800	91.460	
KN 2024	Fase 2: Van Reedeweg, Kerkstraat (deel), Van Deytweg (deel)		304.000					20	2026		16.416	16.355	
KN 2024	Verledden tbv energiebesparing		200.000					20	2026		10.800	10.760	
Speelbeleidsplan	Speelplekken 2025		73.200					15	2025	5.173	5.153	5.134	
WB	Groot onderhoud complex 12		2.284.100					15	2025	175.114	173.992	172.069	
WB	Verduurzaming complex 12		1.021.200					25	2025	50.652	50.652	50.243	
WB	Ontwikkelen 26 woningen Beekweide II		6.133.500					50	2026		184.005	182.778	
WB	Kleine Meent		600.000					40	2026		21.000	20.850	
Begr 2024	Mobiele telefoons			20.000				4	2026		5.080	5.060	
GRP	Drukriool best.kast			12.000				30	2026		448	446	
GRP	Drukriool GVK			4.000				30	2026		149	149	
GRP	Drukriool mech.elekt. pompen 2026			12.000				15	2026		848	845	
GRP	Rioolgemalen mech./elektr. pompen 2026			60.000				20	2026		3.240	3.228	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging armaturen 2026			16.000				20	2026		864	861	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2026			18.000				40	2026		522	520	
GRP	Fase 3: Dickerijst, Beukenlaan (2e deel), Kastanjelaan (1e deel)			539.000				60	2027			11.139	
IBOR	Groot onderhoud brug Hopeseweg			25.000				20	2027			1.350	
IBOR	Overlagen Hopeseweg			498.000				15	2027			35.192	
KN 2024	Fase 3: Dickerijst, Beukenlaan (2e deel), Kastanjelaan (1e deel)			374.000				20	2027			20.196	
Speelbeleidsplan	Speelplekken 2026			103.700				15	2026		7.328	7.300	
WB	Groot onderhoud complex 10+24			672.000				15	2026		51.520	51.072	
WB	Verduurzaming cplx 10+24			200.000				25	2026		10.000	9.920	
WB	2x25 Flexwoningen realiseren			3.000.000				40	2026		130.000	129.000	
IBOR	Emminkhuizenlaan				600.000			20	2027			32.400	
KN 2024	Lindehof, Platanenlaan, Kastanjelaan: speelplekken				72.000			15	2027			5.088	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging armaturen 2027				16.000			20	2027			864	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2027				18.000			40	2027			522	
GRP	Fase 4: Lijsterbeslaan				124.000			60	2028				
KN 2024	Fase 4: Lijsterbeslaan				170.000			20	2028				
Speelbeleidsplan	Speelplekken 2027				67.100			15	2027			4.742	
WB	Groot onderhoud complex 19, 20, 21				973.600			15	2027			74.643	
WB	Verduurzaming cplx 19-21				695.000			25	2027			34.750	
KN 2024	Openbare Verlichting vervanging masten 2028					34.000		40	2028				
GRP	Fase 5: Kastanjelaan (2e deel)					263.000		60	2029				
KN 2024	Fase 5: Kastanjelaan (2e deel)					257.000		20	2029				
Speelbeleidsplan	Speelplekken 2028					91.500		15	2028				
WB	Groot onderhoud woningen					995.000		15	2028				
WB	Verduurzamen gem. woningen					715.000		25	2028				
Totaal		1.071.000	12.912.400	5.553.700	2.735.700	2.355.500				10.120	275.223	815.003	1.020.335

GRP

In het Gemeentelijk Riolerings Plan is vastgesteld welke vervangingen en onderhoud er moet plaatsvinden de komende jaren. De verwachte investeringen staan hierboven genoemd.

IBOR

In het vastgestelde IBOR staat al het verwachte onderhoud en investeringen die de komende jaren verwacht worden op het gebied van de kapitaalgoederen (wegen en fietspaden, kunstwerken, openbare verlichting, groen). De investeringen zijn opgenomen in bovenstaande tabel. Het onderhoud staat in de reguliere onderhoudsbudgetten in de begroting.

AVP-gelden (Afhandeling bestuursovereenkomst provincie-gemeente)

Vanuit de AVP-gelden zijn er bestedingsdoelen opgesteld. Voor twee van die doelen (skatebaan en bijgebouw museum Oud Renswoude) zijn investeringskredieten geraamd.

Woningbedrijf (WB)

In de begroting 2025 zijn alle investeringen, groot onderhoud en verduurzaming van woningen, opgenomen in het meerjaren investeringsplan. Dit geeft een beter inzicht in de totale investeringen.

Speelbeleidsplan

De investeringen in speelplaatsen, maar ook de eventuele skatebaan, uit het speelbeleidsplan zijn opgenomen in het meerjaren investeringsplan.

11.3 Reserves

Reserves	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029
Algemene risicoreserve	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.700.065	5.240.364	5.542.699	5.154.380	5.404.210	7.438.402
Totaal algemene reserve	7.800.065	9.340.364	9.642.699	9.254.380	9.504.210	11.538.402
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	4.694.312	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves						
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Reserve egalisatie exploitatie st. sporthal Hokhorst	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730
Reserve sociaal domein	173.913	298.913	423.913	548.913	673.913	798.913
Reserve monumenten	52.773	64.220	64.220	64.220	64.220	64.220
Reserve landschapselementen	50.000	38.553	38.553	38.553	38.553	38.553
Reserve cultuur - promotiefonds	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360
Reserve onderzoek	0	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Reserve arbeidsmarkt	1.000.000	750.000	500.000	250.000	0	0
Reserve dorps huisfunctie	200.000	0	0	0	0	0
Reserve opvang Oekraïners	0	2.609.403	209.403	209.403	209.403	209.403
<u>Reserves ter dekking van kapitaallasten</u>						
Reserve kapitaallasten gemeentehuis	4.250.000	4.099.978	3.949.956	3.799.934	3.649.912	3.499.890
Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen	0	3.305.300	6.577.300	8.052.779	9.436.858	9.018.230
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen voetbal	291.667	270.834	250.001	229.168	208.335	187.502
Reserve kapitaallasten vervanging toplagen tennis	59.934	55.653	51.372	47.091	42.810	38.529
Ged. Res. Herinrichting sportpark	140.924	70.449	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten dorps huis	0	1.215.000	1.215.000	1.215.000	1.184.625	1.154.250
<u>Onderhoudsreserves</u>						
Reserve onderhoud openbare gebouwen	248.681	208.681	168.681	128.681	88.681	48.681
Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	202.354	322.354	242.354	162.354	82.354	2.354
Reserve onderhoud vervoermiddelen omg.beh.	185.794	155.794	125.794	95.794	65.794	35.794
Reserve onderhoud speeltoestellen	123.698	103.698	83.698	63.698	43.698	23.698
Totaal bestemmingsreserves	7.070.828	13.759.920	14.091.335	15.096.678	15.980.246	15.311.107
Totaal	19.565.205	23.100.284	23.734.034	24.351.058	25.484.456	26.849.509

Reserves	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029
Algemene risicoreserve	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000	4.100.000
Algemene reserve - niet geblokkeerd	3.700.065	3.547.519	3.262.687	2.234.227	1.504.142	2.521.238
Totaal algemene reserve	7.800.065	7.647.519	7.362.687	6.334.227	5.604.142	6.621.238
Algemene bedrijfsreserve Woningbedrijf	4.694.312	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves						
<u>Overige bestemmingsreserves</u>						
Reserve egalisatie exploitatie st. sporthal Hokhorst	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730	24.730
Reserve sociaal domein	173.913	298.913	423.913	548.913	673.913	798.913
Reserve monumenten	52.773	64.220	64.220	64.220	64.220	64.220
Reserve landschaps elementen	50.000	38.553	38.553	38.553	38.553	38.553
Reserve cultuur - promotiefonds	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360	66.360
Reserve onderzoek	0	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Reserve arbeidsmarkt	1.000.000	750.000	500.000	250.000	0	0
Reserve dorps huis functie	200.000	0	0	0	0	0
Reserve opvang Oekraïners	0	2.609.403	209.403	209.403	209.403	209.403
Reserves ter dekking van kapitaallasten						
Reserve kapitaallasten gemeentehuis	4.250.000	4.099.978	3.949.956	3.799.934	3.649.912	3.499.890
Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen	0	3.305.300	6.577.300	8.052.779	9.436.858	9.018.230
Reserve kapitaallasten vervanging toelagen voetbal	291.667	270.834	250.001	229.168	208.335	187.502
Reserve kapitaallasten vervanging toelagen tennis	59.934	55.653	51.372	47.091	42.810	38.529
Ged. Res. Herinrichting sportpark	140.924	70.449	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten dorps huis	0	1.215.000	1.215.000	1.215.000	1.184.625	1.154.250
Onderhoudsreserves						
Reserve onderhoud openbare gebouwen	248.681	208.681	168.681	128.681	88.681	48.681
Reserve onderhoud wegen en wegmeubilair	202.354	322.354	242.354	162.354	82.354	2.354
Reserve onderhoud vervoermiddelen omg.beh.	185.794	155.794	125.794	95.794	65.794	35.794
Reserve onderhoud speeltoestellen	123.698	103.698	83.698	63.698	43.698	23.698
Totaal bestemmingsreserves	7.070.828	13.759.920	14.091.335	15.096.678	15.980.246	15.311.107
Totaal	19.565.205	21.407.439	21.454.022	21.430.905	21.584.388	21.932.345

Algemene reserve

In 2024 wordt € 100.000 uit de algemene reserve onttrokken ten behoeve van de vorming van de bestemmingsreserve onderzoek. Daarnaast wordt € 1.389.012 toegevoegd aan de algemene reserve in verband met de opheffing van de algemene bedrijfsreserve woningbedrijf. Het saldo van de algemene bedrijfsreserve woningbedrijf is € 4.694.312 per 1 januari 2024, maar € 3.305.300 wordt ingezet voor de vorming van de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen. Deze ontwikkelingen worden hieronder verder toegelicht.

Algemene bedrijfsreserve woningbedrijf

De algemene bedrijfsreserve woningbedrijf wordt in 2024 opgeheven in verband met de integratie tussen de algemene dienst en het woningbedrijf. Hier hoort één 'gezamenlijke' algemene reserve bij. Het saldo van de algemene bedrijfsreserve woningbedrijf is € 4.694.312 per 1 januari 2024. € 3.305.300 hiervan wordt ingezet voor de vorming van de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen en het restant van € 1.389.012 wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De hoogte van de bestemmingsreserve is afgestemd op de investeringen die gedaan worden binnen het woningbedrijf. Tot en met 2023 werd het exploitatieresultaat van het woningbedrijf jaarlijks vóór de resultaatbepaling verrekend met de algemene bedrijfsreserve woningbedrijf. Vanaf 2024 gebeurt dit ná de resultaatbepaling, dus via de resultaatbestemming, met de algemene reserve. Hierdoor wordt er één methode van resultaatbestemming gehanteerd.

Reserve sociaal domein

Jaarlijks wordt er € 100.000 onttrokken aan de reserve sociaal domein voor het egaliseren van het productresultaat van Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet. Vanaf 2024 wordt er jaarlijks € 225.000 toegevoegd aan deze reserve, met een beoogde stand van € 800.000 per 1 januari 2029. Aan deze reserve is een maximale omvang gesteld van € 800.000. Een versterking van deze reserve achten wij noodzakelijk, vanwege de ontwikkelingen binnen WMO en Jeugd. Een deel van de versterking wordt bekostigd middels een bezuiniging van de bedrijfsvoering budgetten.

Reserve monumenten / reserve landschapselementen

In 2023 is er ten onrechte een bedrag van € 11.447 onttrokken aan de reserve monumenten. Deze onttrekking had gedaan moeten worden uit de reserve landschapselementen. Dit wordt gecorrigeerd in 2024.

Reserve opvang Oekraïners

Voor 2024 was de verwachting dat de specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïners € 1.080.000 hoger zou zijn dan de geraamde lasten. Dit bedrag is bijgesteld naar € 1.040.000, dus ook de toevoeging aan de reserve opvang Oekraïners is met € 40.000 neerwaarts bijgesteld. In 2025 wordt € 2.400.000 onttrokken aan deze reserve en toegevoegd aan de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen in verband met de realisatie van 50 flexwoningen. Deze flexwoningen zijn onder andere bestemd voor de opvang van Oekraïners.

Reserve onderzoek

In 2024 wordt de reserve onderzoek gevormd door € 100.000 hier aan toe te voegen, ten laste van de algemene reserve. Deze reserve is bestemd om diverse onderzoeken te kunnen uitvoeren binnen ruimtelijke projecten.

Reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen

In 2024 wordt de reserve kapitaallasten gemeentelijke woningen gevormd door € 3.305.300 hier aan toe te voegen, ten laste van de algemene bedrijfsreserve woningbedrijf. Aan deze reserve wordt in 2025, 2026 en 2027 de volgende bedragen toegevoegd ten laste van de algemene reserve: € 872.000, 1.668.600 en € 1.710.000. In 2025 wordt € 2.400.000 toegevoegd aan deze reserve ten laste van de reserve opvang Oekraïners, in verband met de realisatie van 50 flexwoningen. Deze flexwoningen zijn onder andere bestemd voor de opvang van Oekraïners. Vanaf 2026 zijn onttrekkingen uit deze reserve geraamd van € 193.121 (2026), € 325.921 (2027) en € 418.628 (2028).

11.4 Voorzieningen

Voorzieningen	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>						
Pensioenen voormalige bestuurders	605.710	625.710	645.710	665.710	685.710	705.710
Voorziening organisatieontwikkeling	75.267	75.267	75.267	75.267	75.267	75.267
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	680.977	700.977	720.977	740.977	760.977	780.977
<i>Voorziening v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden</i>						
Riolering	1.856.096	1.939.695	2.051.799	2.159.720	2.262.708	2.376.621
Milieu	204.801	158.320	86.456	17.009	0	0
Totaal v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden	2.060.897	2.098.015	2.138.254	2.176.729	2.262.708	2.376.621
Totaal Voorzieningen	2.741.874	2.798.992	2.859.231	2.917.706	3.023.685	3.157.598

Mutaties voorzieningen begroting 2025	Programma	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>						
Pensioenen voormalige bestuurders	6	0	0	0	0	0
Voorziening organisatieontwikkeling	6	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		0	0	0	0	0
<i>Voorziening v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden</i>						
Riolering	2	1.421	-8.237	-11.222	-26.997	-16.550
Milieu	2	1.345	-36.424	-36.359	13.598	37.322
Totaal v. derden verkr. midd. die spec. besteed moeten worden		2.766	-44.662	-47.581	-13.399	20.772
Totaal Voorzieningen		2.766	-44.662	-47.581	-13.399	20.772

Voorziening Riolering

Via de voorziening Riolering kan de egalisatie van tarieven voor de rioolstoffenheffing worden geregeld. De jaarlijkse exploitatieresultaten riolering worden gemuteerd in deze voorziening. De verwachting is dat de hoogte van deze voorziening in de komende jaren rond €2 miljoen zal blijven.

Voorziening Milieu

Via de voorziening Milieu kan de egalisatie van tarieven voor de afvalstoffenheffing worden geregeld. De jaarlijkse exploitatieresultaten milieu worden gemuteerd in deze voorziening. De verwachting is dat deze voorziening in 2027 zal aflopen naar € 0.

11.5 EMU saldo

		2024	2025	2026
		x 1.000	x 1.000	x 1.000
Omschrijving		Volgens realisatie t/m 30 augustus 2024, aangevuld met raming restant	Volgens begroting 2025	Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.518	587	640
2	Mutatie (im) materiele vaste activa	1.500	4.961	14.479
3	Mutatie voorzieningen	57	60	58
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im) materiele	0	0	0
Berekend EMU-saldo		75	-4.314	-13.780

11.6 Incidentele baten en lasten

Programma	Taakveld	Omschrijving incidentele posten	Begroting 2025
<u>Incidentele lasten</u>			
<u>Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer</u>			
2	8.1	Ambtelijke ondersteuning RPLG	60.000
2	8.1	Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	6.160
2	8.1	Biodiversiteitsplan	10.000
2	8.1	Soorten Management Plan (SMP)	25.000
2	8.1	Contractafspraken Stedin	50.000
2	8.1	Warmteplan (verplicht vanuit NPRES)	25.000
2	8.1	Bodemenergieplan (verplicht vanuit Rijksoverheid)	25.000
			201.160
<u>Samenleving</u>			
3	7.1	Wettelijke zorgplicht openbare bibliotheken	100.000
3	5.2	Bijdrage energielasten Sporthal de Hokhorst	15.000
3	0.10	Toevoeging reserve sociaal domein	100.000
			215.000
<u>Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien</u>			
6	0.1	Regionale bijdrage toekomstbestendig energiebeleid	371.000
			371.000
Subtotaal incidentele lasten			787.160
<u>Incidentele baten</u>			
<u>Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer</u>			
2	8.1	Capaciteit klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	6.160
			6.160
<u>Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien</u>			
6	0.7	Deeluitkering wettelijke zorgplicht openbare bibliotheken	100.000
6	0.7	Deeluitkering regionale bijdrage toekomstbestendig energiebeleid	371.000
			471.000
Subtotaal incidentele baten			477.160
Totaal saldo incidentele baten en lasten			-310.000

De bovenstaande tabel bevat uitsluitend incidentele baten en lasten die aan de ramingen 2025 toegevoegd zijn of daarvan afgeraamd zijn ná de Kadernota 2025.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

In het programma Ruimtelijke ontwikkeling en beheer worden lasten opgenomen op het terrein van Regionaal Programma Landelijke Gebied (RPLG) en daarnaast op het gebied van Duurzaamheid, klimaatadaptatie, energietransitie en biodiversiteit. Deze lasten waren nog niet voorzien in de begroting. Met de budgetopname van in totaal € 201.160 is dit hersteld. Voor een klein deel is er sprake van een specifieke uitkering vanuit het Rijk.

Programma Samenleving

Uit de septembercirculaire is gebleken dat gemeenten een deeluitkering ontvangen voor de versterking van de openbare bibliotheek in het kader van de wettelijke zorgplicht. Deze deeluitkering is geraamd onder de 'algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien'. Dit bedrag is in het programma Samenleving aan de lastenzijde geraamd. De reserve Sociaal Domein is bedoeld om eventuele fluctuaties in het productresultaat Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet te egaliseren. Er wordt een aanvullend bedrag van € 100.000 toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein om mogelijke toekomstige tekorten op te kunnen vangen.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb en onvoorzien

Uit de septembercirculaire is gebleken dat gemeenten een deeluitkering ontvangen voor de versterking van de openbare bibliotheek in het kader van de wettelijke zorgplicht. Daarnaast ontvangt de gemeente Renswoude namens de regio een deeluitkering voor het toekomstbestendig maken van het energiesysteem ter voorkoming van netcongestie. Dit bedrag is tevens aan de lastenzijde geraamd.

12 Bijlagen

12.1 Samenstelling bestuur

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Renswoude bestaat uit elf raadsleden. Raadsleden van eenzelfde politieke partij vormen een fractie in de raad. Momenteel zijn er vijf fracties in de raad van Renswoude. De zetelverdeling ná de verkiezingen van 16 maart 2022 is als volgt:

- Dorpsbelang Renswoude (3 zetels)
- Staatkundig Gereformeerde Partij (3 zetels)
- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (2 zetels) (Per juni 2023 gaat deze fractie door onder de naam OP Renswoude)
- ChristenUnie (2 zetels)
- Christen-Democratisch Appel (1 zetel)

Griffier: De heer M.H.T. (Marcel) Jansen

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders is gezamenlijk verantwoordelijk voor het gevoerde gemeentelijke beleid. Het uitgangspunt hierbij is het coalitieakkoord. Het college bestaat uit de burgemeester, twee wethouders en de gemeentesecretaris. Het college legt verantwoording af aan, en wordt gecontroleerd door, de gemeenteraad.

Burgemeester P. (Petra) Doornenbal-van der Vlist

Portefeuille Algemeen Bestuur: Openbare Orde en Veiligheid, APV / bijzondere wetten Toezicht en Handhaving, VRU, Cultuur & cultuurhistorie, ODRU (t/m juli 2022), Bedrijfsvoering, Oekraïense Vluchtelingen, K80.

Wethouder en 1^e locoburgemeester C.E. (Kees) Eskes (Dorpsbelang Renswoude)

Portefeuille: Welzijn, SWO, Ouderenbeleid en sport (sport- en vitaliteitsakkoord),GGD, gezondheidszorg, Jeugdzorg & Foodvalley Jeugd, Participatiewet & IW4, Schuldhulpverlening, minimabeleid, inkomensondersteuning, Onderwijs, passend onderwijs, leerlingenvervoer, bibliotheek, Wonen: woonbeleid, woonvisie, woningbedrijf, sociale huurwoningen, Duurzaamheid: RES (foodvalley), energietransitie, routekaart Statushouders. **Projecten:** Taets 2, Beekweide 2, Ontwikkeling Borgwalterrein, Ontwikkeling dorpshuisfunctie, aanjaagproject biodiversiteit.

Wethouder en 2^e locoburgemeester H.H. (Henk) van der Schoor (SGP)

Portefeuille: Financiën; Ruimtelijk ordening, ontwikkeling buitengebied, grondbeleid onderhoud openbare buitenruimte (IBOR), begraafplaatsen, Economie, recreatie en toerisme, werkgelegenheid promotiecommissie, ODRU, milieu, omgevingsvergunning-verlening, Afval, ACV, Foodvalley, economie, verstedelijkingsstrategie, verkeer, verkeersveiligheid, ontsluiting en vervoer. **Projecten:** Groot Overeem II, Werf, toekomstige woningbouwlocaties.

Gemeentesecretaris E.J. (Erik) Jansonius

De gemeentesecretaris ondersteunt de burgemeester en de wethouders bij het uitoefenen van hun taak. Als eerste adviseur en ambtelijk lid van het college is hij bij de vergaderingen aanwezig.

12.2 Mutaties uit de kadernota 2025 – 2028

Onderstaande tabel geeft een beeld van de mutaties die zijn besloten en verwerkt in de voorjaarsrapportage 2024 en de kadernota 2025.

Ontwikkeling	Onderwerp	Lasten / Baten	Incidenteel / Structureel	2024	2025	2026	2027	2028
Kadernota 2025	Algemene uitkering	B	S	-64	-73	-93	93	93
Kadernota 2025	Algemene uitkering	B	S	-81	-211	74	49	57
Kadernota 2025	Tegemoetkoming kosten particuliere opvang Oekraïners	B	I	-100	0	0	0	0
Voorjaarsrapportage 2024	Opvang Oekraïense vluchtelingen	B	S	1.270	13	13	13	13
Voorjaarsrapportage 2024	Ontwikkeling bijdrage gemeenschappelijke regelingen	L	S	8	-68	-60	-60	-65
Voorjaarsrapportage 2024	Ontwikkeling kapitaallasten	L	S	206	-15	-22	-197	-288
Voorjaarsrapportage 2024	Ontwikkeling rentelasten	L	S	-482	-479	-467	-452	-421
Voorjaarsrapportage 2024	Ontwikkeling lasten Jeugdzorg en Wmo	L	S	-191	38	10	10	10
Voorjaarsrapportage 2024	Ontwikkeling lasten Participatiewet	L	S	22	22	22	22	22
Voorjaarsrapportage 2024	Resultaat woningbedrijf	B	S	1.717	480	-666	-11	-11
Voorjaarsrapportage 2024	Leges omgevingsvergunningen	B	S	105	103	101	101	101
Voorjaarsrapportage 2024	Overige ontwikkelingen	L	S	-106	183	-184	-149	-146
				2.304	-7	-1.272	-581	-635

12.3 Raadsbesluit

In de openbare vergadering van 12 november 2024 heeft de gemeenteraad besloten:

1. De Concept begroting 2025 en de meerjarenraming 2026 t/m 2028 vast te stellen;
2. De kredieten voor de investeringen beschikbaar te stellen zoals opgenomen in onderdeel 11.2 Meerjareninvesteringsplan;
3. De mutaties in de reserves en voorzieningen vast te stellen, conform 11.3 Reserves en 11.4 Voorzieningen.
4. De begrotingswijzigingen 2025 en meerjarenraming 2026-2028 vast te stellen.